

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Jenni Tuomala

Kestävyystvaikutukset osana yritysasiakkuuksien luottoriskien kartoittamista

Narratiivinen kirjallisuuskatsaus pankkien ESG-riskien tunnistamisesta
luottoriskienhallinnassa

Johtamisen akateeminen yksikkö
Pro gradu -tutkielma
Liiketoiminnan kehittämisen maisteriohjelma

Vaasa 2026

VAASAN YLIOPISTO**Johtamisen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Jenni Tuomala		
Tutkielman nimi:	Kestävyysvaikutukset osana yritysasiakkuuksien luottoriskien kartoittamista: Narratiivinen kirjallisuuskatsaus pankkien ESG-riskien tunnistamisesta luottoriskienhallinnassa		
Tutkinto:	Kauppätieteiden maisteri		
Oppiaine:	Liiketoiminnan kehittämisen maisteriohjelma		
Työn ohjaaja:	Pekka Töytäri		
Valmistumisvuosi:	2026	Sivumäärä:	98

TIIVISTELMÄ:

Työssä tutkitaan pankkien yritysasiakkuuksien ympäristöön (environment), sosiaalisiin (social) tekijöihin sekä hallintotapaan (governance) liittyvien riskien vaikutuksia maksuvalmiuteen ja luottoriskiin. Työn teoreettinen viitekehys muodostuu pankkitoiminnan riskienhallinnan keskeisistä käsitteistä ja sääntelyn viitekehuksesta, jotka yhdistetään Triple Bottom Line -teoriaan, sidosryhmäteoriaan ja legitimizeettiteoriaan. Tutkimuksellisessa osuudessa muodostetaan narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla tietoa siitä, miten ESG-riskien johtamista ja arviointia on kuvattu tieteellisessä kirjallisuudessa ja pankkisääntelyssä, sekä millaisia kehityssuuntia ja haasteita näiden riskien integroinnissa on pankkien luottoriskienhallinnan näkökulmasta. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että ESG-riskitekijät voivat altistaa pankkeja luottoriskeille. Pankkien on tärkeää tunnistaa ESG-riskkejä paitsi taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristöllisestä näkökulmasta (Triple Bottom Line -teoria), niin myös velvollisuudestaan sidosryhmiä kohtaan säilyttääkseen legitimizeettinsä. Tulevaisuudessa pankeilta edellytetäänkin vahvempaa kyvykkyyttä tunnistaa ESG-riskkejä sekä tuottaa parempaa dataa ja analyysia riskeistä myös pitkällä aikavälillä. Tutkielma tuottaa erityisesti finanssialan sääntelyn ja luottoriskienhallinnan parissa työskenteleville hyödyllisen yleiskuvan ESG-riskkejä koskevasta pankkisääntelystä ja niihin liittyvien riskien hallinnan nykytilasta ja kehityssuunnista.

AVAINSANAT: ESG, kestävyys, vastuullisuus, riskienhallinta, luottoriskit, pankkitoiminta

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Tutkielman tavoitteet, rajaukset ja tutkimuskysymykset	9
1.2	Tutkielman rakenne	12
2	Luottoriskienhallinta pankkitoiminnassa	13
2.1	Pankkitoiminnan perusteet, rooli taloudessa ja riskilajit	13
2.2	Luottoriskin käsite ja hallintamekanismit	16
2.3	Luottoriskienhallinnan sääntelykehikko	18
3	ESG ja vastuullisuus pankkitoiminnassa	23
3.1	Vastuullisuus, kestävyys ja yritysvastuu	23
3.2	ESG:n keskeiset sääntelyn viitekehykset	25
3.3	Yritysten kestävyysraportointi	27
3.4	Pankkien kestävyysvaikutusten arvioiminen osana sääntelyn vaatimuksia	29
3.5	ESG-liitännäisten luottoriskien hallinta pankkitoiminnassa	33
3.6	ESG-tekijöiden vaikutukset yritysten maksuvalmiuteen ja kannattavuuteen vastuullisuusteorioiden kautta	35
4	Tutkimuksen metodologia	40
4.1	Narratiivinen kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä	40
4.2	Aineiston valinta ja rajaus	42
4.3	Aineiston analyysi ja teemoittaminen	46
4.4	Luotettavuus ja tutkimuksen rajoitukset	48
5	Tutkimuksen tulokset	50
5.1	ESG-riskien vaikutukset yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin	50
5.1.1	ESG-ulottuvuudet ja toimialat eivät käyttäydy homogeenisesti	50
5.1.2	Kestävyys suorituskyvyn vaikutukset ESG-riskiin	53
5.2	ESG-riskien johtaminen pankkitoiminnassa	54
5.2.1	Pankit hinnoittelevat ESG-riiskejä	55
5.2.2	Vastuullinen rahoittaminen on signaali sidosryhmille	57

5.2.3	Pankkien kestävyysuorituskyky edellyttää asiakkaiden ESG-riskien tunnistamista	58
5.3	Kehityssuunnat ja haasteet ESG-riskien integroinnissa	60
5.3.1	Kasvat sääntelyn vaatimukset	61
5.3.2	Pankit kohtaavat haasteita ESG-riskien tunnistamisessa	64
5.4	Kirjallisuuskatsaus ja linkitys vastuullisuusteorioihin	70
5.4.1	Triple Bottom Line -teoria	70
5.4.2	Sidosryhmäteoria	74
5.4.3	Legitimiteettiteoria	76
6	Johtopäätökset	79
6.1	Yhteenvedo tutkimustuloksista	79
6.2	Tutkimuksen teoreettinen ja käytännöllinen merkitys	81
6.3	Tutkimuksen rajaukset ja jatkotutkimus	81
	Lähteet	83
	Liitteet	94
	Liite. Kirjallisuuskatsauksen aineisto	94

Kuvat

Kuva 1.	Keskeisten riskien väliset riippuvuudet ja ulottuvuus.	14
Kuva 2.	Kestävän kehityksen tavoitteet.	24
Kuva 3.	Kirjallisuuskatsauksen tyypit.	41
Kuva 4.	Kirjallisuuskatsaus prosessina.	43

Kuviot

Kuvio 1.	Pankkien kolme puolustuslinjaa.	19
Kuvio 2.	Keskeisten ESG-sääntelyinstrumenttien ja viitekehysten välinen suhde pankkien luottoriskien näkökulmasta.	32
Kuvio 3.	Teoreettiset viitekehukset ESG-riskien tarkastelussa.	39

Taulukot

Taulukko 1.	Sääntelykehikko ja luottoriskien hallinta.	22
Taulukko 2.	Aineiston temaattisen analyysin tulokset.	47

Lyhenteet

COSO = (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission)
 CRD IV/V = Vakavaraisuusdirektiivi IV/V (*Capital Requirements Directive IV/V*)
 CRR = Vakavaraisuusasetus (*Capital Requirements Regulation*)
 CSDDD = Yritysvastuudirektiivi (*Corporate Sustainability Due Diligence Directive*)
 CSRD = Yritysten kestävyysraportointidirektiivi (*Corporate Sustainability Reporting Directive*)
 EBA = Euroopan pankkiviranomainen (*European Banking Authority*)
 ECB = Euroopan keskuspankki (*European Central Bank*)
 ESMA = Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (*European Securities and Markets Authority*)
 ESRS = EU:n viralliset kestävyysraportointistandardit, joita yritysten on noudatettava, kun ne raportoivat ESG-tietoja (*European Sustainability Reporting Standards*)
 ESG = Ekologinen, sosiaalinen ja hallinnollinen ulottuvuus (*Environment, Social ja Governance*)

ERM = Enterprise Risk Management

EU = Euroopan unioni (*European Union*)

FSB = Finanssivalvontakomitea (*Financial Stability Board*)

Fiva = Finanssivalvonta (Suomen pankkivalvontaviranomainen)

GHG = Kasvihuonekaasuprotokolla (*Greenhouse Gas Protocol*)

GRI = Global Reporting Initiative on kansainvälinen organisaatio, joka on kehittänyt maailman käytetyimmät standardit yritysten vastuullisuus- eli kestävyysraportointiin

NGFS = Keskuspankkien ja finanssivalvojen muodostama kansainvälinen yhteistyöverkosto (*Network for Greening the Financial System*)

SFDR = Kestävän rahoituksen tiedonantodirektiivi (*Sustainable Finance Disclosure Regulation*)

SSM = Yhteinen pankkivalvontamekanismi (*Single Supervisory Mechanism*)

SyRB = järjestelmäriskipuskuri (CRD VI -direktiivi, EU 2024/1619)

1 Johdanto

Nykyisessä liiketoimintaympäristössä kestävyysvaatimukset ovat nousseet keskeiseksi tekijäksi, joka vaikuttaa yritysten strategiaan päätöksiin ja operatiivisiin käytäntöihin. Vastuulliseen yritystoimintaan yrityksiä ovat pitkään motivoineet lähinnä mainekysymykset ja riskienhallinta. Näiden lisäksi vaatimuksia ovat viime vuosina asettaneet myös sidosryhmät ja kiristynyt lainsäädäntö. Nämä vaatimukset eivät ainoastaan edellytä ympäristöystävällisiä ja sosiaalisesti vastuullisia toimintatapoja, vaan ne myös muokkaavat yritysten taloudellista suorituskykyä ja maksuvalmiutta. (Isotalo & Silvola, 2022, s. 5.) Tulevaisuudessa haasteet tulevat liittymään yhä enemmän luonnon kantokyvyn murenemiseen, joka koskettaa globaalisti niin kuluttajia kuin yrityksiäkin. Sitran megatrendit 2026-selvitys esittää ekologisen kestävyyskriisin pahenemisen myötä sään ääri-ilmiöiden lisääntyvän ja tämän aiheuttavan maailmanlaajuisesti satojen miljardien eurojen vuotuiset taloudelliset tappiot (Dufva ja muut, 2026, s. 44). Yritysten onkin syytä suhtautua vakavuudella kestävyteen liittyviin haasteisiin ja vaatimuksiin liiketoiminnan kannattavuuden ja maksuvalmiuden säilyttämiseksi.

Kestävyysnäkökulmien integroiminen liiketoimintaan voi parantaa kassavirtaa ja vähentää riskejä, mikä on tärkeää pankkien näkökulmasta arvioitaessa luottoriskejä. Ihanteellista olisikin, että vastuullisuustavoitteet innoittaisivat yrityksiä löytämään uusia kestävästä kehitystä tukevia liiketoimintamahdollisuuksia, joiden vaikutukset liiketoiminnan tuottoihin vastaavasti pienentäisivät yritystoiminnan kannattavuuteen liittyviä riskejä (Juutinen, 2016, s. 26–27). Rahoitus- ja finanssialalla yritys vastuulle vakiintunut termi ESG viittaa sanoihin Environment, Social ja Governance (mm. Isotalo & Silvola, 2022, s. 6). Juutinen (2016, s. 95) esittää ympäristö- ja ilmastotekijöiden (E-kirjain) keskittyvän päästöihin, jätteisiin, materiaaleihin ja niiden saatavuuteen, metsien hakkuisiin, luonnon monimuotoisuuteen tai energiaan liittyviin kysymyksiin. S-kirjaimen hän liittyy sellaisia asioita, kuten henkilöstö ja sen turvallisuus, työntekijöiden sitoutuminen ja vaihtuvuus, tietosuojat ja yksityisyyden suoja, ihmisoikeudet tai esimerkiksi tietoturva. Juutisen mukaan hallintotapaan, eli G-kirjaimen liitetään corporate governancen ja liiketoiminnan etiikan lisäksi myös lahjonnan ja korruption

ehkäisemiseksi tehdyt toimet, riskienhallinta, sidosryhmäyhteistyö sekä ”whistleblow”-mekanismit.

Finanssisektorilla on merkittävä rooli asetettujen kestävyystavoitteiden saavuttamisessa investointeja kohdentamalla. Euroopan komission mukaan EU-alueella tarvitaan yli 200 miljardin euron vuosittaiset lisäinvestoinnit kestäviin kohteisiin, jotta EU saavuttaisi Pariisin ilmastopimuksen ja YK:n 2030 -sopimuksen asettamat tavoitteet. Rahoitusta kohdennetaan niin vihreiden lainojen, kuin vastuullisten rahastojenkin kautta. Vastuullisten rahastojen varat sijoitetaan yrityksiin, jotka huomioivat toiminnassaan esimerkiksi ympäristö- ja ilmastoasiat sekä sitoutuvat noudattamaan lakeja ja säädöksiä, ja valvomaan niiden toteutumista myös toimitusketjuissaan. Vihreällä lainalla puolestaan tarkoitetaan käytännössä sellaista yrityksen pankkilainaa, jonka korkomarginaali sidotaan vastuullisuustavoitteiden, kuten esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähenemisen saavuttamiseen (Isotalo & Silvola, 2022, s. 6–8.)

Tässä tutkimuksessa riskienhallinnalla tarkoitetaan systemaattista ja jatkuvaa prosessia, joka kattaa riskien tunnistamisen, arvioinnin, seurannan ja raportoinnin. Riskien hallinta puolestaan viittaa yksittäisiin toimenpiteisiin ja käytäntöihin, joiden avulla riskejä pyritään kontrolloimaan tai vähentämään. Pankkien toiminta on luonteeltaan riskiperusteista, sillä luotonanto on sekä niiden tärkein tulonlähde, että keskeisin riskien lähde. Luottoriskien hallinta on näin ollen yksi pankkitoiminnan ydinprosesseista, ja se muodostaa perustan pankkien vakavaraisuudelle sekä kestäväälle liiketoiminnalle. (Kontkanen, 2015, s. 87.) Viime vuosien aikana pankkien riskienhallinnan kenttä on kuitenkin laajentunut perinteisten taloudellisten riskien ja markkinariskien ulkopuolelle, kun ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvät tekijät (ESG) ovat nousseet keskeiseksi osaksi rahoitussektorin vastuullisuutta ja riskienhallintaa.

ESG-riskit voivat vaikuttaa merkittävästi pankkien luottoriskeihin monin eri tavoin. Yritysassiakkaiden altistuminen ilmasto- ja ympäristöriskeille, sosiaalisille

vastuukysymyksille tai puutteelliselle hallintotavalle voivat heijastua yrityksen kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja pitkän aikavälin toimintakykyyn. Näin ollen ESG-tekijöihin liittyvät riskit voivat välillisesti kasvattaa myös pankkien luottotappioriskejä ja vaikuttaa niiden lainasalkkujen riskiprofiiliin. Samaan aikaan lainsäädäntö ja Finanssivalvonta (Fiva), kuten Euroopan pankkiviranomainen (EBA) ja Euroopan keskuspankki (ECB), ovat alkaneet korostaa ESG-riskien integrointia pankkien riskienhallintajärjestelmiin ja luottoprosesseihin (EBA, 2021; ECB, 2025).

Tämän pro gradu -tutkielman aihe on hyvin ajankohtainen ja tarkastelee näitä kestävyysvaatimusten vaikutuksia syvemmin, keskittyen niiden rooliin yritysten liiketoiminnassa, maksuvalmiudessa ja pankkien riskienhallinnassa. Kiinnostus aiheeseen kumpuaa sen kirjoittajan työstä pankkitoiminnan riskienhallinnassa. Vaikka työssä ei ole toimeksiantajaa, sen voidaan ajatella tuovan lisäarvoa finanssialan luottoriskien hallinnan asiantuntijoille sääntelykehikon ja ESG-riskien hallinnan nykytilan kokoavana tutkimuksena. Lisäksi työstä hyötyvät ESG-raportoinnin piirissä olevat yritykset, jotka tarvitsevat investointirahoitusta, sillä ESG-tekijöillä voi olla vaikutusta paitsi rahoituksen hinnoitteluun, niin myös sen saatavuuteen.

1.1 Tutkielman tavoitteet, rajaukset ja tutkimuskysymykset

Tutkielman tavoitteena on kartoittaa, minkälaisia vaikutuksia ilmasto- ja ympäristötekijöihin, sosiaalisiin tekijöihin sekä hallintotapaan liittyvillä riskeillä voi realisoituessaan olla yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja tätä kautta pankkien luottoriskeihin, sekä kuinka näitä tekijöitä ja niihin liittyviä riskejä tulisi tunnistaa ja johtaa pankeissa sääntelyperusteisesti. Lisäksi halutaan tarjota erityisesti finanssialalla ESG-luottoriskien parissa työskenteleville asiantuntijoille tiivis paketti keskeisestä ESG-sääntelystä, ESG-riskienhallinnan nykytilasta ja sen tulevaisuuden kehityssuunnista ja haasteista.

Rahoituspalveluihin kohdistuu runsaasti sääntelyä ja tutkielmassa keskitytäänkin kestävyysvaatimusten tunnistamiseen sääntelyperusteisesti. Kestävyysraportointiin liittyvä sääntely puolestaan keskittyy raportointivelvollisiin yrityksiin ja rahoitusmarkkinoihin, ja tästä syystä tarkastelusta rajataankin pois kotitaloudet ja keskitytään kestävyysvaatimusten tunnistamiseen yritysinvestointeja rahoitettaessa.

ESG-tekijöihin liittyvien luottoriskien tunnistamista ja johtamista pankeissa on tarkemmalla tasolla tutkittu hyvin vähän. Aikaisemmin ei myöskään ole yhdistetty laajaa sääntelykehikkoa, tieteellistä vertaisarvioitua kirjallisuutta sekä viranomaisraportoinnin havaintoja. Sen sijaan johdannossa kuvatus kaltaista investointien kohdentamista sijoittamisen kautta sekä vihreitä lainoja on tutkittu laajemminkin. Muutaman edellisen vuoden aikana on syntynyt yksittäisiä pro gradu -tutkielmia ESG-tekijöiden ja luottoriskien suhteesta sekä ESG-tekijöiden vaikutuksesta rahoituksen saatavuuteen. Tästä syystä tutkimusta onkin syytä kohdentaa myös pankkien ESG-luottoriskien tunnistamiseen ja hallintaa.

Koska pankkiliiketoiminta on voimakkaasti säänneltyä ja valvottua, löytyy pankkien kestävyystekijöiden tunnistamisesta ja hallinnasta luotettavana pidettävää tietoa viranomaislähteistä, jota voidaan hyödyntää tutkimuksen tausta-aineistona. Vastuullisuus käsitteenä ja ilmiönä on ajankohtainen ja pankkiliiketoiminnan tavoin laissa ja sopimuksissa säädelty. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys perustuu pankkitoiminnan ja riskienhallinnan teorioihin, vastuullisuusteorioihin (sidosryhmäteoria, legitimizeettiteoria ja Triple Bottom Line -teoria) sekä aiempaan tutkimukseen ESG-riskien ja taloudellisen suorituskyvyn välisistä yhteyksistä. Näiden pohjalta muodostetaan kokonaiskuva siitä, miten ESG-riskit voidaan integroida osaksi pankkien luottoriskienhallinnan viitekehystä.

Tutkielman tutkimusmenetelmänä käytetään narratiivista kirjallisuuskatsausta, jonka kautta kerätään, jäsenellään ja analysoidaan jo olemassa olevaa tietoa kestävyysvaatimusten huomioimisesta osana pankkien yritysasiakkaiden luottoriskien

tunnistamista. Vaikka ESG on aiheena vielä kohtuullisen uusi, löytyy siitä sekä sen yhteydestä yritysten liiketoimintaan ja sitä kautta luottotajien maksuvalmiuteen linkittyvää kirjallisuutta runsaasti aiheen kiinnostavuuden ja ajankohtaisuuden takia. Kuitenkaan aiheesta löytyvää tietoa ei ole yhdistetty vastaavalla tavalla kirjallisuuskatsauksen muotoon, ja siksi onkin kiinnostavaa kartoittaa, miten kattavan ja aukottoman, tai mahdollisesti aukkoja jättävän tutkimuksen voi tehdä kirjallisuuskatsausta hyödyntämällä.

Tutkimuksen hyötyjä ovat ainakin seuraavat:

1. Kirjallisuuskatsaus kokoaa yhteen ja yhdistää sen, mitä tiedetään ESG-tekijöihin liittyvien riskien mahdollisista vaikutuksista pankkien yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin.
2. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan myös kuvata, mitä pankkitoimintaa valvovat ja sääntelevät viranomaistahot ohjeistavat ESG-riskien johtamisesta ja arvioinnista.
3. Kirjallisuuskatsaukseen voidaan myös koostaa pankkiviranomaisen valvontahavaintojen sekä tieteellisten tutkimusten ja kirjallisuuden perustella tietoa siitä, millaisia kehityssuuntia ja haasteita ESG-riskien integrointi aiheuttaa pankkien luottoriskienhallinnalle.
4. Tutkimuksen johtopäätökset muodostavat luottolaitoksille sekä muille ESG-riskejä arvioiville tahoille, kuten valvoville viranomaisille kehikon, jota hyödyntää riskien tunnistamisessa, arvioinnissa ja hallinnassa.

Tutkimus pyrkii vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisia vaikutuksia ESG-riskillä on pankkien yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin?
2. Mitä haasteita ESG-riskien integrointi aiheuttaa pankkien luottoriskien hallinnalle?

Tutkielman kannalta keskeisiä käsitteitä ovat ESG:n, kestävän kehityksen ja vastuullisuuden lisäksi riskienhallinta ja luottolaitoksiin kohdistuva pankkisääntely.

1.2 Tutkielman rakenne

Tutkielman rakenne muodostuu kuudesta pääluvusta: johdannosta, kahdesta teorialuvusta, tutkimuksen metodologisesta perustasta ja narratiivisesta kirjallisuuskatsauksesta tutkimusmenetelmänä, aineiston analyysistä sekä johtopäätöksistä. Johdannossa käsitellään aiheen ajankohtaisuutta ja lähtökohtia sekä perusteluita tutkimuksen tarpeellisuudelle. Johdanto sisältää myös kuvauksen tutkielman kannalta keskeisistä käsitteistä, teoreettisesta viitekehystä, tutkimuksen rajauksesta sekä tutkimuskysymyksistä.

Tutkimuksen teoreettista viitekehystä tarkastellaan luvuissa kaksi ja kolme. Luvussa kaksi syvennyttään pankkiliiketoiminnan riskienhallintaan sekä kuvataan, mitä eri riskejä pankkiliiketoimintaan kohdistuu, kuinka niitä voidaan hallita ja mitä sääntelyä siihen liittyy. Kolmannessa luvussa kuvataan vastuullisuutta käsitteenä, siihen liittyvää sääntelyperustaa sekä linkitetään vastuullisuus ja pankkitoiminnan riskienhallinta toisiinsa sidosryhmäteorian, legitimizeettiteorian ja Triple Bottom Line -teorian kautta.

Tutkimuksen metodologista perustaa ja empiiristä toteutusta käsitellään tarkemmin tutkielman neljännessä luvussa. Luvussa esitellään kirjallisuuskatsausta tutkimusmenetelmänä, perustellaan valittua tutkimustapaa sekä kuvataan tutkimuksen toteutuksen vaiheita, aineistoa ja analyysia. Viidennessä luvussa keskitytään tutkimusaineiston analyysistä muodostuviin tutkimuksen tuloksiin.

Tutkielman kuudennessa luvussa johtopäätöksissä vedetään yhteen tutkimuksen havaintoja ja vertaillaan niitä tutkielman teoreettiseen viitekehykseen, arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta sekä esitetään aiheita mahdolliselle jatkotutkimukselle.

2 Luottoriskienhallinta pankkitoiminnassa

Teoriaosuuden tavoitteena on muodostaa kokonaisvaltainen käsitys siitä, miten ESG-riskit asettuvat osaksi pankkitoiminnan luottoriskienhallintaa ja millaisia teoreettisia lähestymistapoja aiheeseen voidaan soveltaa. Luku tarkastelee ensin pankkitoiminnan ja luottoriskienhallinnan perinteisiä teoreettisia lähtökohtia sekä riskienhallinnan sääntelykehystä. Tämän jälkeen seuraavassa luvussa käsitellään vastuullisuuden ja ESG:n teoreettisia perusteita, kuten sidosryhmäteoriaa, legitimizeettiteoriaa ja Triple Bottom Line -teoriaa, joiden avulla voidaan ymmärtää, miksi vastuullisuudesta on tullut osa pankkien riskienhallintaa.

Teorialuvut kaksi ja kolme kytketään jäljempänä tutkielman tutkimusosuuteen viidennessä luvussa. Tutkielman narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tuloksia käsittelevässä viidennessä luvussa tarkastellaan kirjallisuutta, joka käsittelee ESG-tekijöiden vaikutuksia yritysten taloudelliseen suoriutumiskykyyn ja maksuvalmiuteen sekä siten pankkien luottoriskeihin, ja yhdistää näitä aikaisempiin teoriaa käsitteleviin lukuihin. Näiden osa-alueiden yhdistäminen muodostaa teoreettisen pohjan tutkimukselle, jonka tarkoituksena on analysoida kirjallisuuteen perustuen, millaisia vaikutuksia ESG-tekijöihin liittyvillä riskeillä on pankkien yritysasiakkuuksien maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin, sekä miten ESG-riskien johtaminen on kuvattu tieteellisessä kirjallisuudessa ja pankkisääntelyssä.

2.1 Pankkitoiminnan perusteet, rooli taloudessa ja riskilajit

Rahoitusmarkkinoiden perustehtävänä on kohdentaa varoja rahoitusylijäämäsiltä talousyksiköiltä rahoitusaliijäämisille talousyksiköille ottaen samalla kantaakseen rahoituksen välityksestä koituvat riskit (Kontkanen, 2015, s. 84). Pankkiliiketoiminnassa riskin toteutuminen voi vaikuttaa negatiivisesti riskin kohteena olevan pankin lisäksi myös yleisemmin pankkien taloudelliseen asemaan. Kontkanen (2015) esittää

pankkiliiketoiminnan kannalta keskeisimpien riskien muodostuvan neljästä osa-alueesta: 1) luottoriskistä, 2) markkinariskistä, 3) operatiivisesta riskistä ja 4) strategisesta riskistä.

Kuva 1. Keskeisten riskien väliset riippuvuudet ja ulottuvuus. Huom. Kuva on luotu tekoälyä hyödyntäen kehoitteella ”Luo ympyränmallinen kuva, jonka ytimessä on LUOTTORISKI, seuraavalla kehällä MARKKINARISKI, sen jälkeen OPERATIIVINEN RISKI ja uloimmalla kehällä STRATEGINEN RISKI” (OpenAI, 2025; mukailten Kontkanen, 2015, s. 88).

Fivan (2018a) määritelmän mukaan: *”Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusinstrumentin sopimusosapuoli ei pysty täyttämään velvoitteitaan ja aiheuttaa siten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion”*. Suurin osa pankkien luottoriskeistä syntyy luotonannosta yrityksille ja henkilöasiakkaille. Sääntely edellyttää pankkeja mittaamaan luottoriskiään. Pankeilla on valittavanaan joko viranomaisten määrittelemä riskipainoihin perustuva standardimenetelmä tai sisäiseen luottokelpoisuusluokitukseen perustuva menetelmä. Standardimenetelmä perustuu lainsäädännössä annettuihin parametreihin ja siinä huomioidaan velallisen mahdollisesti ulkoiselta luottoluokituslaitokselta hankkima luottokelpoisuusluokitus. Sisäiseen luokitukseen perustuvassa menetelmässä rahoituslaitos arvioi omia sisäisiä arviointimenetelmiään hyväksikäyttäen asiakaskohtaisesti luottoriskien määrää ja sitä vastaavaa pääoman

tarvetta. Yleisesti asiakkaat luokitellaan noin kahteenkymmeneen maksukykyluokkaan ulkoisten luottoluokituslaitosten käytännön mukaisesti. (Kontkanen, 2015, s. 89–91.)

Markkinariskillä tarkoitetaan markkinatilanteen muutoksista johtuvaa arvon muutosta, jossa markkinahinnat muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskin tai positioriskin osa-alueita ovat valuuttakurssiriski, korkoriski, arvopapereiden ja kiinteistöjen hintariski sekä markkinalikviditeettiriski. Markkinariskin toteutumisella voi olla vaikutusta paitsi pankin omaisuuserien arvoon, myös maksuvalmiuteen. Markkinoiden aiheuttaman likviditeettiriskin realisoituessa pankin rahoituksenvälitystehtävä uhkaa häiriintyä, koska pankki ei kykene hankkimaan rahoitustarpeiden tyydyttämiseksi tarvittavia varoja realisoimalla likviditeettireserviään markkinoiden toimimattomuuden tai häiriötilanteen vuoksi. Korkoriski puolestaan liittyy eri pankkitoiminnassa käytettävien korkoperusteiden vaihteluun ja siihen, että pankin varat ja velat noudattavat eri korkoperustetta. Markkinariskeihin varaudutaan maksuvalmiuspuskureilla sekä erilaisilla analyyseilla ja stressitestausten avulla. (Kontkanen, 2015, s. 91–92.)

Operatiivinen riski on laadullinen tekijä, jonka osa-alueita ovat muun muassa johdon ammattitaito, järjestelmien toimivuus, väärinkäytökset, juridinen riski ja maineriski. Operatiivisia riskejä hallitaan tehokkaalla sisäisellä valvonnalla ja laadunvarmistuksella, johon kuuluvat riskienhallintajärjestelmä, taitava johtaminen ja ammattitaitoinen henkilöstö. Operatiivisten riskien vähentämiseen tähtäävät esimerkiksi kattava vakuutusturva sekä jatkuvuus- ja kriisienhallintasuunnitelmat. Operatiivisen riskin alueena voidaan ajatella myös järjestelmäriskiä, joka voi pahimmillaan laajeta koskemaan muita toimijoita, sillä rahoituslaitokset ovat pankkien välisten markkinoiden kautta tapahtuvissa transaktioissa vastapuolina toisilleen. (Kontkanen, 2015, s. 94.)

Strategisesta riskistä puhutaan, mikäli yksittäisellä pankilla ei ole selkeää liiketoimintastrategiaa tai valittu strategia vaarantaa pankin taloudellisen aseman. Strategisella riskillä tarkoitetaan myös pankkitoiminnan epävarmuuteen liittyvää

kokonaisriskiä, jossa riski on voinut toteutua muiden riskien yhdistelmänä eri riskien keskinäisessä vaikutuksessa toisiinsa. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi sellainen, jossa luottoriskin toteutuminen on ollut seurausta markkinoiden vaihteluiden välityksellä kasvaneesta markkinariskistä, joka on ollut riippuvainen henkilöstön, järjestelmien tai liiketoimintaprosessien puutteellisuudesta eli operatiivisesta riskistä. Tilanteen takia pankin kannattavuus saattaa heikentyä ja oma pääoma osoittautua riittämättömäksi. Tällöin strateginen riski ilmenee joustamattomuutena sopeuttaa valittu strategia ja sen toteuttaminen ympäristön muutoksiin ja epävarmuuteen. (Kontkanen, 2015, s. 88.)

2.2 Luottoriskin käsite ja hallintamekanismit

Luottoriskin arviointi perustuu perinteisesti yrityksen taloudelliseen analyysiin, joka sisältää muun muassa tuloksen, taseen, kassavirtojen ja tunnuslukujen tarkastelun. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan yrityksen toimiala, markkina-asema, liiketoimintamalli ja velanhoitokyky. Klassisesti luottoriskiä on kuvattu esimerkiksi ”viiden C:n” mallilla (character, capacity, capital, collateral, conditions), joka jäsentää lainanottajan maksukyvyyn ja luotettavuuden arviointia. Mallin avulla pankit voivat muodostaa kokonaiskuvan asiakkaan kyvystä ja halusta selviytyä luottositoumuksistaan. (Beaulieu, 1996.)

Pankkien riskien hallinnasta ohjeistetaan muun muassa luottolaitoslain 9 luvussa, johon Fiva (2018a) viittaa *Luottoriskien hallinta ja luottokelpoisuuden arviointi rahoitussektorin valvottavissa* -ohjeessaan. Luottolaitoslaki (610/2014) ja Fiva edellyttävät luottolaitoksia rakentamaan tehokkaat ja luotettavat sekä kirjallisesti kuvatut hallinto- ja ohjausjärjestelmät luottolaitokseen ja sen toimintaan kohdistuvien nykyisten ja tulevien riskien tunnistamiseksi, hallitsemiseksi, rajoittamiseksi, seuraamiseksi ja riskeistä raportoimiseksi. Näihin kuuluvat selkeä organisaatorakenne, tehokkaat riskienhallinnan raportointiprosessit, terveet sisäisen valvonnan, hallinnon ja laskennan prosessit sekä

palkitsemisjärjestelmiä koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat, jotka ovat sopusoinnussa terveen ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja edistävät sitä.

Pankeilla tulee olla myös luottolaitoksen liiketoiminnoista riippumaton riskien valvontatoiminto, säännösten ja sisäisten toimintaperiaatteiden noudattamista valvova toiminto, sisäinen tarkastus sekä muut tarpeelliset valvontatoiminnot. Riskien valvontatoiminnon tehtävänä on huolehtia siitä, että luottolaitoksen olennaiset riskit tunnistetaan, mitataan ja raportoidaan hallitukselle. Valvontatoiminnon on osallistuttava aktiivisesti laitoksen riskistrategian luomiseen ja kaikkien olennaisten riskienhallintaa koskevien päätösten tekemiseen sekä huolehdittava siitä, että hallitus saa kokonaiskuvan luottolaitokseen kohdistuvista riskeistä. Valvontatoiminnoissa työskentelevien tulee olla riippumattomia niistä liiketoimintayksiköistä, joita he valvovat. (Fiva, 2018a.)

Lisäksi Fiva (2018a) ohjeistaa, että toimivan johdon on valvottava luotonmyönnön noudattavan hyväksytyä strategiaa ja politiikkaa. Pankilla tulee olla riittävästi asiantuntevaa henkilöstöä hyväksytyyn strategian toteuttamiseksi. Menettelytavoista on tiedotettava organisaation kaikilla tasoilla ja menettelyt on toteutettava sovitussa järjestyksessä. Pankilla tulee olla laadittuna kirjalliset toiminta- ja luotonmyöntöohjeet, joita päivitetään sisäisten tai ulkoisten tekijöiden niin vaatiessa. Pankin hyväksymisvaltuuksien sekä valvontavastuiden tulee olla määritelty. Henkilöstön ammatillista pätevyyttä ylläpidetään järjestämällä riittävää ja säännöllistä koulutusta luotonmyönnöstä. Pankin sisäisen valvonnan vastuiden ja menetelmien tulee olla määritelty. Luotonmyöntö ja riskienhallinnan riippumaton arviointi tulee olla järjestetty. Lisäksi pankin tulee varmistaa, että luotonmyönnössä menetellään vastuullisesti eivätkä kannustimet johda eturistiriitaan luotonmyönnön ja luoton laadun välillä.

2.3 Luottoriskienhallinnan sääntelykehikko

Pankkien riskienhallinnan perustaa ohjaavat sekä sisäiset hallintorakenteet että laaja sääntelykehikko. Euroopan unionin pankkisektoria koskeva sääntely perustuu erityisesti Basel III -säännöstyön, joka määrittää pääomavaatimukset, likviditeettivaatimukset ja riskienhallinnan periaatteet. Basel-säännöstyön tavoitteena on varmistaa pankkijärjestelmän vakaa toiminta ja estää liiallinen riskinotto. Lisäksi sääntelyyn sisältyy vaatimuksia luottoriskien mittaamisesta, stressitestaamisesta ja raportoinnista. EBA ja ECB valvovat näiden vaatimusten toteutumista ja ovat viime vuosina laajentaneet ohjeistustaan koskemaan myös ESG- ja ilmatoriskejä osana kokonaisvaltaista riskienhallintaa (EBA, 2021; ECB, 2025).

Basel Committee on Banking Supervisionin (2015) pankeille laatimien hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti pankkien riskienhallinnan organisointi järjestetään vakiintuneen käytännön mukaisesti kolmessa puolustuslinjassa (Three Lines of Defense), joista toimintaa ja tehtyjä liiketoimintapäätöksiä varmennetaan ensisijaisesti 1) ensimmäisessä puolustuslinjassa liiketoiminnassa (vastaa riskien tunnistamisesta ja hallinnasta päivittäisessä toiminnassa), sitten 2) toisessa puolustuslinjassa riskienhallinnassa ja compliance-toiminnassa (valvovat ja tukevat liiketoimintaa riskienhallinnan periaatteiden noudattamisessa) ja lopuksi 3) kolmannessa puolustuslinjassa sisäisen tarkastuksen toimesta (arvioi koko riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja tehokkuutta). Tämä malli luo pohjan myös ESG-riskien hallinnan integroinnille pankkien sisäisiin prosesseihin, sillä vastuullisuuden liittyvät riskit tulee tunnistaa ja käsitellä samalla systemaattisuudella kuin perinteiset luottoriskit.

Kuvio 1. Pankkien kolme puolustuslinjaa. Huom. Kuva on luotu tekoälyä hyödyntäen kehoitteella ”Luo kolmionmallinen kuva pankkien luottoriskienhallinnan järjestämisestä kolmessa puolustuslinjassa, jossa alimpana Liiketoiminnan varmentavat toimet, keskellä Riskienhallinta & Compliance ja kolmion kärjessä Sisäinen tarkastus” (OpenAI, 2025).

Pankkien velvollisuus huomioida luottoriskejä rahoitustoiminnassaan perustuu sekä EU-tason sääntelyyn että kansalliseen lainsäädäntöön. Pankkien velvollisuus tunnistaa ja huomioida kestävyysvaatimuksia rahoituksessa perustuu ennen kaikkea vakavaraisuusdirektiivin ja -asetuksen (CRD IV/V ja CRR) riskienhallintavelvoitteisiin, sekä EU:n kestävän rahoituksen sääntelyyn eli taksonomia-asetukseen ja EU:n kestävän rahoituksen tiedonantoasetukseen (SFDR, 2019/2088/EU). EU- ja kansallinen sääntely eivät tee jyrkkää eroa yritysasiakkaiden ja henkilöasiakkaiden välillä, vaan velvoitteet koskevat pankkia kokonaisuutena. Kuitenkin käytännössä painopiste on yritysrahoituksessa, koska raportointi (taksonomia, SFDR) ja riskit ovat siellä suurimmat ja tämän vuoksi tutkielman tarkastelua onkin rajattu koskemaan yritysasiakkuuksien rahoittamisessa tunnistettuja ESG-liitännäisiä luottoriskejä.

Luottoriskien hallinnasta ohjeistetaan EU-tason sääntelyssä, kansallisen tason sääntelyssä sekä muissa luottolaitoksia koskevissa säädöksissä. Vakavaraisuusdirektiivissä 2013/36/EU (Capital Requirements Directive IV eli CRD IV) ja vakavaraisuusasetuksessa 575/2013/EU (Capital Requirements Regulation eli CRR)

asetetaan pankeille vakavaraisuus- ja riskienhallintavaatimukset, mukaan lukien luottoriskin mittaaminen, hallinta ja pääomavaatimukset. Lisäksi Euroopan pankkien valvontaviranomaisen EBA:n ohjeet täsmentävät käytäntöjä esimerkiksi luottoriskien arvioinnista, mallien validoinnista ja lainanannon vastuullisuudesta.

Suomessa luottolaitostoimintaa sääntelee luottolaitoslaki (610/2014), joka määrittelee pankeille vaatimuksia muun muassa riskienhallinnan, hallinnon ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Luottolaitoslain lisäksi talletuspankkien toimintaa säännellään laissa osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista, laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä säästöpankkilaissa (Kontkanen, 2015, s. 25). Lisäksi luottolaitoksia koskevat rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontalaki sekä Fivan määräykset ja ohjeet (Fiva MOK). Fiva valvoo, että pankit noudattavat vakavaraisuus- ja riskienhallintavaatimuksia käytännössä. Lisäksi luottotietolaki säätelee, miten pankit voivat käyttää asiakkaan luottotietoja riskien arvioinnissa ja maksukyvyttömyys- ja velkajärjestelylainsäädäntö vaikuttavat pankkien luottopäätösten riskinarvioon. Myös arvopaperimarkkinalainsäädäntö ja yleiset elinkeinotoimintaa koskevat lait ohjaavat pankkien toimintaa (Kontkanen, 2015, s. 25).

Luottolaitoslain (610/2014) 9 luvussa säädetään luottolaitosten riskien hallinnasta. Lain mukaan luottolaitos ei saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitoksen tai konsolidointiryhmän vakavaraisuudelle. Laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010) edellyttää, että keskusyhteisö valvoo yhteenliittymään kuuluvien yritysten toimintaa niiden taloudellista asemaa.

Luottolaitoksella tulee olla tehokkaat ja luotettavat sekä kirjallisesti kuvatut hallinto- ja ohjausjärjestelmät luottolaitokseen ja sen toimintaan kohdistuvien nykyisten ja tulevien riskien tunnistamiseksi, hallitsemiseksi, rajoittamiseksi, seuraamiseksi ja riskeistä raportoimiseksi. Riskien hallintasäännöksissä korostetaan myös hallituksen roolia riskien hallinnassa. Luottolaitoksen hallituksen on hyväksyttävä luottolaitokseen ja sen toimintaan kohdistuvia riskejä koskevat strategiat ja menettelytavat sekä arvioitava niitä

säännöllisesti. Luottolaitoksen hallituksen tulee käyttää riittävästi aikaa luottolaitoksen riskejä koskevien asioiden käsittelyyn sekä varmistuttava, että luottolaitoksella on riittävät voimavarat riskien hallintaa koskevien tässä laissa ja EU:n vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen. (Kontkanen, 2015, s. 32.)

Fivan (2018b) mukaan sääntelyn tavoitteena on parantaa pankkien riskinkantokykyä vahvistamalla niiden vakavaraisuus- ja likviditeettiasemaa sekä riskienhallintaa. Vakavaraisuussääntelyä on uudistettu toistuvasti Baselin komitean ja EU:n toimesta. Lähtökohtana uudistuksille on ollut kannustaa pankkeja luomaan kehittyneempiä riskienhallintajärjestelmiä saadakseen pienennettyä omien pääomien vaatimustaan (Kontkanen, 2015, s. 28).

COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) on kehittänyt kansainvälisesti tunnustetun Enterprise Risk Management -viitekehyksen (ERM), jossa riskienhallinta nähdään strategiaan integroituna prosessina, joka tukee organisaation tavoitteiden saavuttamista. ERM-viitekehys painottaa, että riskienhallinnan tavoitteena ei ole ainoastaan riskien minimointi, vaan myös riskien ja mahdollisuuksien tasapainottaminen suhteessa organisaation strategiaan tavoitteisiin. (COSO, 2017.) Tästä näkökulmasta myös ESG-riskienhallinta voidaan ymmärtää osana pankkien strategista riskienhallintaa, jossa vastuullisuustekijöiden huomioiminen ei ole pelkkä velvoite, vaan osa pitkän aikavälin arvonluontia ja riskienhallintaa.

Edellä kuvattua pankkien luottoriskienhallinnan sääntelyn viitekehystä on kiteytetty alla olevassa taulukossa 1. Pankkien luottoriskien hallinta perustuu sääntely- ja valvontakehykseen, jossa kansallinen lainsäädäntö, EU:n vakavaraisuuskehys ja kansainväliset standardit muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Suomessa luottolaitostoimintaa säätelee kansallinen lainsäädäntö, mutta keskeinen perusta luottoriskien mittaamiselle ja pääomavaatimuksille muodostuu EU:n CRR- ja CRD-direktiiveistä, jotka vaikuttavat suoraan pankkien riskipainojen, pääomavaatimusten sekä hallinnon ja riskienhallinnan rakenteisiin. EU-tasolla EBA tuottaa ohjeistuksia ja

suosituksia, jotka jäsentävät ja yhdenmukaistavat pankkien riskienhallintakäytäntöjä, kun taas ECB varmistaa sääntelyn noudattamisen merkittävässä euroalueen pankeissa. Lisäksi kansainväliset Basel-standardit toimivat pohjana EU:n sääntelykehitykselle ja ohjaavat pankkien riskien mittaamisen ja pääomavaatimusten periaatteita.

Taulukko 1. Sääntelykehikko ja luottoriskien hallinta (Jenni Tuomala, 2026).

Taso	Sääntely / ohjeistus	Keskeinen sisältö (luottoriskien hallinta)	Merkitys pankkien luottoriskien hallinnassa
Kansallinen lainsäädäntö (Suomi)	Laki luottolaitostoiminnasta (Suomi)	Pankkien toimilupa, valvonta, riskienhallinnan periaatteet ja raportointi kansallisella tasolla	Perusta pankkien toiminnalle ja riskienhallinnalle Suomessa
EU:n sääntelykehityksen perusta	CRR (<u>Capital Requirements Regulation</u>)	Vakavaraisuusvaatimukset, riskipainot, luottoriskin laskenta, likviditeetti, raportointi	Määrittää luottoriskien mittaamisen ja pääomavaatimukset
	CRD (<u>Capital Requirements Directive</u>) IV/V/VI	Pankkien hallinto, riskienhallinnan organisointi, valvontavaatimukset, palkitsemisjärjestelmät	Vaikuttaa luottoriskien hallinnan organisointiin ja valvontaan
EU:n valvonta- ja ohjeistustaso	EBA -ohjeistukset	Luottoriskien hallintaa koskevat suositukset, ohjeet ja parhaat käytännöt	Yhtenäistää valvontaa ja pankkien käytäntöjä EU:ssa
	ECB -ohjeistus (SSM)	Valvontavaatimukset, riskienhallinta, stressitestit	Suora valvonta merkittävässä euroalueen pankeissa
Kansainväliset standardit ja suositukset	Basel III / Basel IV	Kansainvälinen vakavaraisuuskehys, luottoriskin, markkina- ja operatiivisen riskin vaatimukset	Perusta EU:n CRR/CRD-kehitykselle ja riskien mittaamiselle

Luottoriskienhallinnan teorettinen ja sääntelyperusteinen kehys muodostaa perustan, johon ESG-riskien tarkastelu voidaan kiinnittää tulevassa luvussa 3.

3 ESG ja vastuullisuus pankkitoiminnassa

Teorialuvussa kolme käsitellään tarkemmin vastuullisuuden käsitteistöä ja keskeistä siihen liittyvää sopimus- ja sääntelyperustaa yritystoiminnan sekä pankkiliiketoiminnan näkökulmasta. Luvussa kuvataan tarkemmin, mitä vaikutuksia ja vaatimuksia ESG-tekijöiden hallinnalla on pankkien riskienhallintaan sekä miten ESG-tekijät voivat vaikuttaa yritysten maksuvalmiuteen ja sitä kautta pankkien luottorisktiin. Luvun lopuksi esitellään vastuullisuuden ja ESG:n teoreettisia perusteita, kuten sidosryhmäteoriaa, legitimizeettiteoriaa ja Triple Bottom Line -teoriaa, joiden avulla voidaan ymmärtää, miksi vastuullisuudesta on tullut osa pankkien riskienhallintaa.

3.1 Vastuullisuus, kestävyys ja yritysvastuu

Termejä vastuullisuus ja kestävyys käytetään rahoitusosalalla yleisesti synonyymeinä, mutta kestävyys on EU-lainsäädännön myötä vahvistanut asemaansa (Isotalo & Silvola, 2022). Juutinen (2016) käyttää *'kestävää kehitystä'* yläkäsitteenä, joka sisältää sekä valtioiden hallitusten, kansalaisjärjestöjen, julkisen sektorin että yritysten toimet. Gro Harlem Brundtlandin johtaman komission vuoden 1987 raportin mukaan *"kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa"*. EU CSDDD-direktiivi (2024/1760) puolestaan määrittelee yritysvastuun juridisesti sitovana velvollisuutena, jonka mukaan yritysten tulee tunnistaa, ehkäistä ja lieventää arvoketjussaan esiintyviä haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia. Yritys, joka toteuttaa omissa toimissaan kestävä kehitystä, kantaa yritysvastuuta. Yritys voi kuvata kestävä kehitystä toteuttavaa yritystoimintaansa termeillä yhteiskuntavastuu tai yritysvastuu. (Juutinen, 2016, s. 24–25.)

YK:n jäsenmaat sopivat vuonna 2015 kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmasta ja tavoitteista, jotka ohjaavat kestävä kehityksen edistämistä vuosina 2016–2030. Niiden pyrkimyksenä on poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta ja turvata hyvinvointi ympäristölle kestävällä tavalla (Ulkoministeriö, n.d.). Agenda 2030

-toimintaohjelman keskiössä ovat kestävän kehityksen tavoitteet, jotka käsittävät kestävyuden kolme ulottuvuutta: talouden, yhteiskunnan ja ympäristön. Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi kestävän kehityksen tavoitteet on kytketty unionin toimintakehykseen (2020/852/EU).

Kuva 2. Kestävän kehityksen tavoitteet (Ulkoministeriö, n.d.).

Kasvava tietoisuus ilmastomuutoksesta ja ympäristökysymyksistä sekä sosiaaliseen ja hallintotapaan liittyvistä asioista on johtanut EU:n sääntelytoimiin ei-taloudellisen tiedon raportoinnin yhtenäistämiseksi. Vuonna 2016 solmittiin Pariisin ilmastopimus, jonka yhtenä tavoitteena on torjua ilmastomuutosta entistä tehokkaammin muun muassa varmistamalla, että rahoitusvirrat tukevat vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaa ja ilmastokestävää kehitystä. Pariisin ilmastopimuksen ja YK:n 2030 kestävän kehityksen ohjelman jälkeen EU on edistänyt kestävää kasvua ja kehittänyt kestävän rahoituksen strategian, johon kuuluu muun muassa Euroopan vihreä kehityssuunnitelma (European Green Deal) ja EU:n taksonomia ympäristöllisesti kestävien taloudellisten toimintojen tunnistamiseksi. (Bonacorsi ja muut, 2024.)

3.2 ESG:n keskeiset sääntelyn viitekehykset

Niin pankkeihin, kuin niiden yritysasiakkaisiinkin kohdennetaan kestävyteen liittyvää sääntelyä. EU-taksonomia on EU:n sääntelykehys, jonka tarkoituksena on määritellä, mitkä taloudelliset toiminnot voidaan luokitella ympäristön kannalta kestäviksi ja siten edistää kestävien investointien kanavoitumista. Taksonomia perustuu kuuteen ympäristötavoitteeseen: 1) ilmastonmuutoksen hillintään, 2) ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, 3) vesivarojen ja merten kestäväan käyttöön ja suojelemiseen, 4) siirtymään kohti kiertotaloutta sekä jätteiden ehkäisyyn ja kierrätykseen, 5) saastumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen sekä 6) luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelemiseen ja ennallistamiseen. Taksonomian keskeinen periaate on DNSH (do no significant harm), jonka mukaan taloudellisen toiminnan on edistettävä vähintään yhtä näistä tavoitteista, mutta samalla sen on varmistuttava siitä, ettei se aiheuta merkittävää haittaa muille tavoitteille. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi toiminta, joka vähentää päästöjä mutta samalla aiheuttaa merkittävää vesistösaastetta tai biodiversiteetin heikkenemistä, ei täytä taksonomian vaatimuksia. (2020/852/EU.)

EU:n kestäväan rahoituksen sääntely, kuten CSRD-direktiivi (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) ja siihen liittyvät ESRS-standardit (*European Sustainability Reporting Standards*), laajentavat yritysten raportointivelvollisuuksia. Sääntely edellyttää, että raportoitavan tiedon tulee sisältää ympäristö- ja sosiaalisen vastuun tunnuslukuja, kuten hiilijalanjälki ja ihmisoikeusvaikutukset. CSRD:n tarkoituksena on parantaa kestävyteen liittyvän tiedon laatua ja läpinäkyvyyttä sekä tukea kestäväan rahoituksen ja riskienhallinnan kehittämistä EU:n rahoitusmarkkinoilla. (2022/2464/EU.) ESRS:lla tarkoitetaan raportointistandardeja, jotka yrityksen tulee ottaa käyttöön asetettujen määräaikojen mukaisesti tulevina vuosina (Euroopan ympäristökeskus, 2023).

Euroopan unionin *Sustainable Finance Disclosure Regulation* (SFDR) eli kestäväan rahoituksen tiedonantodirektiivi edellyttää rahoitusalan toimijoilta ja sijoituspalveluiden tarjoajilta tiedonantovelvoitteita siitä, miten kestävyysriskit ja ESG-tekijät on otettu huomioon päätöksenteossa ja sijoitustuotteiden esittelyssä. SFDR on osa EU:n kestäväan

rahoituksen kehystä ja tuli voimaan vaiheittain vuodesta 2021 alkaen ja sen useimmat velvoitteet ovat olleet sovellettavissa vuodesta 2023. (2019/2088/EU.) Yritysten on oltava läpinäkyviä toimintansa vaikutuksista ja osoitettava sitoutumista kestävään kehitykseen. Näiden toimenpiteiden tavoitteena on parantaa yritysten ESG-raportointia ja ohjata taloutta kohti kestävämpää ja ilmastoneutraalia suuntaa (Bonacorsi ja muut, 2024).

Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate (double materiality) on keskeinen osa EU:n yritysten kestävyysraportointia koskevaa sääntelyä. Periaate on määritelty CSRD:ssä ja sitä täsmennetään ESRS:ssä. Kaksinkertainen olennaisuus edellyttää, että yritykset arvioivat kestävyystekijöiden olennaisuutta sekä vaikutusolennaisuuden että taloudellisen olennaisuuden näkökulmasta. Vaikutusolennaisuus tarkoittaa yrityksen toiminnan merkittäviä vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan, kun taas taloudellinen olennaisuus viittaa kestävyystekijöiden ja niihin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien vaikutuksiin yrityksen taloudelliseen asemaan ja riskiprofiiliin. CSRD:n mukaisesti yritysten on raportoitava kestävyystiedot, mikäli ne ovat olennaisia jommankumman näkökulman perusteella, ja tätä vaatimusta täsmennetään ESRS-standardeissa. (2022/2464/EU; 2023/2772/EU.)

Greenhouse Gas Protocolin (GHG) mukaiset Scope 1, Scope 2 ja Scope 3 -luokitukset on sisällytetty osaksi Euroopan unionin yritysten kestävyysraportointia koskevaa sääntelyä CSRD:n ja sitä täsmennävän ESRS:n kautta. ESRS E1 -standardi edellyttää, että CSRD:n soveltamisalaan kuuluvat yritykset raportoivat kasvihuonekaasupäästönsä näiden kolmen Scope-luokan mukaisesti, mikä yhtenäistää päästölaskennan käytäntöjä ja parantaa raportoitavan tiedon vertailukelpoisuutta. (2022/2464/EU; 2023/2772/EU.) Scope 1 kattaa yrityksen omasta toiminnasta syntyvät suorat päästöt, kuten polttoaineiden käytön omissa tuotantolaitoksissa ja ajoneuvoissa. Scope 2 sisältää epäsuorat päästöt, jotka aiheutuvat yrityksen ostaman energian, erityisesti sähkön, lämmön ja jäähdytyksen tuotannosta. Scope 3 puolestaan kattaa muut epäsuorat päästöt yrityksen koko arvoketjussa, kuten raaka-aineiden hankinnan, kuljetukset,

liikematkustamisen, tuotteiden käytön ja elinkaaren loppuvaiheen päästöt. Scope 3 -päästöt ovat usein määrällisesti merkittävimpiä, mutta niiden mittaaminen on myös haastavinta (World Resources Institute & World Business Council for Sustainable Development, 2015).

3.3 Yritysten kestävyysraportointi

Koska pankkiliiketoiminnan riski muodostuu pitkälti pankkien asiakkaiden liiketoiminnan riskeistä, on tärkeää tuntea yritysten kestävyystekijöitä koskevat velvoitteet ja lainsäädäntö. Yritysten kestävyysraportointidirektiivi CSRD edellyttää, että suurten ja pörssiin listautuneiden yritysten tulee raportoida sosiaalisista ja ympäristötoimistaan sekä niiden vaikutuksista ihmisiin ja luontoon. Yritys on suuri, kun se täyttää 2/3 kirjanpidodirektiivin 2013/34/EU määrittelemistä raja-arvoista: 1) taseen loppusumma on suurempi kuin 20 M€, 2) liikevaihto on suurempi kuin 40 M€ tai 3) yritys työllistää yli 250 työntekijää. Suomessa velvoite kestävyysraportoinnista koskee tällä hetkellä käytännössä vain pientä joukkoa suuria yrityksiä. Kuitenkin, vaikka yritys ei suoraan kuuluisi raportointivelvollisuuden piiriin, pyytävät pankit ja muut yritysten toimitusketjuissa osalliset sidosryhmät kestävyystietoja.

Edellä kuvattuja raportointivaateita tukemaan on kehitetty malleja vastuullisuusraportoinnin laatimiseen. GRI (Global Reporting Initiative) on kansainvälinen organisaatio, joka on kehittänyt maailman käytetyimmät standardit yritysten vastuullisuus- eli kestävyysraportointiin. Standardien tarkoitus on auttaa yrityksiä raportoimaan avoimesti siitä, miten niiden toiminta vaikuttaa ympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen. GRI-standardit jakautuvat kolmeen pääalueeseen: 1) yleisiin tietoihin (GRI Universal Standards), 2) vaikutuskohtaisiin standardeihin sekä 3) olennaisuusanalyysiin. Yleiset tiedot sisältävät tietoa yrityksen toiminnasta, strategiasta ja hallinnosta. Vaikutuskohtaiset standardit kuvaavat yrityksen toiminnan vaikutusta ympäristöön (esimerkiksi päästöt ja energian käyttö), sosiaalista vastuuta (työntekijät ja ihmisoikeudet) sekä taloudellisia vaikutuksia. Olennaisuusanalyysissä yritys raportoi vain

tärkeimmät vaikutukset. Yhtenäisten raportointistandardien tarkoitus on tehdä yritysten vastuullisuudesta ja kestävyysraportoinnista läpinäkyvämpää ja vertailukelpoisempää. GRI-standardien noudattaminen ei ole lakisääteistä, mutta monet yritykset käyttävät GRI-raportointia, koska se helpottaa sääntelymukaisen raportoinnin laatimista ja lain noudattamista. (GRI, 2021.)

Suurten yritysten ja pankkien toimintaan kohdistuu runsaasti limittäistä sääntelyä. Euroopan unionin niin sanotulla Omnibus-aloitteella viitataan sääntelykokonaisuuteen, jonka tarkoituksena on yksinkertaistaa ja keventää yritysten kestävyysääntelyä muuttamalla useita keskeisiä säädöksiä samanaikaisesti. Aloite kohdistuu erityisesti kestävyysraportointidirektiiviin (CSRD), yritysvastuudirektiiviin (CSDDD) sekä EU-taksonomia-asetukseen. Omnibus ei muodosta yhtä yksittäistä säädöstä, vaan koostuu komission lainsäädäntöehdotuksista ja niiden pohjalta annettavista muutoksista olemassa olevaan sääntelyyn. Sen keskeisiä vaikutuksia raportointivelvoitteisiin ovat soveltamisalan mahdollinen rajaaminen, raportointivaatimusten yksinkertaistaminen sekä velvoitteiden voimaantulon lykkääminen, kuten direktiivissä 2025/794/EU säädetty siirtymäaikojen pidentäminen osoittaa.

Kokonaisuutena Omnibus-aloitteen tavoitteena on tasapainottaa kestävyysääntelyn tavoitteet ja yrityksille aiheutuva hallinnollinen taakka sekä antaa lisää aikaa kestävyysraportointivaatimukseen valmistautumiselle. Muutos koskee erityisesti niin sanottuja toisen ja kolmannen aallon yrityksiä, eli suuria yrityksiä, jotka eivät aiemmin kuuluneet NFRD-direktiivin soveltamisalaan, sekä listattuja pk-yrityksiä. Näiden osalta raportointivelvoitteet siirtyvät siten, että suurten yritysten raportointi alkaa tilikaudesta 2027 (raportointi vuonna 2028) ja listattujen pk-yritysten tilikaudesta 2028 (raportointi vuonna 2029). Sen sijaan suurimpiin, jo ennestään raportointivelvollisiin yrityksiin (ns. ensimmäinen aalto) sekä kolmansien maiden yrityksiin direktiivi ei tuo muutoksia aikatauluihin. (2025/794/EU.)

3.4 Pankkien kestävyysvaikutusten arvioiminen osana sääntelyn vaatimuksia

Pankeilla on keskeinen tehtävä rahavirtojen kohdentamisessa. EU:n komissio julkaisi maaliskuussa 2018 kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman (Action Plan on Financing Sustainable Growth), jonka tavoitteena on ohjata rahoitusmarkkinoita tukemaan kestävää kehitystä ja vihreää siirtymää. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä, joilla muun muassa ohjataan pääomavirtoja kestävästi tuotantoon ja investointeihin, integroidaan kestävyysnäkökulmat riskienhallintaan ja päätöksentekoon sekä lisätään läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta rahoitusmarkkinoilla. Toimintasuunnitelma on osa EU:n laajempaa kestävän rahoituksen strategiaa ja pääomamarkkinaunionin pyrkimystä sitoa taloudellinen toiminta ympäristön ja yhteiskunnan kestävyteen. (Euroopan komissio, 2018.)

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat kehottaneet lisäämään yksityisen sektorin rahoitusta ympäristö- ja ilmastokustannuksiin erityisesti ottamalla käyttöön kannustimia ja menetelmiä, joilla innostetaan yrityksiä mittaamaan liiketoimintansa ympäristökustannuksia ja ympäristöpalvelujen käytöstä saamiaan voittoja (1386/2013/EU). Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi unionissa edellytetään pääomavirtojen ohjaamista kestäviin sijoituksiin ja luottolaitoksia tarjoamaan rahoitustuotteita, jotka edistävät ympäristön kannalta kestävien tavoitteiden saavuttamista (2020/852/EU).

Edellä kuvattujen velvoitteiden noudattamista valvovat suomalaiset ja eurooppalaiset pankkiviranomaiset. Suomessa Fiva valvoo finanssimarkkinoiden vakautta seuraamalla, että valvottavat (pankit ja muut rahalaitokset) huomioivat toiminnassaan kestävyysriskit kuten kaikki muutkin riskit (Fiva, n.d.). Kestävyystekijöistä asiakkaille ja sijoittajille annettavien tietojen tulee olla asianmukaisia, jotta asiakkaat voivat arvioida tuotteiden ja palveluiden kestävyttä ja sijoittajat voivat halutessaan tehdä kestäviä sijoituksia.

ECB toimii euroalueen merkittävien luottolaitosten valvojana osana yhteistä pankkivalvontamekanismia (Single Supervisory Mechanism, SSM). Valvontaroolissaan ECB korostaa ilmasto- ja ympäristöriskien merkitystä pankkien liiketoimintamalleille, strategialle ja riskienhallinnalle sekä edellyttää, että pankit tunnistavat, arvioivat ja seuraavat näitä riskejä osana riskienhallintaprosessejaan. ECB on erityisesti painottanut ilmasto- ja ympäristöriskien integrointia luottoriskien hallintaan sekä niiden sisällyttämistä pankkien sisäisiin vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden arviointiprosesseihin (ICAAP ja ILAAP) (EBA, 2025). ECB:n valvontaohjeet tukevat näkemystä, jonka mukaan ESG-riskit voivat heikentää pankkien rahoittamien yritysasiakkaiden taloudellista suorituskykyä ja maksuvalmiutta ja siten lisätä pankkien luottoriskejä. ECB:n rooli korostaa ESG-riskien huomioimista osana pankkien kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamista.

EBA on julkaissut finanssilaitoksia koskevan velvoittavan ohjeen ESG-riskienhallintaan osana siirtymistä kohti ilmastoneutraalia taloutta vuoteen 2050 mennessä. Ohjeet astuvat voimaan tammikuussa 2026 suurille ja tammikuussa 2027 pienemmille rahoituslaitoksille. Kyseisessä ohjeessa määrätään ohjaus- ja hallintajärjestelmistä, joita finanssilaitoksilla tulee olla käytössään ESG-riskien tunnistamista, mittaamista, hallintaa ja seurantaa varten. Lisäksi finanssilaitoksilla tulee olla laadulliset ja määrälliset perusteet arvioitaessa ESG-riskien vaikutuksia laitosten riskiprofiiliin ja vakavaraisuuteen lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Finanssilaitosten tulee laatia aikatauluja ja tavoitteita, jotta voidaan seurata ESG-tekijöistä johtuvia taloudellisia riskejä sekä puuttua niihin. Tämä koskee myös sellaisten riskien tunnistamista, jotka johtuvat mukautumisprosessista ja siirtymäsuuntauksista kohti sääntelytavoitteita. (EBA, 2025, s. 3.)

CRD VI ja CRR III muodostavat EU:n pankkisääntelyn keskeisen rungon, jossa ESG-tekijät on nostettu osaksi riskienhallinnan ja pääomavaatimusten kehystä. Sääntely ohjaa pankkeja huomioimaan ympäristö- ja ilmatoriskit sekä muut kestävyysliittävät riskit osana luottoriskien arviointia, riskipositivien hallintaa ja sisäistä pääomavaatimusten

laskentaa. Tämä tarkoittaa, että pankkien on otettava ESG-riskit huomioon esimerkiksi luottojen myöntämisessä, luottoluokituksissa ja stressitesteissä, ja varmistettava, että riskienhallintajärjestelmät kattavat sekä siirtymä- että fyysiset riskit. Lisäksi CRD VI/CRR III vahvistavat EBA:n roolia ESG-riskien ohjeistajana ja valvonnan suuntaajana, mikä konkretisoi ESG-riskien integroinnin pankkien valvontajärjestelmään (2024/1619/EU; 2024/1623/EU).

EBA ohjeistaa finanssilaitoksia arvioimaan ESG-riskien olennaisuutta säännöllisesti ja riskiperusteisesti. Suurten finanssilaitosten tulee päivittää olennaisuusarviointinsa vähintään vuosittain ja pienten laitosten joka toinen vuosi, ja arviointi on päivitettävä myös aina, kun liiketoimintaympäristössä tapahtuu merkittävä ESG-muutos. Olennaisuuden arvioinnissa on huomioitava ESG-riskien todennäköisyys ja taloudellisten vaikutusten laajuus lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä sekä kaikki taloudellisten riskien kategoriat, kuten luotto-, markkina- ja likviditeettiriskit sekä operatiiviset- aika, maine-, liiketoimintamalli- ja keskittymäriskit. Lisäksi EBA korostaa, että ympäristöriskien arvioinnissa tulee käyttää sekä laadullista että määrällistä tietoa, ja kattaa laaja valikoima ympäristötekijöitä, kuten ilmastonmuutos, ekosysteemien heikkeneminen ja biodiversiteetin väheneminen. Ympäristöriskit jaetaan siirtymäriskeihin ja fyysisiin riskeihin, joiden arvioinnissa tulee huomioida muun muassa toimialojen altistuminen siirtymämuutoksille sekä maantieteelliset haavoittuvuudet erilaisissa ilmastoskenaarioissa. (EBA, 2025, s. 5–6.)

Kuvio 2. Keskeisten ESG-sääntelyinstrumenttien ja viitekehysten välinen suhde pankkien luottoriskien näkökulmasta (Jenni Tuomala, 2026).

Kuvio 2. havainnollistaa keskeisten EU-tason kestävyysraportointia ja ESG-riskienhallintaa koskevien sääntelyinstrumenttien ja viitekehysten välisiä suhteita. CSRD-direktiivi ja SFDR-asetus muodostavat raportointia ja tiedonantovelvoitteita koskevan sääntelykehiksen, jota ESRS-standardit täsmentävät. Kaksoisolennaisuuden periaate ohjaa raportoitavien tietojen olennaisuusarviointia, kun taas GHG Protocol tarjoaa päästöjen mittaamiseen käytettävän metodologisen perustan Scope 1–3-luokitusten kautta. Pankkisektorilla EBA:n ohjeistukset kytkevät nämä vaatimukset osaksi luottoriskien ja muiden rahoitusriskien hallintaa.

ECB:n ja EBA:n lisäksi myös muut finanssialan viranomais- ja asiantuntijatahot lausuvat ja antavat ohjeita pankkien rahoitusjärjestelmän vakauden näkökulmasta. Network for Greening the Financial System (NGFS) on keskuspankkien ja finanssivalvojen muodostama kansainvälinen yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on vahvistaa rahoitusjärjestelmän kykyä tunnistaa ja hallita ilmasto- ja ympäristöriskejä sekä edistää kestävä rahoituksen kehitystä. NGFS tuottaa analyyseja, suosituksia ja skenaariopohjaisia viitekehysjä erityisesti ilmasto- ja ympäristöriskien vaikutuksista rahoitusjärjestelmän vakauteen. Vaikka NGFS:n julkaisut eivät ole oikeudellisesti velvoittavia, niitä hyödynnetään laajasti pankkivalvonnassa ja finanssilaitosten

riskienhallinnassa, ja ne tukevat EU:n kestävyysääntelyyn, kuten CSRD-direktiivin sekä EBA:n ESG-riskiohjeistusten, toimeenpanoa. (NGFS, 2019; NGFS, 2023.)

3.5 ESG-liitännäisten luottoriskien hallinta pankkitoiminnassa

EBA ohjeistaa, että luottolaitosten tulee jatkuvasti kehittää kyvykkyytään tunnistaa, arvioida, seurata ja hallita ESG-riskejä sekä varmistaa, että ylin johto ja henkilöstö saavat riittävän koulutuksen ESG-tekijöiden vaikutusten ymmärtämiseksi. Koulutuksen ja osaamisen ylläpidon tulee perustua ajantasaiseen tietoon ja sääntelyn kehitykseen, ja ESG-tietoisuus tulee huomioida myös johtajien soveltuvuuden arvioinnissa. Lisäksi EBA korostaa, että ensimmäisen puolustuslinjan tehtävänä on tehdä ESG-riskiarviointeja asiakassuhteen alusta jatkuvaan seurantaan, kun taas toisen puolustuslinjan riskienhallintatoiminnon tulee riippumattomasti varmistaa arviointien laatu, riskirajojen noudattaminen ja tarvittaessa haastaa ensimmäisen linjan arviointeja (EBA, 2025, s. 18–19).

Sääntely korostaa rahoitettavista asiakasyrityksistä saatavan tiedon määrää ja laatua luottopäätöstä tehdessä (Kontkanen, 2015, s. 151). Pankkien yritysasiakkaiden luottoriskejä voivat kasvattaa useat tekijät, kuten huonosta taloudellisesta suorituskyvystä johtuvat taloudelliset haasteet, jotka voivat olla seurausta heikosta kassavirrasta tai korkeasta velkaantuneisuudesta. Tietyt alat, kuten energiassektori tai matkailu, voivat olla alttiimpia taloudellisille muutoksille, sääntelymuutoksille tai markkinahäiriöille, joka voi altistaa toimialariskeille. ESG-tekijöihin, kuten ympäristöön ja sosiaaliseen vastuullisuuteen liittyvät tekijät voivat aiheuttaa mainehaittoja ja taloudellisia seuraamuksia, jotka kasvattavat luottoriskiä. Markkinatilanteen muutos, kuten taloudelliset taantumaiset tai markkinahäiriöt, voivat vaikuttaa yritysten kykyyn maksaa velkojaan. Asiakasyrityksen huono johtaminen tai hallintokäytännöt voivat johtaa päätöksiin, jotka lisäävät riskejä ja heikentävät yrityksen suorituskyyä. Voimakas kilpailu markkinoilla voi heikentää yrityksen kannattavuutta ja kasvunäkymiä. Nämä

tekijät voivat yhdessä lisätä pankkien luottoriskejä yritysasiakkaidensa osalta ja vaikuttaa päätöksiin lainan myöntämisessä.

ESG-tekijöillä voi olla merkittäviä vaikutuksia yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja siten myös pankkien luottoriskeihin, koska ne muokkaavat yritysten toimintaympäristöä ja kilpailukykyä sekä vaikuttavat liiketoiminnan jatkuvuuteen. Juutisen (2016) mukaan yritysvastuu tulisi integroida strategiseen päätöksentekoon, jotta sekä ESG-riskit että -mahdollisuudet tunnistetaan ajoissa. Yritysvastuu kattaa ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset, ja se voi ohjata yrityksiä innovaatioihin sekä liiketoiminnan uudistamiseen, mutta samalla se tuo esiin myös muutoksista johtuvia uhkia. Mikäli ESG-tekijöitä, kuten ilmaston ja ympäristön muutoksia tai yhteiskunnallisia odotuksia, ei huomioida, yrityksen liiketoiminnan jatkuvuus voi vaarantua ja kassavirta heikentyä, mikä lisää luottotappioiden riskiä. (Juutinen, 2016.)

Ilmasto- ja ympäristöriskit konkretisoituvat esimerkiksi raaka-aineiden saatavuuden, hinnan ja tuotanto-olosuhteiden muutoksina, jotka voivat heikentää yrityksen kannattavuutta ja maksuvalmiutta. Sään ääri-ilmiöt, kuten tulvat ja kuivuus, sekä luonnon monimuotoisuuden väheneminen voivat vaikuttaa tuotantoketjuihin ja kustannuksiin. Lisäksi energian saatavuus ja hinta voivat nousta, jos ilmastopöytäkirjojen seurauksena hiilidioksidipäästöihin kohdistuu uusia kustannuksia. Tämä voi nostaa yritysten operatiivisia kuluja ja heikentää kassavirtaa. Kuluttajien ja asiakkaiden kasvava ympäristötietoisuus voi myös muuttaa kysyntää ja heikentää yritysten markkina-asemaa, mikä puolestaan voi lisätä luottoriskiä. Myös mainehaitat ympäristövahingoista voivat vaikuttaa asiakassuhteisiin ja brändin arvoon. Kestävän liiketoiminnan yhtenä tavoitteena on minimoida edellä kuvattujen riskien vahinkoja niiden toteutuessa. (Juutinen, 2016.)

Mikäli yritys hyödyntää alihankkijoita tai on riippuvainen toisesta toimijasta, tulee tarkastelua tehdä huomioiden koko tuotantoketju. Rahoittajan näkökulmasta tulisi rahoituspäätöstä tehdessä tutustua yrityksen vastuullisuusraportointiin sekä siihen,

miten yritys on huomionnut koko tuotantoketjuun liittyviä seikkoja. Paitsi tuotantoketjua, on yrityksen ja sitä rahoittavien tahojen hyvä tarkastella myös kilpailijoita sekä toimialan kehitystä. Juutisen (2016, s. 102) mukaan yritys vastuusta voidaan rakentaa kilpailukykytekijää, jonka avulla voidaan luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia tai ennakoita muutoksia toimialalla.

3.6 ESG-tekijöiden vaikutukset yritysten maksuvalmiuteen ja kannattavuuteen vastuullisuusteorioiden kautta

ESG-riskien tunnistaminen, hallinta ja johtaminen eivät perustu ainoastaan sääntelyn vaateisiin ja luottoriskin välttämiseen. Asiaa onkin syytä tarkastella laajemmasta teoreettisesta näkökulmasta. Seuraavaksi kuvataan pankkien yritysasiakkaiden ESG-riskien tunnistamisen merkitystä kolmen eri teorian, Triple Bottom Line -teorian, sidosryhmäteorian ja legitimizeettiteorian kautta.

Elkingtonin (1997) kehittämän Triple Bottom Line -teorian mukaan yrityksen pitkän aikavälin menestystä ei tule arvioida pelkän taloudellisen tuloksen perusteella, vaan yrityksen suoriutumista on tarkasteltava samanaikaisesti taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristöllisestä näkökulmasta. Näiden kolmen ulottuvuuden ajatellaan olevan keskenään riippuvaisia, ja yhden osa-alueen laiminlyönti voi heikentää yrityksen kokonaisvaltaista suorituskykyä ja liiketoiminnan jatkuvuutta. Triple Bottom Line -teoria muodostaa luontevan teoreettisen perustan ESG-tekijöiden tarkastelulle, koska ESG-kehikko konkretisoi yritys vastuun taloudellisia vaikutuksia riskien ja kannattavuuden näkökulmasta. Ympäristöön liittyvät tekijät voivat vaikuttaa yrityksen kustannusrakenteeseen ja altistumiseen siirtymä- ja fyysisille riskeille, sosiaaliset tekijät esimerkiksi toimitusketjujen toimivuuteen ja maineeseen, ja hallintotapaan liittyvät tekijät päätöksenteon laatuun ja riskienhallintaan. ESG-tekijöiden puutteellinen huomioiminen voi siten heikentää yrityksen kassavirtaa ja maksuvalmiutta, mikä kasvattaa rahoittavan pankin näkökulmasta luottoriskin todennäköisyyttä. Näin ollen

Triple Bottom Line -teoria tukee ESG-tekijöiden sisällyttämistä yritysten luottokelpoisuuden ja rahoitusriskien arviointiin.

Triple Bottom Line muodostaa keskeisen teoreettisen taustan EU:n kestävyysääntelylle ja erityisesti yritysvastuun raportointia koskevalle CSRD-direktiiville. Siinä missä Elkingtonin (1997) malli korostaa taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun keskinäistä riippuvuutta yrityksen pitkän aikavälin arvonluonnissa, CSRD-direktiivi konkretisoi tämän ajattelun sitoviksi raportointivelvoitteiksi ESG-kehyksen kautta. CSRD edellyttää yrityksiltä johdonmukaista raportointia siitä, miten ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät vaikuttavat yrityksen taloudelliseen asemaan ja tulevaisuuden näkyymiin sekä miten yrityksen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntaan niin sanotun kaksinkertaisen olennaisuuden periaatteen mukaisesti. (2022/2464/EU.) CSRD kytkee Triple Bottom Line -teorian suoraan rahoitusmarkkinoiden riskienarviointiin ja tukee ESG-tekijöiden huomioimista pankkien luottoriskien hallinnassa ja yritysasiakkaiden maksuvalmiuden arvioinnissa.

Freemanin (1984) sidosryhmäteorian mukaan yrityksen menestys ja pitkän aikavälin arvonluonti edellyttävät keskeisten sidosryhmien odotusten huomioimista päätöksenteossa. Pankkien näkökulmasta ESG-riskit heijastavat näitä sidosryhmäodotuksia, jotka liittyvät muun muassa ympäristövastuuseen, sosiaalisiin kysymyksiin ja hyvään hallintotapaan. ESG-riskien realisoituminen pankkien rahoittamissa yritysasiakkaissa voi heikentää näiden taloudellista suorituskykyä ja maksuvalmiutta, kasvattaen pankkien luottoriskejä. Lisäksi ESG-riskien systemaattinen huomioiminen on osa pankkien legitimitietin ylläpitämistä, sillä sääntelijät, sijoittajat ja muu yhteiskunta odottavat pankkien toimivan vastuullisesti ja edistävän kestävää taloudellista kehitystä.

Sidosryhmäteoria tarjoaa teoreettisen perustan sille, miksi EU:n kestävä rahoituksen sääntely, kuten CSRD:n ja sen mukanaan tuomat ESG-raportointivaatimukset, ovat perusteltuja ja välttämättömiä. CSRD velvoittaa yritykset raportoimaan ympäristöön,

sosiaalisiin kysymyksiin ja hallintotapaan liittyvää tietoa, koska nämä ESG-tekijät heijastavat suoraan yrityksen vaikutuksia moniin sidosryhmiin, eivätkä vain omistajiin tai sijoittajiin. Tämä vastaa sidosryhmäteorian ydintä, jonka mukaan organisaation tulee huomioida ja tasapainottaa erilaisiin sidosryhmiin kohdistuvat odotukset ja vaikutukset strategisessa päätöksenteossa. (2022/2464/EU; Freeman, 1984.)

Lisäksi EU-sääntely (kuten CSRD ja siihen liittyvä ESRS) perustaa raportointivaatimuksensa ns. kaksinkertaiseen olennaisuuteen, jossa ESG-tekijöiden vaikutukset sekä yritykseen että yrityksen vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan ovat olennaisia raportoinnille. Tämä kaksinkertainen näkökulma liittyy suoraan sidosryhmäteoriaan siinä, että ESG-tekijöiden merkitys ei rajoitu taloudelliseen tulokseen vaan heijastuu laajasti eri sidosryhmiin ja heidän odotuksiinsa. EU pyrkii vastaamaan sidosryhmien vaatimuksiin läpinäkyvästä ja vastuullisesta yritystoiminnasta sitomalla odotukset lainsäädännöllisiin velvoitteisiin, jolloin ne heijastuvat myös sääntelyn legitimaatioon.

Pankkien riskienhallinnan kontekstissa tämä tarkoittaa, että ESG-tekijöiden huomioiminen ei ole vain riskien tekninen arviointi, vaan se on osa pankin legitimiä toimintaa yhteiskunnassa ja rahoitusjärjestelmässä. EBA-ohjeet, CRD VI ja CRR III ohjaavat pankkeja sisällyttämään ESG-riskit osaksi normaaleja riskienhallintaprosesseja. Näiden säädösten taustalla on sama sidosryhmäajattelu, jonka mukaan sääntely edellyttää, että pankit varmistavat sidosryhmiensä (asiakkaiden, sijoittajien, valvojien sekä yhteiskunnan laajemminkin) odotusten mukaisen ESG-riskien huomioinnin ja raportoinnin osana vastuullista ja kestävästä liiketoimintaa.

Legitimiteettiteorian mukaan organisaation toiminnan jatkuvuus edellyttää, että se toimii yhteiskunnan arvojen, normien ja odotusten mukaisesti (Suchman, 1995). Pankkien rahoittamien yritysasiakkaiden ESG-riskit voivat heikentää näiden legitimiteettiä esimerkiksi sääntelyn kiristymisen, mainehaittojen tai markkinoiden muuttuvien odotusten seurauksena, mikä voi heijastua yritysten kannattavuuteen ja

maksuvalmiuteen. Tämän vuoksi ESG-riskien tunnistaminen ja arviointi on pankkien luottoriskien hallinnassa keskeistä, sillä legitimizeetin heikkeneminen voi realisoitua luottotappioina.

Triple Bottom Line -teoria, sidosryhmäteoria ja legitimizeettiteoria muodostavat toisiaan täydentävän teoreettisen kokonaisuuden ESG-riskien tarkastelulle pankkien luottoriskien hallinnassa. Triple Bottom Line -teoria korostaa, että yrityksen pitkän aikavälin taloudellinen suorituskyky on sidoksissa ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvien tekijöiden huomioimiseen (Elkington, 1997). Sidoryhmäteoria puolestaan laajentaa näkökulmaa osoittamalla, että yrityksen menestys ja riskiasema riippuvat keskeisten sidoryhmien, kuten asiakkaiden, rahoittajien, viranomaisten ja yhteiskunnallisten, odotusten täyttämisestä (Freeman, 1984). Legitimizeettiteoria syventää tätä kokonaisuutta selittämällä, miten ESG-tekijöiden laiminlyönti voi johtaa legitimizeetin heikkenemiseen, mikä voi ilmetä sääntelykiristyksenä, mainehaittoina tai rahoituksen ehtojen heikentymisenä (Suchman, 1995). Pankkien näkökulmasta nämä mekanismit voivat heikentää rahoitettujen yritysasiakkaiden kannattavuutta ja maksuvalmiutta, mikä kasvattaa luottoriskiä. Yhdessä nämä teoriat tarjoavat vahvan perustan sille, miksi ESG-riskien systemaattinen tunnistaminen ja arviointi on olennainen osa pankkien luottoriskien hallintaa ja vastaa samalla sääntelyn ja yhteiskunnan odotuksiin vastuullisesta rahoitustoiminnasta.

Teoreettisen viitekehyksen keskeisten näkökulmien yhteys ESG-riskeihin ja pankkien luottoriskienhallintaan

Kuvio 3. Teoreettiset viitekehykset ESG-riskien tarkastelussa (Jenni Tuomala, 2025).

Näihin kolmeen teoriaan ja niiden näkökulmiin ESG-riskien tarkastelussa pankkien luottoriskienhallinnan näkökulmasta palataan jäljempänä tutkimusaineiston analyysin ja johtopäätösten yhteydessä.

4 Tutkimuksen metodologia

Tässä luvussa esitellään narratiivista kirjallisuuskatsausta tutkimusmenetelmänä sekä perustellaan sen valintaa ja soveltuvuutta tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi. Lisäksi kuvataan tutkimuksen aineiston hankinnan prosessia ja tutkimuksessa hyödynnettyä aineistoa, tutustutaan tutkimuksen aineiston analyysin perusteisiin ja vaiheisiin, sekä tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta.

4.1 Narratiivinen kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä

Kirjallisuuskatsaus on laadullista ja määrällistä tutkimusta yhdistävä metodi ja tutkimustekniikka, jossa tutkitaan tehtyä tutkimusta eli kootaan alkuperäisten tutkimusten tuloksia, johtopäätöksiä, teoriaa, käsitteitä, menetelmiä, tutkimuskohteita, tai aineistoja, jotka ovat perustana uusille tutkimustuloksille (Salminen, 2023, s. 4; Vilkkä, 2025, s. 95). Salmisen (2023, s. 4) mukaan tutkimuskirjallisuuteen perustuva kirjallisuuskatsaus on systemaattinen, täsmällinen ja toistettavissa oleva menetelmä, jolla tunnistetaan, arvioidaan ja tiivistetään olemassa oleva ja julkaistu tutkimusaineisto.

Tämän tutkielman tutkimusmetodin kirjallisuuskatsauksen perustyyppi on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, joka on yksi yleisimmin käytetyistä kirjallisuuskatsauksen tyypeistä. Salminen (2023) jakaa kirjallisuuskatsauksen menetelmänä kolmeen perustyyppiin: kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen, systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen ja meta-analyysiin. Hänen mukaansa kuvailevaa kirjallisuuskatsausta voi luonnehtia yleiskatsaukseksi ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä. Siinä käytetyt aineistot voivat olla laajoja ja aineiston valintaa eivät rajaa metodiset säännöt. (Salminen, 2023.)

Kuvaileva katsaus voidaan edelleen jakaa narratiiviseen, kartoittavaan (scoping, mapping) ja integroivaan katsaukseen (Salminen, 2023). Muista suuntauksista poiketen narratiivinen kirjallisuuskatsaus mahdollistaa väljemmän tarkastelun ja soveltuukin siksi hyvin käytettäväksi tilanteessa, jossa tutkimuskenttä on laaja, monitahoinen ja nopeasti

kehittyvä, kuten ESG-riskien ja pankkien luottoriskien hallinnan yhteydessä. Lisäksi menetelmän valintaa perustellaan sillä, että tutkimuksessa on syytä laajentaa tarkastelua tieteellisten artikkeleiden lisäksi myös sääntelyn viitekehykseen sekä viranomaisraportointiin, eli niin sanottuun harmaaseen kirjallisuuteen kokonaiskuvan muodostamiseksi. Menetelmänä narratiivinen kirjallisuuskatsaus mahdollistaa eri lähteiden ja näkökulmien yhdistämisen, teoreettisten viitekehysten esittelyn sekä sääntely- ja tutkimuskehityksen jäsentämisen. Narratiivisessa kirjallisuuskatsauksessa keskeistä on aineiston sisällön tulkinta, teemoittaminen ja kokonaisuuden rakentaminen. (Grant & Booth, 2009.)

Kuva 3. Kirjallisuuskatsauksen tyypit (Salminen, 2023).

Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen on tarkoitus vastata tutkimuskysymyksiin kartoittavasti ja kuvailevasti, kun taas systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa pyritään yhdistämään tutkimuksista saatua tietoa ja selittämään sitä (Vilka, 2023, s. 16). Meta-analyysi on puolestaan tutkimusmenetelmä, jossa tehdään päätelmiä olemassa olevien tutkimusten olennaisesta sisällöstä yhdenmukaistamalla tutkimustuloksia tilastotieteen menetelmin (Salminen, 2023, s. 23). Tässä tutkimuksessa tutkittava ilmiö rajataan tutkimuskysymyksiä mukaillen tarkastelemaan ESG-tekijöihin liittyvien riskien vaikutuksia pankkien yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin, siihen miten ESG-riskien johtamista ja arviointia on kuvattu tieteellisessä kirjallisuudessa ja pankkisääntelyssä sekä millaisia kehityssuuntia ja haasteita ESG-riskien integrointi aiheuttaa pankkien luottoriskienhallinnalle. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen väljyys

metodina mahdollistaa edellä kuvatun kaltaisen melko laajankin ilmiön kuvailemisen sekä luokittelun (Salminen, 2023, s. 3).

Tämän kirjallisuuskatsauksen lähtökohtana on selvittää, mitä ilmiöstä tiedetään, mitkä ovat ilmiön keskeiset käsitteet ja mitkä ovat käsitteiden keskinäiset suhteet analysoimalla pankkien ESG-luottoriskienhallintaa käsittelevää tieteellistä ja viranomaislähteistä koostuvaa kirjallisuutta (Vilkkä, 2023, s. 22). Kirjallisuuskatsauksessa hyödynnettävä kirjallisuus voi tarkoittaa laajasti kirjallista lähdeaineistoa, kuten kirjallisuutta, tieteellistä tutkimusta tai esimerkiksi ammattikirjallisuutta eli niin sanottua harmaata kirjallisuutta (Salminen, 2023, s. 27; Vilkkä, 2023, s. 33). Kokonaiskuvan muodostamisessa hyödynnetään tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi aikaisempaa vastuullisuudesta ja pankkitoiminnan riskienhallinnasta laadittua kirjallisuutta, kansainvälisiä tieteellisiä vertaisarvioituja tutkimuksia sekä pankkivalvontaa tekevien viranomaistahojen ohjeistuksia ja sääntelyä.

Tämän kirjallisuuskatsauksen tavoitteena onkin koota ja analysoida olemassa oleva tieteellinen ja sääntelyperusteinen tieto ESG-riskien vaikutuksista pankkien luottoriskienhallintaan. Kerättyä tietoa arvioidaan rakentaen kattavaa kuvaa asiakokonaisuudesta ja pyrkien samalla tunnistamaan ongelmia. (Salminen, 2023.) Narratiivinen tutkimus mahdollistaa tutkimusaineiston hyödyntämisessä vertaisarvioitujen tutkimusartikkelien lisäksi myös esimerkiksi väitöskirjat, julkisyhteisöjen selvitykset ja valtion virastojen tuottamat raportit ja julkaisut (Vilkkä, 2023, s. 33).

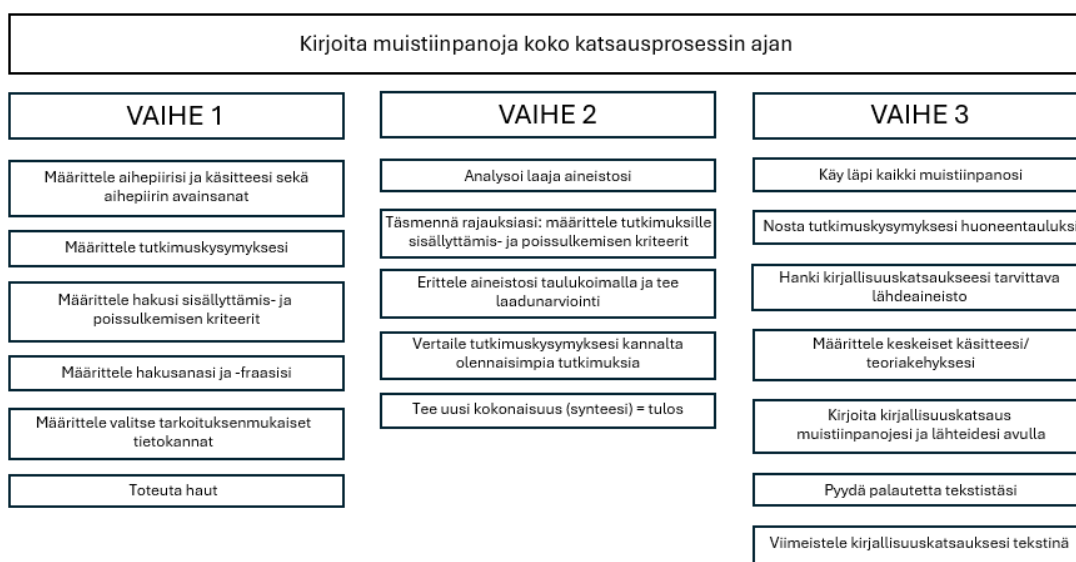
4.2 Aineiston valinta ja rajaus

Kirjallisuuskatsauksessa yhdistyvät suunniteltu järjestelmällinen tiedonhakuprosessi, aineiston valikointi sekä sen kriittinen lukeminen ja arviointi, muistiinpanojen tekeminen, tiedon analyysi eli vertailu sekä yhdistäminen uuden teorian tuottamiseksi. Tutkimusmetodina kirjallisuuskatsaukseen liittyy kurinalainen pyrkimys

tutkimuksen luotettavuuteen, pätevyYTEEN ja yleistettävyyteen. (Vilka, 2023, s. 12–13.) Tässä tutkimuksessa edellä mainittujen varmistamiseksi on hyödynnetty luotettavana pidettävää tutkimusaineistoa, kuten viranomaislähteitä tai vertaisarvioitua tieteellistä tutkimuskirjallisuutta.

Kirjallisuuskatsauksen toteutus eteni Vilkan kuvan 4. mukaisena prosessina vaiheittain. Tutkielman kannalta keskeisiä käsitteitä ovat: ESG, kestävyys, vastuullisuus, riskienhallinta, luottoriskit, pankkitoiminta. Tutkimuskysymykset määriteltiin näiden käsitteiden pohjalta kokoamaan yhteen olemassa olevaa tietoa sekä tuottamaan sen pohjalta tulevaisuuden näkymää pankkien ESG-riskien hallinnasta. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaisia vaikutuksia ESG-riskeillä on pankkien yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin?
2. Mitä haasteita ESG-riskien integrointi aiheuttaa pankkien luottoriskien hallinnalle?

Kuva 4. Kirjallisuuskatsaus prosessina (Vilka, 2023, s. 39).

Pankkiliiketoiminnassa luottoriskien hallinnan näkökulmasta on tärkeää tuntee rahoitetun asiakkaan liiketoimintaan kohdistuvia riskejä, jonka vuoksi ensimmäinen

tutkimuskysymys todentaa aikaisempaa teoriaperustaa ja käsittelee yritysasiakkaiden ESG-riskien tunnistamista sekä niiden johtamista ja arviointia. Toinen kysymys kohdistuu suoraan pankkiliiketoiminnan ESG-riskien hallintaan ja siihen liittyvien tulevaisuuden haasteiden tunnistamiseen. Tutkimuskysymyksiin vastataan tietokantahauilla ja hakemalla tietoa manuaalisesti viranomaisten (EU, ECB, EBA, FSB, NGFS, Suomen Pankki ja Fiva) virallisilta internetsivuilta tuoreimmista mahdollisista (julkaistu 12kk sisällä) raporteista, julkaisuista ja blogikirjoituksista.

Aineiston haku toteutettiin useassa toisiaan täydentävässä Vaasan yliopiston käytettävissä olevasta tieteellisessä tietokannassa. Pääasiallisina hakutietokantoina käytettiin Wiley Online Librarya sekä ABI Inform -tietokantaa (ProQuest), jotka tarjoavat laajan kattavuuden rahoituksen, pankkitoiminnan ja yritysvastuun tutkimukseen. Näitä täydennettiin Business Source Ultimate -tietokannalla (EBSCO), joka sisältää laajasti vertaisarvioituja artikkeleita liiketaloustieteiden ja kestävästä liiketoiminnan alueilta. Tietokantojen valinnassa painotettiin erityisesti artikkeleiden tieteellistä laatua, vertaisarviointia ja kokotekstien saatavuutta. Aineiston haku toteutettiin 1.2.2026, eikä sitä enää sen jälkeen täydennetty. Hakusanoina käytettiin kaikkiin tietokantoihin seuraavia yhdistelmiä: Corporate Sustainability OR Corporate Responsibility AND Profitability AND Bank AND Credit Risk AND Default Risk.

Kirjallisuuskatsaukseen on valikoitu mahdollisimman tuoreita ja luotettaviksi katsottavia lähteitä. Hakuja rajattiin tuottamaan tuloksia vertaisarvioituista artikkeleista viimeisen vuoden ajalta. Hirsjärven ja muiden (2004, s. 102) mukaan tutkimustieto voi muuttua nopeastikin, jolloin uusimpaan tietoon on kumuloituneena aiempi tieto. ESG on myös ilmiönä kohtuullisen tuore ja kiinnostava, jolloin tuoretta tutkimustietoa syntyy jatkuvasti mahdollisesti jopa korvaten vanhaa.

Rajauksista huolimatta haut tuottivat huomattavan määrän tuloksia: ABI Inform Complete (ProQuest) 186 kpl, Wiley Online Library Journals (Wiley) 108 kpl ja Business Source Ultimate -tietokannalla (EBSCO) 561 kpl. Artikkelit järjestettiin tuoreimpien ja

eniten viitatuimpien mukaan, jonka jälkeen artikkeleita käytiin silmämääräisesti läpi ja lähempään tarkasteluun valittiin 50 artikkelia sillä perusteella, että niissä oli viitteitä yritysten tai pankkitoiminnan ESG-riskeistä ja näiden suhteesta maksuvalmiuteen. Myös ESG-suorituskykyyn liittyvät artikkelit hyväksyttiin mukaan.

Narratiivinen kirjallisuuskatsaus ei perustu systemaattiseen hakuun, ja hakuprosessi on tavoitteellinen ja teemoittava. Aineiston valinnassa painotettiin lähteiden merkittävyyttä, ajankohtaisuutta ja luotettavuutta sekä niiden soveltuvuutta tutkimusongelmaan. Laajasta aineistosta karsittiin artikkeleita, jotka eivät soveltuneet suoraan tutkimuskysymyksiin, koska ne käsittelivät laajemmin yritystason kestävyyttä, raportointia, johtamista tai kulttuuria. Kriteerinä tutkimusartikkelin valikoitumiselle jatkotarkasteluun olikin, että se käsittelee yritysten maksuvalmiutta, luottoriskiä, pankkien riskienhallintaa tai ESG-riskien taloudellista realisoitumista rahoitusjärjestelmässä ja vastaa näin ollen mahdollisimman hyvin molempiin tutkimuskysymyksiin.

Karsintaa tehtiin silmäilemällä sekä lukemalla artikkeleita edellä mainittuihin perusteluihin nojaten. Karsinnan perusteella tutkimusartikkeleista valikoitui yhteensä 23 artikkelin aineisto, joista 10 artikkelia ABI Inform Complete (ProQuest) -tietokannasta, 8 artikkelia Wiley Online Library Journals (Wiley) -tietokannasta sekä 5 artikkelia Business Source Ultimate (EBSCO) -tietokannasta. Lisäksi tarkasteluun otettiin viranomaisten julkaisuja ja raportteja 10kpl ESG-liitännäisten luottoriskien hallinnan implementoinnista ja sen haasteista pankeissa täydentämään tutkimuskysymyksiin vastaamista erityisesti viimeisen tutkimuskysymyksen näkökulmasta. Viranomaisten julkaisut ja raportit haettiin suoraan kyseisten viranomaisten virallisilta internetsivuilta asettamalla hakuehdoksi, että julkaisu on tehty 12kk sisällä ja se sisältää tietoa pankkien kestävyysvaatimusten noudattamisesta (käytetyt hakusanat ESG tai sustainability). Aineistoa ei katsottu tarpeelliseksi täydentää, sillä artikkeleiden havainnot yhdessä viranomaisten julkaisujen kanssa tuottivat yhteneviä havaintoja ja otannan perusteella voitiinkin kokea saavutetun saturaatiopisteen.

4.3 Aineiston analyysi ja teemoittaminen

Laajan aineiston käsittelyssä on välttämätöntä jakaa aineistoa pienempiin osiin, jotta keskeiset havainnot tulevat huomatuiksi. Aineiston jäsentämiseen ja analysointiin hyödynnettiin sisällönanalyysia, joka on perusanalyysimenetelmä. Aineiston jäsentämisessä ja analysoinnissa edettiin seuraavan rungon mukaisesti (mukaillen Tuomi & Sarajärvi, 2018):

1. Päätä, mikä aineistossa kiinnostaa ja pysy päätöksessä.
2. Käy läpi aineisto, erota ja merkitse kohdan 1. mukaiset kiinnostavat asiat ja kerää ne erilleen muusta aineistosta.
3. Luokittele, teemoita tai tyyppitele aineisto.
4. Kirjoita yhteenveto.

Artikkelit teemoitettiin alkuun ylätasoisesti Excel-tiedostoon tutkimuksen tausta-aineistoon jääviin muistiinpanoihin tutkimuskysymysten mukaisesti liikennevaloin, jotka kuvasivat sitä, miten hyvin kukin artikkeli vastaa tutkimuskysymyksiin. Tämän jälkeen artikkelit käytiin vielä syvällisemmin läpi ja niistä pyrittiin löytämään toistuvia tai toisistaan poikkeavia teemoja. Sisällönanalyysia toteutettiin teemoittelun avulla, jossa on kyse laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.105). Aineiston analyysia tehtiin manuaalisesti yhdistämällä kustakin tieteellisestä artikkelista tehtyjä muistiinpanoja ja tiivistelmiä omiin teemoihinsa koodilauseiden perusteella. Tämän perusteella tutkimuksessa käytetyistä tieteellisistä artikkeleista sekä viranomaislähteistä laadittiin seuraavanlainen temaattinen analyysi, jossa aineisto on jaoteltu teemoihin ja koodilauseisiin, jotka kuvaavat kunkin lähteen keskeistä sisältöä tämän tutkimuksen tutkimuskysymysten näkökulmasta:

Taulukko 2. Aineiston temaattisen analyysin tulokset (Jenni Tuomala, 2026).

Temaattisen analyysin tulokset		
Teema	Koodilauseet	Artikkelin/julkaisun tekijä(-t)
ESG-viestintä	Laadukas ESG-raportointi lisää pankkien kannattavuutta ja sidosryhmien luottamusta.	Muneer ja muut
	Selkeä, johdonmukainen ja sävyltään positiivinen ESG-viestintä pienentää pankkien markkina- ja maineriskejä.	Akdoğan & Bayram
	Yritysten ESG-toimet liittyvät maineeseen, sääntelyyn ja riskienhallintaan.	Lozano ja muut
	Pankit näkevät ESG-investoinnit kustannusnäkökulmasta, siinä missä luottoluokittajat ovat omaksuneet sidosryhmänäkökulman.	Da Fermo ja muut
ESG-raportoinnin vaatimukset	ESG-raportoinnin kehittymisen vaikutukset yrityksille ja rahamarkkinoille.	Putzke; Leite ja muut; EU (2025a); ECB (2026b); NGFS; Fiva (2025a & 2025b)
	ESG-raportoinnin laadukkuus ja tasalaatuisuus.	Ferrera da Silva ja muut; Cumbana & Ventura; Leite ja muut; Qachach ja muut; Indriyani
ESG-suorituskyky	Vahva ESG-asioiden hallinta vaikuttaa positiivisesti ESG-suorituskykyyn.	Aljawarneh ja muut; Fransisca ja muut; Dinu; Mouti ja muut; Qachach ja muut
	Parempi sääntelyn vaatimusten ennakointi.	Dinu; Aljawarneh ja muut
	Parempi ESG-suorituskyky vähentää merkittävästi luottoriskiä.	Wang ja muut; Raimondi ja muut; Chung ja muut; Mouti ja muut; Dewagan & Kannadhasan
	Erityisesti E- ja S-tekijöiden hyvä suorituskyky havaittiin pienentävän yritysten luottoriskiä.	Wang ja muut; Dewagan & Kannadhasan
	Erityisesti E- ja G-tekijät kasvattavat maksuhäiriöriskiä.	Seefloth ja muut
	Vihreät innovaatiot ja ilmatoriskien huomioiminen strategisessa päätöksenteossa pienentävät yrityksen maksuhäiriöriskiä.	Chung ja muut
	Suuremmalle ilmastorasitukselle altistuneet yritykset ovat altistuneet suuremmalle maksuhäiriöriskille.	Kanno; Chung ja muut; Wang ja muut; Seefloth ja muut; Mouti ja muut; Dewagan & Kannadhasan
	Päästövähennysinvestointien kustannukset voivat ylittää hyödyt. Sidosryhmäyhteistyö voi edistää yritysten ympäristökestävyyttä.	Kanno; Seefloth ja muut Valentinov ja muut
ESG-luokittelu	ESG-luokittelu kertoo yrityksen riskienhallintaosaamisesta.	Fabregat Aibar ja muut
	Vahva ESG-luokitus korreloi ESG-suorituskyvyn kanssa.	Dinu
	E- ja S-tekijöiden havaittiin vaikuttavan pankkien luottoluokitteluun.	Da Fermo ja muut
ESG-riskien tunnistaminen	Pankkien luotonannon sopeuttaminen riskienhallinnan vaatimuksiin.	Raimondi ja muut; Tolkki
	Pankkien prosessin kehittäminen laadukkaamman ja kattavamman ESG-datan keräämiseksi.	Raimondi ja muut
	Pankkien ilmatoriskien hallinta on edelleen hajanaista ja fyysisiä- ja siirtymäriskejä hinnoitellaan lyhytnäköisesti.	Brüggemann & Lueg
	ESG-riskien tunnistamisen kiristyvät sääntelyvaateet.	EBA (2026a & 2026b); FSB; Euroopan komissio (2025a & 2025b)

Lopuksi tieteellisistä tutkimusartikkeleista ja viranomaisjulkaisuista saatuja näkökulmia ja havaintoja ryhmiteltiin kappaleen 5 alaotsikoiden mukaisesti siten, että ne muodostivat luontevan juoksutuksen tulosten läpikäynnille. Näin aineiston temaattinen analyysi tuki tekstin jäsentämistä ja lopulta myös tulosten puhtaaksikirjoittamista.

Aineistoa käsiteltäessä nousee usein esiin kiinnostavia seikkoja, kuten tässäkin tutkimuksessa. Tutkimuksen yhteydessä esiin nousseita tutkimuksellisesti mielenkiintoisia sivujuonteita on nostettu esiin johtopäätöksissä mahdollisina jatkotutkimuskohteina. Tämän aineiston käsittelyssä keskityttiin nostamaan tutkimusaineistosta esiin sellaisia havaintoja ja näkökulmia, jotka tukevat tutkimuskysymyksiin vastaamisessa.

4.4 Luotettavuus ja tutkimuksen rajoitukset

Narratiivinen kirjallisuuskatsaus on tarkoituksellisesti laaja ja tulkinnallinen, joten tutkimuksen luotettavuus perustuu lähteiden kriittiseen arviointiin, lähteiden monipuolisuuteen ja tutkimusprosessin läpinäkyvyyteen. Koska haku ei ole systemaattinen, tutkimuksessa voi olla siitä pois jääviä lähteitä, ja tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä samalla tavalla kuin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen yhteydessä. Tämän vuoksi tutkimuksessa korostetaan teoreettista jäsentämistä ja kirjallisuuden yhdistämistä tutkimusongelman näkökulmasta.

Tutkimukseen liittyvät keskeisesti myös viranomaisraportoinnin lähteet, joita halutaan keskusteluttaa ja vertailla tutkimushausta saatujen ja suodatettujen tieteellisten vertaisarvioitujen tutkimusartikkelien kanssa. Näitä lähteitä ei ole saatavilla tietokantahauista, vaan ne tulee hakea manuaalisesti viranomaistahojen julkisilta verkkosivuilta. Tähän ei ole luotavissa systemaattisesti toistettavaa hakuprosessia, joka oli yksi perustavanlaatuisen syy sille, miksi tutkimusmenetelmäksi valikoitui vapaampi kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Artikkelit on valittu hakemalla suoraan työssä aikaisemmin nimettyjen keskeisten viranomaisten (EU, ECB, EBA, FSB, NGFS, Suomen Pankki ja Fiva)

verkkosivuilta tuoreimpia (enintään 12kk vanhoja) ESG:hen ja luottoriskeihin liittyviä raportteja ja julkaisuita. ESG-sääntely on jatkuvassa kehityksessä ja tästä syystä on haluttu käyttää tuoreinta saatavilla olevaa tietoa.

Tutkimuksen laatimiseen liittyy valikoivuutta, sillä viranomaisten julkaisemista raporteista on valittu työtä ajatellen relevanteinta tietoa nimenomaan ESG-riskienhallinnan kehityksen vaikutuksista pankkeihin ja viime kädessä asiakkaisiin. Aineistosta karsittiin esimerkiksi sellaiset raportit, joissa ESG-riskejä vain sivuttiin osana isompaa kokonaisuutta.

Tutkielman laatija vakuuttaa noudattaneensa hyviä eettisiä ja tieteellisiä käytänteitä näiden viranomaisraporttien valikoinnissa vuoropuheluun tieteellisten artikkelien ja tutkimuskysymysten kanssa. Käytetyt lähteet on läpinäkyvyyden vuoksi esitetty myös tämän tutkielman liiteaineistossa. Koska viime kädessä laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja hänen rehellisyytensä, ovat arvioitavan tutkimuksen kohteena hänen tekemänsä teot, valinnat ja ratkaisut. Tutkimuksen edetessä onkin tehty luotettavuuden arviointia jatkuvasti suhteessa teoriaan, analyysitapaan, aineiston ryhmittelyyn ja teemoitteluun, tulkintaan ja analysointiin, tuloksiin ja johtopäätöksiin. Tämän varmistamiseksi on noudatettu tutkimuksen alussa laadittua tutkimussuunnitelmaa, laadittu aktiivisesti muistiinpanoja sekä ryhmitelty analysoitua aineistoa johdonmukaisesti taulukoihin. (Vilkkä, 2025, s. 227–228.)

5 Tutkimuksen tulokset

Tässä luvussa käydään tarkemmin läpi kirjallisuuskatsauksessa tehtyjä havaintoja. Tavoitteena on muodostaa selkeä kuva tutkimuksen havainnoista peilaten niitä tutkimuskysymyksiin sekä teoriaan. Luvussa tarkastellaan alkuun, miten tutkimuskirjallisuus kuvaa ESG-riskien vaikutuksia yritysten maksuvalmiuteen ja sen yhteyttä pankkien luottoriskiin. Sen jälkeen kuvataan, miten pankkien tulisi tunnistaa ja johtaa ESG-riskejään sekä miten sääntely ja ohjeistukset tulevat muuttamaan luottoriskienhallintaa. Lopuksi havainnot yhdistetään Triple Bottom Line -teoriaan, sidosryhmäteoriaan ja legitimizeettiteoriaan.

5.1 ESG-riskien vaikutukset yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja luottoriskeihin

ESG-riskeillä voi realisoituessaan olla vaikutuksia yritysten taloudelliseen maksuvalmiuteen, joka puolestaan heijastuu pankkeihin kasvavina luottotappioriskeinä. Siksi onkin ensin tärkeää tunnistaa, miten ESG-riskit vaikuttavat pankkien yritysasiakkaisiin. Pankkien luotonmyönnön näkökulmasta on myös mielenkiintoista tutustua yritysten ESG-kestävyyssuorituskykyyn, eli siihen kuinka hyvin yritykset hallitsevat ympäristö-, sosiaalisia ja hallinnollisia tekijöitä suhteessa riskeihin, sääntelyyn ja sidosryhmien odotuksiin. Tässä alaluvussa siis paneudutaan ESG-riskien tunnistamiseen, johtamiseen ja mahdollisiin haasteisiin pankkien yritysasiakkaiden näkökulmasta. Tämä on välttämätöntä, koska pankin riski muodostuu sen asiakkaiden riskeistä.

5.1.1 ESG-ulottuvuudet ja toimialat eivät käyttyä homogeenisesti

ESG-riskeistä tunnistetaan ensimmäisenä ilmasto- ja ympäristöriskit, jotka jaetaan fyysisiin riskeihin ja siirtymäriskeihin. Fyysiset riskit voivat realisoituessaan aiheuttaa

yritykselle taloudellisia tappioita esimerkiksi kuivuudesta johtuvan sadon menettämisen vuoksi. Sääntelyn tavoitteena on edistää yritysten vastuullista liiketoimintaa ja vähentää riskien mahdollisuuksia. Kuitenkin lainsäädännön tiukentuminen ja sääntelyn vaatimusten toimeenpano yrityksissä operatiivisella tasolla voivat nostaa kustannuksia (Collan, 2025). Tällaisissa tilanteissa puhutaankin siirtymäriskeistä, joilla tarkoitetaan riskejä, jotka aiheutuvat siirtymisestä vähähiiliseen talouteen, mukaan lukien sääntelyyn, teknologiaan, markkinoihin ja maineeseen liittyvät muutokset (Euroopan komissio 2019).

Toimiala vaikuttaa yrityksen taloudellisiin toimintaedellytyksiin ja mahdolliseen konkurssin uhkaan, koska toimialat eroavat toisistaan tuottojen ja kulujen, sekä taseen rakenteen ja toimintojen luonteen suhteen (Laitinen & Laitinen, 2014). ESG-riskitekijät vaihtelevat merkittävästi toimialoittain, sillä eri sektorit altistuvat ympäristöön, sosiaaliin tekijöihin ja hallintotapaan liittyville riskeille eri tavoin. Suuret yritykset, kuten energia-alan toimijat, ovat olleet raportointivelvollisia muita pidempään, minkä vuoksi niiden kyvykyys hallita kestävyysriskejä ja sidosryhmäsuhteita on tutkimusten mukaan parempi, mikä näkyy myös vahvempina ESG-luokituksina (Dinu, 2025). Toimialan luonne määrittää kuitenkin riskien suuruutta. Esimerkiksi energia-ala ja maatalous ovat erityisen alttiita ilmastonmuutoksen fyysisille ja siirtymäriskeille, jotka voivat vaikuttaa suoraan yritysten taloudellisiin toimintaedellytyksiin ja siten myös niiden luottoriskiin.

Wang ja muut (2025) tutkivat, miten yritysten ESG-suoriutuminen vaikuttaa luottoriskiin Kiinan valmistavan teollisuuden yrityksissä. Tulokset osoittavat selkeästi, että parempi ESG-suoriutuminen on yhteydessä matalampaan luottoriskiin, mitattuna *distance to default* -mittarilla, eli maksukyvyttömyyden saavutettavuutta kuvaavalla mittarilla. Tämä tarkoittaa, että yritykset, jotka panostavat ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan, ovat vähemmän alttiita maksukyvyttömyydelle. Vaikutus ei kuitenkaan ole tasainen, sillä ympäristö- ja sosiaalinen suorituskyky (E ja S) vähentävät luottoriskiä merkittävästi, kun taas hallintotavan (G) vaikutus ei ollut tilastollisesti merkitsevä. Lisäksi ESG-riskiä vähentävä vaikutus on voimakkaampi ei-

valtion omistamissa yrityksissä, taloudellisesti kehittyneillä alueilla ja yrityksissä, jotka ovat kasvun tai laskun vaiheessa. Tämä korostaa sitä, että ESG:n vaikutukset ovat kontekstisidonnaisia ja vaihtelevat yritysryhmittäin. (Wang ja muut, 2025.)

Korkeiden hiilidioksidipäästöjen on havaittu kasvattavan yritysten maksuhäiriöriskiä. Kanno (2025) analysoi hiilidioksidipäästöjen vaikutusta yritysten maksuhäiriörisiin eri riskiajanjaksoilla. Tutkimuksen lähtökohtana oli niin sanottu *“tragedy of the horizon”* - ilmiö, joka kuvaa aikahorisonttien ristiriitaa, jossa finanssipolitiikan ja pankkien riskienhallinnan näkökulmasta riskiajat ovat tyypillisesti 2–10 vuotta, kun taas ilmatoriskit vaikuttavat yritystoimintaan ja talouteen vuosikymmenten ajan. Tämä aikajänne-ero vaikeuttaa ilmatoriskien huomioimista yritysten arvon ja luottoriskin arvioinnissa. Tutkimuksen keskeiset havainnot osoittavat, että korkeammat hiilidioksidipäästöt (Scope 1, 2 ja 3) lisäävät yritysten maksuhäiriöriskiä, ja että vaikutus voimistuu erityisesti pitkän aikavälin riskihorisonteilla. Toimialakohtainen analyysi paljastaa, että korkeat päästöt vähentävät maksuhäiriöriskiä ainoastaan teollisuustoimialalla riskin kasvaessa muilla sektoreilla. (Kanno, 2025.)

Myös Chung ja muut (2025) selvittivät ilmatoriskialtistuksen vaikutusta yritysten maksuhäiriörisiin. Tulokset vahvistavat muiden tutkimusten ohessa sitä, että suuremmalle ilmatoriskialtistukselle (fyysiset riskit ja siirtymäriskit) altistuneet yritykset ovat alttiimpia maksuhäiriöille. Chungin ja muiden tutkimus tarkasteli lisäksi rahoitusrajoitteiden vaikutusta tähän yhteyteen ja havaitsi, että innovaatio vähentää ilmatoriskin vaikutusta maksuhäiriörisiin. Yritysten tulisi kuitenkin panostaa erityisesti vihreään innovaatioon eikä pelkästään lisätä yleisiä tutkimus- ja kehitysinvestointeja. Tulokset osoittavat, että rahoitusmarkkinat ovat yhä useammin ottaneet ilmatoriskialtistuksen huomioon luottopäätöksissä. Yritysten tulisi sopeuttaa talousstrategioitaan vähentääkseen ilmatoriskin vaikutusta maksuhäiriörisiin, esimerkiksi pienentämällä velkaantumista ja toteuttamalla asianmukaisia ympäristöstrategioita ennen uusien investointien aloittamista. Lisäksi ilmatoriskin

vaikutus vaihtelee toimialan mukaan, joten sijoittajien tulisi arvioida investointipäätöksiään erityisesti ilmastoherkillä aloilla. (Chung ja muut, 2025.)

5.1.2 Kestävyyssuorituskyvyn vaikutukset ESG-riskiin

Yritykset, joilla on korkea kestävyysuorituskyky, nauttivat todennäköisimmin paremmasta maineesta, vähäisemmästä kysynnän vaihtelusta ja suuremmasta innovaatiokyvystä, joilla on alentava vaikutus yrityksen maksuhäiriöriskiin. Toisaalta tutkimukset myös osoittavat, että kestävyysuorituskyvyn kustannukset voivat ylittää sen hyödyt ja lisätä maksuhäiriöriskiä. (Kanno, 2025; Seefloth ja muut, 2025.) Seefloth ja muut (2025) tarkastelivat rahoituspäätöksissä yhä enenevässä määrin huomioon otettavan kestävyysuorituskyvyn ja maksuhäiriörisin välistä suhdetta eurooppalaisissa listatuissa yrityksissä. Tutkimuksessa havaittiin ympäristö- ja hallintosuorituskyvyn (E- ja G-tekijät) kasvattavan maksuhäiriöriskiä, mutta useimmissa analyyseissä ei löydetty yhteyttä sosiaalisen suorituskyvyn (S-tekijä) ja maksuhäiriörisin välillä. (Seefloth ja muut, 2025.)

Aasiassa yritysten kestävyyshallintoa (ESG-suorituskykyä) tutkineet Fransisca ja muut (2025) havaitsivatkin tutkimuksessaan, että yritysasiakkaiden ESG-investoinnit lisäävät lyhyen aikavälin kustannuksia ja velan hintaa. ESG-investoinnit voivat siten heikentää maksuvalmiutta ja kasvattaa luottoriskiä, vaikka pitkän aikavälin vaikutukset olisivatkin positiivisia. Tulokset osoittavat, että kestävyiden hyvällä hallintotavalla on selkeä positiivinen yhteys kestävyysuoritukseen. Toisaalta parempi kestävyysuoritus on yhteydessä korkeampiin velkarahoituksen kustannuksiin, mikä viittaa kestävyttä edistävien investointien lyhyen aikavälin rahoitushaasteisiin. (Fransisca ja muut, 2025.)

Vastuullisuustoimilla on havaittu olevan positiivinen yhteys yritysten taloudelliseen menestykseen ja sidosryhmien luottamukseen (Aljawarneh ja muut, 2025). Dewangan ja Kannadhasan (2025) tarkastelivat yritysten kestävänsuorituskyvyn vaikutusta yritysriskiin kehittyvillä G20-markkinoilla. Tutkimuksen mukaan kestävät käytännöt voivat lisätä luottamusta, parantaa läpinäkyvyyttä ja siten vähentää yrityksen

riskialtistusta. Tulokset osoittavat, että parempi kestävyysuorituskyky on yleisesti yhteydessä matalampaan yritysrisikkiin, mutta vaikutus ei ole tasainen, vaan riippuu riskitasosta. Dewanganin ja Kannadhasanin tutkimuksen mukaan suurimmat hyödyt saadaan korkean riskin yrityksissä, joissa kestävyiden parantaminen voi lisätä tehokkuutta, vahvistaa mainetta ja lisätä sijoittajien luottamusta. Sen sijaan matalan riskin yrityksissä vaikutus on vähäisempi. Erityisesti ympäristö- ja sosiaaliset tekijät vähentävät riskiä. Korkean riskin yritysten kannattaa panostaa ESG:hen riskien vähentämiseksi, kun taas matalan riskin yritykset voivat keskittyä enemmän innovaatioon ja sidosryhmäsuhteisiin pitkän aikavälin arvon luomiseksi. (Aljawarneh ja muut, 2025.)

5.2 ESG-riskien johtaminen pankkitoiminnassa

Pankeilla on myös itsellään sääntelyyn perustuva raportointivelvoite ESG-riskeistään. Koska merkittävä osa riskeistä muodostuu pankkien asiakkaiden toiminnasta, on myös raportoinnin laatu kytköksissä asiakkailta kerättyyn tietoon ja ESG-dataan. Pankin heikolla kyvyllä tunnistaa asiakkaidensa ESG-riskejä voi olla taloudellisia seuraamuksia kasvavien luottotappioiden tai maineriskin muodossa. Vaikka pankki ei itse olisikaan syyllistynyt ESG-rikkomuksiin, sen asiakkaan toiminnasta voi aiheutua rahoittajana pankille haittaa esimerkiksi maineriskin muodossa (Tolkki, 2025). Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi asiakkaan harjoittama viherpesu, ihmisoikeusrikkomukset tai yrityksessä harjoitettu korruptio. Pankilla onkin velvollisuus omassa toiminnassaan tunnistaa tällaisia ESG-riskejä ja hinnoitella ne oikein, tai kieltäytyä rahoittamasta asiakkuutta. Tässä alaluvussa tarkastellaan pankin keinoja ja velvoitteita tunnistaa asiakkaidensa ESG-riskejä.

5.2.1 Pankit hinnoittelevat ESG-riskejä

Rahoituskirjallisuus on laajasti osoittanut, että ilmastonmuutos vaikuttaa monin tavoin pankkien riskeihin ja talousjärjestelmän vakauteen. Fyysiset riskit, kuten äärimmäiset sääilmiöt, voivat heikentää lainanottajien maksukykyä ja vakuuksien arvoa, kasvattaen pankkien luottoriskiä. Samoin siirtymäriskit, kuten hiiliverot ja uudet sääntelyvaatimukset, lisäävät kustannuksia ja voivat horjuttaa asiakasvirtoja, mikä lisää markkina- ja maineriskiä. Ilmatoriskit voivat myös vahvistaa systeemisiä haavoittuvuuksia ja muokata taloudellisen vakauden perustaa, vaikuttaen esimerkiksi valtion luottoluokituksiin ja johtamalla finanssijärjestelmän kriiseihin. (Raimondi ja muut, 2025.) Riskien tunnistamatta jättämisellä voi siis olla yhteiskunnallisia seuraamuksia rahoitusvakaudelle.

Euroopan pankkien ilmatoriskialtistukset ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina. Arvioiden mukaan EU:n pankkien, eläkerahastojen ja vakuutusyhtiöiden altistukset fossiilisiin polttoaineisiin ylittivät 1 biljoonaa euroa, ja fyysisistä riskeistä johtuvat taloudelliset tappiot Euroopassa olivat 1980–2017 yli 453 miljardia euroa. Luottoriski on edelleen pankkien pääasiallinen pääoman kuluttaja ja merkittävin taloudellinen tappioriski, joten ilmatoriskin integroiminen luottoriskien arviointiin on keskeistä pankkien kestävyuden varmistamiseksi. (Raimondi ja muut, 2025.)

ESG-riskeillä, erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvillä fyysisillä ja siirtymäriskeillä, on merkittävä vaikutus pankkien luotonantoon, sillä ne heikentävät lainanottajien maksukykyä ja vakuuksien arvoa sekä lisäävät odotettuja ja odottamattomia luottotappioita. Siirryttäessä kohti nettoneutraalia taloutta eli tilanteeseen, jossa tuotetaan yhtä paljon kasvihuonepäästöjä kuin niitä poistuu ilmakehästä, siirtymäriskit kasvavat siirtymän nopeutuessa (Tolkki, 2025). Raimondin ja muiden (2025) tutkimus tukee havaintoa osoittamalla, että ilmatoriskien integroiminen luottoriskimalleihin on keskeistä rahoitusvakauden turvaamiseksi. Tutkimus korostaa myös, että ESG-riskien huomioiminen edellyttää kehittyneitä malleja, luotettavaa dataa ja järjestelmällistä

validointia, mikä ohjaa pankkeja sopeuttamaan luotonantoon kestävyyden ja riskienhallinnan vaatimuksiin.

Brüggemann ja Lueg (2025) tarkastelivat, miten pankit reagoivat ilmastonmuutokseen liittyviin fyysisiin ja siirtymäriskeihin luotonannossaan. Tutkimuksen mukaan pankit ovat alkaneet reagoimaan ja hinnoittelemaan myös ESG-riskejä. Tämä näkyy hiili-intensiivisten yritysten korkeammassa lainan koroissa ja tiukemmissa velan ehdoissa. Vihreät yritykset hyötyvät edullisemmasta hinnoittelusta ja paremmista ehdoista, jos suorituskyky on mitattavaa ja verifioitua. Sääntely ja politiikka vahvistavat siirtymäriskien hinnoittelua ja lisäävät riskien huomiointia luotonannossa. Kuitenkin pankkien ilmatoriskien hallinta on edelleen hajanaista ja lyhytnäköistä ja tulokset korostavat tarvetta selkeämmälle sääntelylle, paremmalle riskidatalle sekä kannustimille, jotka edistävät ennakoivaa luotonantoa. Fyysisten riskien ja siirtymäriskien hallinta vaikuttavat pankkien luottoriskeihin ja taseisiin, mutta niiden huomioiminen perinteisillä luottomalleilla on haastavaa, sillä ne ovat ennakoivia ja usein epälineaarisia. (Brüggemann ja Lueg, 2025.)

Brüggemannin ja Luegin tutkimusta tukee myös Suomen Pankin vanhempi neuvonantaja Ville Tolkki, joka kertoo analyysissään pankkien hinnoittelevan ilmastonmuutokseen liittyviä siirtymäriskejä yrityslainoissaan. Tutkimus osoittaa, että sekä Kiinassa että kansainvälisestikin ilmastopolitiikan kiristyminen heijastuu selvästi yritysten velkarahoituksen hintaan. Kiinassa päästövähennystavoitteet ja vihreän luoton ohjelma ovat johtaneet siihen, että päästöintensiiviset yritykset maksavat selvästi korkeampia lainakustannuksia, ja kohtaavat heikomman rahoituksen saatavuuden. Kansainväliset ja euroalueen syndikoituja, eli usean lainoittajan lainoja hyödyntävät tutkimukset puolestaan osoittavat, että erityisesti Pariisin sopimuksen jälkeen lainoihin on alkanut muodostua hiilipremiota. Tämä tarkoittaa sitä, että mitä suurempi yrityksen ilmatoriski tai fossiilivarantoihin liittyvä altistuminen on, sitä korkeammat lainamarginaalit se maksaa. Vastaavasti pankit, jotka ovat sitoutuneet omiin päästövähennystavoitteisiinsa, hinnoittelevat korkean hiiliriskin yrityksiä vielä tiukemmin. Tämä vahvistaa näyttöä siitä,

että ilmatoriskit ovat selkeästi hinnoiteltavissa oleva taloudellinen riski, joka vaikuttaa yritysten rahoitusehtoihin useilla markkinoilla. (Tolkki, 2025.)

Yritysten hiilidioksidipäästöintensiteettiä käytetään yleisesti siirtymäriskin mittarina, ja se suhteuttaa päästöt esimerkiksi liikevaihtoon. Pankkien kannalta keskeistä on tunnistaa korkean siirtymäriskin yritykset ja hinnoitella näihin liittyvät riskit rahoituksessa. Yritykset voivat saada edullisempaa rahoitusta niin sanotun hiilipreemion ansiosta, joka tarkoittaa tilannetta, jossa rahoitusta voidaan myöntää edullisemmin vähemmän hiilidioksidipäästöisille yrityksille. Tutkimukset osoittavat, että hiilipreemio on suurempi maissa, joissa on tiukempi ilmastopolitiikka. (Tolkki, 2025.)

5.2.2 Vastuullinen rahoittaminen on signaali sidosryhmille

Pankkien viestinnällä on tutkimuksissa havaittu olevan yhteys niiden innokkuuteen rahoittaa hiili-intensiivisiä yrityksiä. Pankit, jotka korostavat ilmastomuutoksen riskejä, rahoittavat vähemmän hiili-intensiivisiä toimintoja, kun taas rauhoittelevasti viestivät pankit rahoittavat niitä enemmän. Toisaalta on havaittu, että osa vihreänä näyttäytyvistä pankeista rahoittaa edelleen suhteellisesti enemmän korkean päästöriskin toimintoja, mahdollisesti selittäen tätä siirtymän tukemisella – tosin tästä ei ole vahvaa näyttöä. Sen sijaan pankit, jotka raportoivat kattavammin ympäristöasioista, välttävät rahoittamasta korkean hiili-intensiteetin yrityksiä, mikä viittaa tiukempaan riskienhallintaan. (Tolkki, 2025.)

Positiivinen ESG-viestintä voi vähentää riskiä ja parantaa sijoittajien arvioita yrityksen vakaudesta. Akdoğan & Bayram (2025) analysoivat tutkimuksessaan ESG-raporttien tunnepitoisuutta ja sävyä, ja näiden vaikutuksia eri ESG-ulottuvuuksien välillä. Tutkimuksessa havaittiin, että ympäristö- (E) ja hallintotapaviestinnän (G) positiivinen sävy vähentää yritysrisiä. Sen sijaan sosiaalisen ulottuvuuden (S) sentimentti ei vähentänyt riskiä. Akdoğanin ja Bayramin havainnot ovat pankkien näkökulmasta olennaisia, koska pankkien oma ESG-viestintä vaikuttaa niiden riskiprofiiliin. Pankit

arvioivat luottoriskejä ja ovat itse sääntelyn kohteena. Viestimällä ESG-asioista selkeästi, johdonmukaisesti ja positiivisella sävyllä pankit voivat vähentää markkina- ja maineriskejään. Analysoimalla yritysasiakkaiden ESG viestintää ja -raportointia, pankki voi paremmin arvioida myös ESG-riskejä luotonmyönnössä ja parantaa luottopäätösten tekoa. (Akdoğan & Bayram, 2025.)

5.2.3 Pankkien kestävyys suorituskyky edellyttää asiakkaiden ESG-riskien tunnistamista

Pankkien asiakkaidensa liiketoiminnan riskien tunnistaminen nojaa asiakkailta saatavaan dokumentaatioon ja raportointiin. Ferreira da Silvan ja muiden (2025) tutkimuksen perusteella havaittiin, että yritykset ovat edistyneet ympäristö- ja sosiaalisen vastuun raportoinnissa sekä sidosryhmien huomioimisessa. Sen sijaan merkittäviä puutteita ilmeni korruptionvastaisessa raportoinnissa, integroidussa raportoinnissa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden konkreettisessa mittaamisessa ja seurannassa. Vaikka yritysten vastuullisuusraportoinnissa on tapahtunut kehitystä, ESG-periaatteiden täysimääräinen integrointi liiketoimintaan ja raportointiin on vielä kesken, ja erityisesti tuleva EU-sääntely (CSRD ja ESRS) edellyttää yrityksiltä merkittäviä parannuksia. (Ferreira da Silvan ja muut, 2025.)

Pankit hyödyntävät ESG-riskien tunnistamisessa paitsi yritysasiakkaidensa vastuullisuusraportointia, myös ulkopuolisten luottoluokittajien tuottamaa ESG-luokittelua. Kestävyysluokittelijoiden menetelmien on kuitenkin havaittu olevan hajanaisia ja puutteellisia, joka tekee ESG-riskien arvioinnista epäselvää ja vaihtelevaa. Esimerkiksi Morningstarin malli sallii ESG:n osa-alueiden kompensoinnin, jolloin vahva suoritus yhdessä kategoriassa voi peittää heikon toisen. Fabregat Aibarin ja muiden (2025) tutkimus osoittaa, että nykyiset menetelmät voivat yliarvioida kestävyttä ja aliarvioida todellisia ESG-riskejä. Heidän tutkimuksensa keskeinen johtopäätös oli, että kestävyteen liittyvät riskit kasvavat, ja niiden arvioinnissa tarvitaan vahvan kestävyden näkökulmasta tehtyjä menetelmiä, joiden avulla voidaan aidosti tunnistaa ESG riskit.

Rahoitusmarkkinat tarvitsevatkin tulevaisuudessa sääntelyn vuoksi selvästi tarkempaa ja läpinäkyvämpää ESG riskien arviointia. (Fabregat Aibar ja muut, 2025.)

Da Fermo ja muut (2025) tutkivat, miten pankkien ESG-suoriutuminen vaikuttaa niiden luottoluokituksiin ja toimiiko ESG välittäjänä pankkien taloudellisten tunnuslukujen ja luottoluokitusten välisessä suhteessa. Tutkimus keskittyi erityisesti siihen, miten ESG-tekijät muokkaavat perinteisten taloudellisten mittareiden vaikutusta pankkien luottokelpoisuuteen. Tutkimuksen keskeiset löydökset osoittavat, että pankkien ympäristö- ja sosiaalinen suorituskyky (E ja S) parantavat niiden luottoluokituksia, kun taas hallintotapasuoriutumisella (G) ei ole merkittävää vaikutusta. Tämä johtuu siitä, että pankit toimivat voimakkaasti säännellyllä alalla ja niihin kohdistuvat raportointivaateet ovat valmiiksi korkeat. (Da Fermo ja muut, 2025.)

Pankkien kestävyysitoumukset liittyvät resurssien tehokkaaseen kohdentamiseen, vihreän talouden tukemiseen sekä riskialttiiden toimialojen altistusten hallintaan. Ilmasto- ja ympäristöriskien tunnistamisella on vaikutusta paitsi pankkien yritysasiakkaiden, niin myös pankkien taloudelliseen suorituskykyyn. Mouti ja muut (2025) analysoivat riskiä suhteessa eri maiden ilmatoriskitasoon. Tutkimuksen keskeiset löydökset osoittavat, että ympäristöperäinen luottoriski heikentää pankkien kannattavuutta, vakavaraisuutta ja markkina-arvoa globaalisti. Tutkimus osoittaa, etteivät ympäristöriskit ole irrallisia vastuullisuuskysymyksiä, vaan konkreettisia taloudellisia riskejä, jotka vaikuttavat pankkien kykyyn tuottaa vakaata tulosta ja hallita luottotappioita. Lisäksi tutkimus osoittaa, että maissa, joissa ilmatoriskit ovat korkeita, pankit ovat kehittäneet vahvempia riskienhallintakäytäntöjä, mikä lieventää ympäristöluottoriskin negatiivisia vaikutuksia. (Mouti ja muut, 2025.)

Tiedonkeruun käytännöt ovat vielä eri asteisia eri pankeissa, ja vaikka suurten raportointivelvollisten yritysten ilmasto- ja ympäristöriskeistä on kattavasti tietoa, niin S- ja G-tekijöihin liittyviä riskejä tunnistetaan vielä heikosti. Lisäksi, koska kestävyysvaatimukseen painottuvat raportointivaatimukset ovat painottuneet suuriin

yrityksiin, ei SME-yrityksistä ole saatavilla johdonmukaista vastuullisuusraportointia ja dataa. Tästä syystä niiden ESG-riskien arviointi onkin vähäisempää ja haavoittuvampaa, kun pankkien käytännöt keskittyvät suuriin yrityksiin. (Brüggemann & Lueg, 2025.)

Cumbana & Ventura (2025) tarkastelivat vastuullisuusraportoinnin ja kestävän kehityksen tavoitteiden yhteyttä. Tulokset osoittavat, että tutkimus ja kiinnostus aihetta kohtaan ovat kasvaneet merkittävästi, mutta samalla yritysten käytännöt ovat vielä kehittymässä ja raportoinnin laatu vaihtelee. Tutkimuksen perusteella vastuullisuusraportoinnin laatu ja laajuus eivät ole vielä täysin riittäviä, vaan ne vaihtelevat huomattavasti yritysten välillä, mikä vaikeuttaa ESG-riskien tunnistamista pankeissa. Erityisesti kestävän kehityksen tavoitteiden raportointi on usein pinnallista, mikä voi mahdollistaa viherpesun. (Cumbana & Ventura, 2025.) Sääntely- ja valvontaviranomaiset ovatkin tunnistaneet nämä haasteet, minkä seurauksena raportointivaatimuksia on viime vuosina tarkennettu ja yhdenmukaistettu läpinäkyvyyden ja vertailukelpoisuuden parantamiseksi.

5.3 Kehityssuunnat ja haasteet ESG-riskien integroinnissa

Tässä aluvussa tarkastellaan pankkien ESG-riskien tunnistamiseen liittyviä tulevaisuuden kehityssuuntia ja haasteita. Pankkiliiketoiminta on rahoitusvakauden varmistamiseksi voimakkaasti säänneltyä. Pankkien toiminta on kuitenkin heijasteista niiden asiakkaiden liiketoiminnasta. Pankit ovat velvollisia toiminnassaan tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan liiketoimintaansa liittyviä riskejä, jotka syntyvät pitkälti niiden asiakkaiden transaktioista. Tämän vuoksi pankkien riskien tunnistaminen ja arviointi perustuukin asiakkailta saatuun ja todennettuun tietoon. Esimerkiksi ESG-raportointivelvoitteet koskevat kuitenkin tällä hetkellä vain suurimpia yrityksiä, jolloin kokonaiskuva ESG-riskeistä jää hataraksi.

5.3.1 Kasvatavat sääntelyn vaatimukset

Yhtäältä yrityksille kohdennettavaa sääntelyä pyritään keventämään ja selkeyttämään Onmibus-aloitteella, ja toisaalta pankkeihin kohdistuvia sääntelyvelvoitteita tiukennetaan. EU:n kiristynyt ja laajeneva raportointisääntely vaikuttaa myös pankkeihin. Pankkien on raportoitava entistä laajemmin ESG riskeistä ja niiden hallinnasta, sillä CRR II & III sekä CRD VI velvoittavat pankit integroimaan ESG riskit riskienhallintaansa ja pääomavaateisiin. Sääntelyn avulla pyritään ohjaamaan pankkien myöntämää rahoitusta kohti EU:n taksonomian määrittelemiä kestäviä toimintoja. Sääntely myös velvoittaa pankkeja raportoimaan omasta kaksoismaterialiteetistaan. CSRD laajentaa velvoitteet myös suuriin rahoituslaitoksiin. Pankit ovatkin velvollisia esittämään, miten niiden toiminta vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntaan, sekä miten kestävyysriskit vaikuttavat pankkiin. Avoimuusvaatimusten kasvu lisää läpinäkyvyyttä ja velvoittaa integroimaan kestävyysraportoinnin pankkien riskienhallintaan. Pankkien on kehitettävä järjestelmiään ja datahallintaansa, kun raportointien monimutkaisuus kasvattaa teknisen infrastruktuurin ja datan keruun vaatimuksia. (Putzke 2025.)

Putzke (2025) analysoi ja vertaili EU:n kestävyysraportointia koskevia säädöksiä kokonaisuutena. Tavoitteena oli ymmärtää, miten sääntely on kehittynyt, miten eri direktiivit ja asetukset liittyvät toisiinsa sekä millaisia vaikutuksia niillä on yritysten raportointiin ja laajempaan kestävä kehityksen kenttään. Tutkimuksessa havaittiin, että EU:n kestävyysraportoinnin sääntely on muuttunut merkittävästi ja muodostaa nyt laajan, yhtenäisen kehyksen. Uudet säädökset ovat sisällöllisesti innovatiivisia ja ne korostavat kaksoismaterialiteettia, sidosryhmäkeskeisyyttä sekä raportointistandardien laajentumista. Raportointivaatimusten tarkoituksena on lisätä yritysten vastuullisuutta. Esimerkiksi CSRD:n kaksoismaterialiteettiperiaate lisää yritysten velvollisuutta raportoida toimintansa sekä taloudellisista, että ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista. EU:n sääntelyn tavoitteena on rakentaa kestävä ja läpinäkyvä taloutta nostamalla yritysten vastuullisuuden ja raportoinnin tason globaaliksi standardiksi. Säädökset vaikuttavat paitsi yritysten toimintaan myös sijoittajiin ohjaamalla pääomaa kestäviin toimintoihin, ja vähentää esimerkiksi viherpesun riskiä. Kuitenkin käytännön

toteutuksessa on merkittäviä haasteita, sillä raportointivaatimusten monimutkaisuus ja tekniset infrastruktuuritarpeet aiheuttavat yrityksille kuormitusta. (Putzke 2025.)

Euroopan komissio ehdottaa EU:n ilmastolain päivittämistä siten, että vuoden 2040 tavoitteeksi asetetaan kasvihuonekaasupäästöjen 90 %:n vähennys vuoden 1990 tasoista. EU on jo saavuttamassa nykyisen, vuodelle 2030 asetetun 55 %:n vähennystavoitteen, ja uusi ehdotus rakentuu tämän sitovan tavoitteen pohjalle tarjoten käytännöllisemmän ja joustavamman tavan edetä kohti vuoden 2040 päästövähennystä. EU:n esitys uudesta päästövähennystavoitteesta on strateginen signaali, joka vaikuttaa suoraan pankkien luotonantoon, riskienhallintaan, raportointiin ja liiketoimintamalleihin. EU:n tavoite tarkoittaa nopeampaa ja laajempaa sääntelyä tiukentamalla päästörajoja, nostamalla hiilikustannuksia sekä lisäämällä raportointivelvoitteita. Pankit joutuvat arvioimaan asiakkaidensa kykyä sopeutua tähän kehitykseen. Yrityksille tämä tarkoittaa lainaehto- ja kiristymistä, jos siirtymäsuunnitelmat ovat heikkoja, korkeampia marginaaleja hiili-intensiivisille toimialoille ja parempia rahoitusehtoja yrityksille, joilla on uskottava vähähiilinen strategia. (Euroopan komissio, 2025a.)

EU korostaa, että ilmastotavoitteet liittyvät myös energiaturvallisuuteen ja geopoliittisiin riskeihin. Yrityksille tämä tarkoittaa sijaintiriskien (tulvat, myrskyt, kuivuus) tarkempaa arviointia, vakuuksien arvon mahdollisia alaskirjauksia sekä vaikeampaa rahoituksen saantia riskialueilla sijaitseviin kohteisiin. Pankit eivät voi enää sivuuttaa fyysisiä riskejä, sillä ne vaikuttavat suoraan luottokelpoisuuteen. EU:n mukaan 2040 tavoite antaa varmuutta investoijille ja innovoijille. Yrityksille tämä tarkoittaa tarvetta investoida energiatehokkuuteen, puhtaaseen teknologiaan ja prosessien modernisointiin, mahdollisuuksia saada rahoitusta vihreisiin hankkeisiin sekä kilpailuetua yrityksille, jotka siirtyvät aikaisin raportointivelvollisuuden piiriin. (Euroopan komissio, 2025a.)

Pankit tulevat suosimaan hankkeita, jotka tukevat EU:n ilmastopolitiikkaa. Raportointivaatimukset tiukentuvat ja pankit tulevat vaatimaan asiakkailtaan enemmän dataa. Yrityksille tämä tarkoittaa lisää CSR:raportointia ja päästödatan keruuta, tarvetta

tuottaa tietoa energian käytöstä, päästöistä ja siirtymäsuunnitelmista sekä sitä, että pankit pyytävät entistä tarkempaa ESG-dataa lainapäätösten tueksi. Yritykset, joilla ei ole dataa, joutuvat maksamaan korkeampaa riskihinnoittelua. EU:n linjaus vahvistaa, että ilmastopolitiikka ei ole väliaikaista, vaan se on pitkän aikavälin talouspolitiikkaa. Pankeille tämä tarkoittaa tarvetta kohdistaa rahoitusta kohti vähähiilisiä ratkaisuja, toimialakohtaista ESG-riskien arviointia sekä ilmastotavoitteiden integroimista strategiaan, riskinottohaluun ja tuotevalikoimaan. Pankit, jotka eivät tee tätä, kohtaavat korkeampia luottotappioita, valvonnan painetta sekä maine- ja vastuullisuusriskejä. (Euroopan komissio, 2025a.)

EBA on käynnistänyt julkisen kuulemisen ehdotetuista muutoksista ohjeisiin, jotka koskevat CRD VI -direktiivin (EU 2024/1619) artiklaan 133 koskevaa järjestelmäriskipuskurin (SyRB) soveltamista eri sektorikohtaisiin altistuksiin. Muutoksilla halutaan selventää, että järjestelmäriskipuskuria voidaan käyttää myös ilmastonmuutoksesta johtuviin riskeihin. Muutoksella tavoitellaan ilmastonmuutokseen liittyvien systeemisten riskien hallintaa, puskurien suunnittelun seurantaan sekä sektorikohtaisten ja maantieteellisten luokitusten selkeyttämistä. (EBA, 2026a.) Muutoksella voisi olla vaikutusta pankkien pääomavaatimusten vahvistumiseen erityisesti silloin, kun pankkien altistukset liittyvät ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin. Pankeilla, joilla on runsaasti fyysisiin ja siirtymäriskeihin liittyviä altistuksia luottosalkussaan, joutuisivat pitämään enemmän omaa pääomaa puskurina. Lisäksi tämä tarkoittaisi pankkien valvonnan tiukentumista, datan keruun kehittämistä sekä tarkempaa riskiluokittelua ja raportointia tuottaakseen läpinäkyvämpää tietoa viranomaisille. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että pankkien tulisi arvioida entistä systemaattisemmin ilmatoriskien vaikutuksia luottosalkkuun, luottopolitiikkaan ja riskien hinnoitteluun sekä päivitettävä riskienhallintamalleja ja stressitestejä. Muutoksella on pankkeja ohjaava vaikutus ja korkean ilmatoriskin toimialojen altistukset tulisivat todennäköisimmin vähenemään sen myötä. Tällöin siis luotonanto kallistuisi riskialttiimmille toimialoille, luoton saatavuus heikkenisi tietyillä alueilla tai sektoreilla ja vihreät investoinnit muuttuisivat edullisemmiksi.

5.3.2 Pankit kohtaavat haasteita ESG-riskien tunnistamisessa

Muneeer ja muut (2025) nostivat tutkimuksessaan esiin institutionaalisia haasteita, kuten standardoinnin puutteen ja osaamisvajeen, jotka hidastavat ESG-integraatiota. ESG-riskien johtaminen on kehittymässä osaksi pankkien hallintorakenteita ja raportointivelvoitteita, mikä heijastaa laajempaa muutosta kohti systemaattisempaa ja ennakoivampaa riskienhallintaa. Samalla se tunnistaa keskeisiä haasteita, kuten datan epäyhtenäisyyden ja osaamisvajeen, jotka vaikeuttavat ESG-riskien sisällyttämistä luottoprosesseihin. (Muneeer ja muut, 2025.)

Leite ja muut (2025) tutkivat 25. heinäkuuta 2024 voimaan astunutta EU:n CSDDD-direktiiviä ja sen vaikutuksia yritysten vastuullisuuteen, raportointiin ja globaaleihin arvoketjuihin, jotka ovat monimutkaisia verkostoja kattaen tuotannon, kaupan ja investoinnit useissa maissa sekä eri teollisuudenaloilla ja institutionaalisissa ympäristöissä. Keskeistä tutkimuksessa on siirtymä vapaaehtoisesta kohti pakollista velvoitetta, ja mitä tämä muutos tarkoittaa yrityksille, sidosryhmille ja sääntelylle. Tutkimus osoittaa, että EU:n uusi CSDDD-direktiivi muuttaa yritysvastuun luonteen vapaaehtoisesta pakolliseksi velvoitteeksi, mutta samalla sisältää huomattavia epäselvyyksiä, ristiriitoja ja valvonnan puutteita. ESG-riskien hallinnassa ollaan siirtymässä tiukempaan sääntelyyn, mutta direktiivin epämääräisyys voi heikentää riskienhallinnan tehokkuutta. Direktiivin vaikutukset rahoitussektoriin ovat epäselviä, mikä on keskeinen haaste pankkien ESG-riskien arvioinnille. (Leite ja muut, 2025.)

Qachach ja muut, (2025) tarkastelivat kehittyvien talouksien rakenteellisia haasteita ESG-tiedon saatavuudessa ja laadussa, ja esittivät näihin olosuhteisiin soveltuvaa, läpinäkyvää, ja matalan datatarpeen ESG-arviointimallia. Heidän tutkimuksensa tulokset osoittavat suuria eroja ESG:n kypsyydessä. Hallintotapaan liittyvät indikaattorit olivat parhaiten raportoituja ja saivat korkeimmat pisteet, mikä viittaa sääntelyyn ja toimialastandardeihin, erityisesti rahoitussektorilla. Sen sijaan ympäristö- ja sosiaalipilarit paljastivat merkittäviä puutteita, esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen raportoinnissa, monimuotoisuusmittareissa ja henkilöstön vaihtuvuuden seurannassa,

mikä korostaa ei-taloudellisten tietojen standardoinnin ja läpinäkyvyyden haasteita vähäisen datan ympäristöissä. Parhaiten sijoittuvat yritykset noudattavat tiiviisti kansainvälisiä viitekehyksiä, kuten GRI:tä, kun taas toiset yritykset kärsivät perustavanlaatuisesta läpinäkymättömyydestä. Kaiken kaikkiaan tutkimus korostaa datalähtöisen ESG-arvioinnin merkitystä sekä sääntelyn edistämisen ja yritysten sitoutumisen tärkeyttä kattaviin, standardoituihin ja merkityksellisiin ESG-raportointikäytäntöihin. (Qachach ja muut, 2025.)

Indriyanin ja muiden (2026) analyysi kestävyysuorituskyvyn tutkimuskehityksestä osoittaa, että tutkimus on kasvanut nopeasti ja keskittyy erityisesti teemoihin kuten yritysvastuu, integroidut raportointikehykset, ympäristövastuu ja vihreä rahoitus. Tutkimus on kuitenkin maantieteellisesti epätasaista: Kiina, Yhdysvallat ja Iso-Britannia dominoivat, kun taas kehittyvät taloudet ovat aliedustettuja, mikä rajoittaa globaalisti vertailukelpoisen ESG-tiedon ja -arvioinnin kehitystä. Indriyani ja muut korostavat Qachachin ja muiden ohella standardoinnin puutetta, raportointikäytäntöjen hajanaisuutta ja sääntely-ympäristöjen eroja, jotka vaikeuttavat ESG-riskien johdonmukaista arviointia ja vertailua eri konteksteissa. Tutkimus kuvaakin hyvin ESG-riskien arvioinnin haasteita ja miksi yhtenäisten arviointikehysten puute vaikeuttaa riskien johtamista erityisesti finanssisektorilla. (Indriyani ja muut, 2026.)

Euroopan valvontaviranomaiset (EBA, EIOPA ja ESMA) julkaisivat yhteiset ohjeet siitä, miten ESG-riskit tulisi sisällyttää viranomaisten tekemiin stressitesteihin. Ohjeet antavat yhtenäiset periaatteet sille, miten ESG-riskit tulee huomioida pankkien ja vakuutusyhtiöiden valvonnallisissa stressitesteissä. Ohjeet koskevat sekä olemassa olevien stressitestikehikkojen käyttöä että täydentäviä ESG-riskien arviointeja. Ohjeet määrittelevät valvontatyön organisatoriset ja hallinnolliset järjestelyt ja tukevat pitkän aikavälin lähestymistapaa jättäen tilaa menetelmien kehittymiselle ja datan parantumiselle. Euroopan valvontaviranomaisten uusi ohjeistus ei tuo pankeille uusia suoria velvoitteita, mutta se muuttaa pankkien valvontaviranomaisten tapaa arvioida pankkien riskejä. Tämä vaikuttaa pankeihin siten, että ESG-riskit tulevat osaksi

valvonnallisia stressitestejä. Valvojat, kuten Fiva Suomessa, saavat yhteiset EU-tasoiset periaatteet siitä, miten ilmatoriskit, sosiaaliset riskit ja hallintotapariskit sisällytetään pankkien stressitesteihin. Pankkien tulee näin ollen pystyä tuottamaan parempaa dataa ja analyysia näistä riskeistä. Uudet ohjeet myös korostavat, että pankkien tulee kyetä tunnistamaan ESG-riskit pitkällä aikavälillä, sisällyttämään ne riskienhallintaprosesseihin sekä varmistamaan, että hallinto ja organisaatorakenteet tukevat tätä. Käytännössä pankkien on vahvistettava ESG-riskien mallinnusta, skenaarioita ja sisäisiä prosesseja. Ohjeet itsessään eivät nosta pääomavaatimuksia, mutta ne vaikuttavat siihen, miten valvojat arvioivat pankkien riskiprofiilia. Jos stressitestit osoittavat, että pankki on haavoittuva esimerkiksi ilmatoriskeille, valvoja voi vaatia lisäselvityksiä, kiristää valvontatoimia tai asettaa korkeampia pääomavaatimuksia. Näin ESG-riskit voivat siis tulevaisuudessa vaikuttaa pankkien pääomapuskurien tasoon. (EBA, 2026b.)

ECB:n henkilöstö (2026) arvioi EU:n uudistettuja ESRS-standardeja antaen niistä teknisiä huomioita. Arvio keskittyy erityisesti siihen, miten hyvin standardit tukevat rahoitusjärjestelmän vakautta ja ECB:n tehtäviä. ECB pitää standardien yksinkertaistamista tervetulleena, mutta varoittaa, että liialliset helpotukset ja poikkeukset voivat heikentää datan laatua, vertailtavuutta ja läpinäkyvyyttä, ja siten vaikeuttaa ilmasto- ja luontoriskeihin liittyvää riskienhallintaa. ECB korostaa, että tarvitaan riittävän laadukasta ja vertailukelpoista dataa ja helpotukset, siirtymäajat ja vapautukset voivat vähentää olennaisen tiedon saatavuutta heikentäen sijoittajien, pankkien ja valvojien kykyä arvioida riskejä. ECB:n mukaan kansainvälinen yhteensopivuus on tärkeää ja ESRS:n tulisi pysyä linjassa IFRS/ISSB-standardien kanssa. Liiallinen poikkeaminen voisi heikentää EU-yritysten kilpailukykyä ja datan käytettävyyttä. ECB nostaa esiin lisäksi, että raportointitarpeet vaativat tarkennuksia. (ECB, 2026.)

EU:n uusi asetus (2024/3005/EU) ESG-luokittelusta tulee sovellettavaksi 2.7.2026. Asetuksen tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä ESG-luokitusten tavoitteista ja menetelmistä, vahvistaa luokittajien hallintoa ja riippumattomuutta, tuoda julkistamisvelvoitteita sekä yleisölle että arvioitaville yrityksille ja varmistaa, että EU:ssa

toimivat ESG-luokittajat ovat ESMA:n valvomia ja hyväksymiä. Uusi ESG-luokitusasetus parantaa luokitusten läpinäkyvyyttä sekä yhdenmukaistaa pankkien käytänteitä parantaen vertailtavuutta ja dokumentaation laatua. Pankkien näkökulmasta tämä edellyttää sisäisten prosessien ja dokumentaation päivittämistä sekä henkilöstön kouluttamista uusiin luokitusten läpinäkyvyysvaatimuksiin. (Euroopan komissio 2025b.)

Financial Stability Boardin (FSB) puheenjohtajan Klaas Knotin mukaan globaali riskinäköymä on heikentynyt maailmantalouden epävarmuuden kasvettua. Epävarmuutta ovat kasvattaneet kauppapoliittiset ja talouspoliittiset jännitteet, markkinoiden voimakkaat hintavaihtelut ja lisääntynyt volatilitteetti. Vaikka markkinat ovat toimineet toistaiseksi järjestäytyneesti, FSB korostaa valppautta. FSB:n mukaan haavoittuvuudet voivat purkautua nopeasti, kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä ja sääntelyuudistusten täysimääräinen toimeenpano on kriittistä. FSB:n tärkeä tehtävä on seurata rahoitusjärjestelmän riskejä, koordinoita kansainvälisiä politiikkatoimia ja kehittää yhteisiä sääntelylinjauksia. FSB nostaa esiin ilmastonmuutoksen aiheuttamat kasvavat fyysiset riskit, tarpeen kehittää parempia analyysikehyksiä sekä kansainvälisen datan ja raportoinnin harmonisoinnin tärkeyden. Knot korostaa, että Basel III uudistusten täysimääräinen ja yhdenmukainen toimeenpano on edelleen kesken, ja että G20 maat odottavat nopeampaa etenemistä. Pankeille tämä tulee tarkoittamaan tiukempia pääomavaatimuksia, yhdenmukaisempaa valvontaa eri maissa sekä vähemmän mahdollisuuksia kansallisiin poikkeuksiin. FSB korostaa ilmatoriskien kasvavaa merkitystä ja pankeille tämä tuleekin tarkoittamaan tarkempia ilmatoriskien arviointivaatimuksia, lisää stressitestejä sekä tiukempia datavaatimuksia ja raportointia.

NGFS julkaisi marraskuussa 2025 päivitetyn oppaan keskuspankeille ja valvojille siitä, miten ilmatoriskejä voidaan arvioida skenaariotyökalujen avulla. Julkaisu toimii käytännön käsikirjana, joka auttaa instituutioita suunnittelemaan, toteuttamaan ja hyödyntämään ilmastoskenaarioanalyysia. Oppaan tavoitteena on auttaa keskuspankkeja ja valvojia tunnistamaan ilmatoriskejä (fyysisiä ja siirtymäriskejä), rakentamaan ja valitsemaan ilmastoskenaarioita ja arvioimaan niiden taloudellisia ja

rahoitusjärjestelmään kohdistuvia vaikutuksia, integroimaan tulokset valvontaan, riskienhallintaan ja päätöksentekoon sekä kommunikoimaan tulokset läpinäkyvästi. Oppaassa korostetaan, että ilmatoriskit ovat luonteeltaan pitkäkestoisia, epävarmoja ja systeemisiä, mikä tekee skenaarioanalyysistä välttämättömän työkalun. NGFS viestii selkeästi, että ilmatoriskit eivät ole erillinen teema, vaan osa kaikkia riskilajeja. Pankeilta odotetaan jatkossa, että ne tunnistavat ilmatoriskit osana luotto-, markkina-, operatiivisia ja likviditeettiriskejä, arvioivat riskit sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, sisällyttävät ilmatoriskit ICAAP/ILAAP-prosesseihin sekä huomioivat ilmatoriskit strategiassa ja liiketoimintamalleissa. (NGFS, 2025.)

Fivan 03/2025 julkaiseman markkinatiedotteen mukaan Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen, ESMA:n kestävyystietojen valvonnan ohjeiden noudattaminen etenee jäsenmaissa eri tahtiin, koska kestävyysraportointidirektiivi (CSRD) ei ole vielä kaikkialla kansallisesti voimaansaattettu. Fiva on ilmoittanut noudattavansa ohjeita ja tämä tarkoittaa pankeille kohdennettavan valvonnan yhdenmukaistumista ja edellyttää pankeilta tiukempaa ja selkeämpää raportointivastuuta. Pankeilta edellytetään kestävyystietojen raportointia yhtenäisillä menetelmillä, tietojen luotettavuuden, vertailukelpoisuuden ja todennettavuuden varmistamista sekä sisäisten prosessien, datan keruun ja riskienhallinnan päivittämistä. Tämä lisää pankkien hallinnollista työtä, mutta vähentää epävarmuutta siitä, mitä tarkalleen vaaditaan. (Fiva, 2025a.)

Pankkien on jatkossa arvioitava asiakkaidensa ilmasto-, ympäristö- ja sosiaalisia riskejä systemaattisemmin, sisällytettävä nämä riskit luotonantoon, hinnoitteluun ja pääomavaatimukseen sekä kyettävä osoittamaan valvojalle, miten ESG-riskit vaikuttavat liiketoimintaan. Valvonnan yhdenmukaistuminen lisää läpinäkyvyyttä ja viherpesun riski pienenee, kun pankkien on perusteltava kestävyysväitteensä tarkemmin, vältettävä markkinointia, joka antaa liian myönteisen kuvan tuotteiden kestävydestä sekä dokumentoitava kaikki kestävyysväitteet ja -mittarit. Tämä suojaa sekä sijoittajia, että

tavallisia pankkiasiakkaita, kun asiakkaat saavat jatkossa paremmin vertailtavaa tietoa pankkien tuotteiden kestävydestä. (Fiva, 2025a.)

Ohjeistus kasvattaa myös parempaa ESG-riskien tunnistamista, mikä puolestaan tarkoittaa sitä, että pankit alkavat hinnoitella niitä tarkemmin. Tämä voi tarkoittaa edullisempaa rahoitusta vähäpäästöisille ja vastuullisille hankkeille, kalliimpaa tai tiukemmin ehdollistettua rahoitusta korkean ympäristöriskin toimialoille sekä enemmän kysymyksiä yritysasiakkailta, esimerkiksi päästöistä, energiatehokkuudesta tai toimitusketjuista. Yritykset, jotka eivät pysty toimittamaan luotettavia kestävyystietoja, voivat kohdata rahoitushaasteita. Pankkien asiakasviestintä lisääntyy, kun pankit joutuvat jatkossa kysymään enemmän tietoja (esim. yritysten päästöt, energiatehokkuus), raportoimaan avoimemmin omista kestävyysriskeistään sekä tarjoamaan ESG-tietoa osana normaalia asiakaspalvelua. (Fiva, 2025a.)

Kasvaneista sääntelyvaateista huolimatta Fivan (03/2025) näkemys on, että suomalaisten raportointivelvollisten suurten yhteisöjen kestävyysraportointistandardien (ESRS) mukaiset kestävyysraportit noudattivat pääosin vaatimuksia vuonna 2024. Fivan yhteensä 20:tä luottolaitosta, vakuutusyhtiötä ja työeläkeyhtiötä sekä ei-finanssitoimialan listayhtiötä koskevassa selvityksessä havaittiin raportoinnin myös olennaisuusarviointiprosessista olleen pääosin sääntelyn mukaista, mikä osoittaa, että uusi olennaisuusanalyysin toteutustapa on alun haasteista huolimatta omaksuttu hyvin. Selvityksessä havaittiin, että osalla raportoijista kaksinkertaisen olennaisuusarviointiprosessin kuvaukset olivat yksityis- ja yhtiökohtaisia, kun taas toiset käyttivät vakiolausekkeita suoraan ESRS-standardeista. Standarditeksti ei anna riittävästi tietoa raportoijan omasta prosessista ja kuitenkin ESRS-standardit edellyttävät läpinäkyvää kuvausta prosessista. Raportoijilla oli myös vaihtelua olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamis- ja arviointiprosessin raportoinnissa. Useimmat raportoijat määrittelivät kynnysarvot olennaisuudelle. Kynnysarvojen määrittämisessä käytettyjä kriteereitä ei kuitenkaan useimmiten kerrottu. Sidosryhmien kuulemisesta oli myös raportoitu pääosin kattavasti mutta osa raportoijista ei kuitenkaan

kertonut, millä menetelmillä sidosryhmäkuulumiset tehtiin. ESRS-standardit vaativat esittämään, kattaako prosessi ja miten kattaa sidosryhmien kuulemisen. ESRS-standardit edellyttävät, että kestävyysraportti on jäsenlty selkeästi, mikä tukee tiedon saavutettavuutta. Kestävyysraportin rakenteessa noudatettiin pääosin ESRS-standardien vaatimuksia, mutta taksonomiataulukoita ei esimerkiksi kuitenkaan aina esitetty ympäristöosion alussa, kuten ESRS-standardit edellyttävät. Fiva kiinnittää jatkossakin erityisesti huomiota kaksinkertaisen olennaisuusarviointiprosessin läpinäkyvään raportointiin ja vuonna 2026 kestävyysraporttien valvonta jatkuu vuotta 2025 vastaavilla painoalueilla. (Fiva, 2025b.)

Pankkien rooli rahoituksen välittäjinä tarkoittaa, että niiden tulee arvioida asiakkaidensa ESG-suoriutumista entistä tarkemmin. Yritysten raportoinnin puutteet ja ESG-tietojen rajallinen saatavuus, voivat heikentää pankkien kykyä tehdä luotettavia riskinarvioita ja ohjata pääomia kestäviin kohteisiin. Toisaalta raportoinnin kehittäminen ja standardien parempi noudattaminen tukevat pankkien mahdollisuuksia edistää kestävästä rahoitusta, parantaa läpinäkyvyyttä sekä vastata kiristyvään sääntelyyn ja sidosryhmien odotuksiin. (Ferreira da Silvan ja muut 2025.)

5.4 Kirjallisuuskatsaus ja linkitys vastuullisuusteorioihin

5.4.1 Triple Bottom Line -teoria

Triple Bottom Line -teorian perusteella pankkien suorituskykyä ja liiketoiminnan jatkuvuutta tulee tarkastella toisiinsa kytkeytyvien taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristönäkökulman kautta. Koska ESG-riskien, ja erityisesti ilmasto- ja ympäristöriskien, on todettu olevan yhteydessä korkeampaan luottotappioriskiin, heijastuu riskien arvioinnin ja hallinnan laiminlyöminen suoraan pankkien taloudelliseen suorituskykyyn. Ympäristöriskit eivät siis ole irrallisia vastuullisuuskysymyksiä, vaan konkreettisia taloudellisia riskejä, jotka vaikuttavat pankkien kykyyn tuottaa vakaata tulosta ja hallita luottotappioita. Pankkien altistuminen asiakkaidensa ympäristöriskeille

on yhtä merkittävää kuin niiden omat ESG-heikkoudet, mikä vahvistaa Triple Bottom Line -teorian ajatusta siitä, että kestävyuden eri ulottuvuudet ovat taloudellisesti toisiinsa sidoksissa (Mouti ja muut, 2025).

Da Fermo ja muut (2025) tutkivat ESG-tekijöiden ulottuvuuksien (E, S, G) vaikutuksia pankkien luottoluokitukseen. Tutkimuksessa havaittiin, että vastuullisuustoimet eivät ole pelkästään eettisiä valintoja, vaan ne voivat toimia taloudellista riskiä pienentävinä tekijöinä, joita luottoluokittajat huomioivat arvioinnissaan. Tämä tulos kytkeytyy suoraan Triple Bottom Line -teoriaan, sillä se osoittaa, että pankkien panostukset E- ja S-tekijöihin voivat vahvistaa Triple Bottom Line-teorian taloudellista ulottuvuutta. Tutkimus tuo myös esiin, että pankkien kannattavuus on negatiivisesti yhteydessä ESG-pisteisiin, mikä viittaa siihen, että vastuullisuusinvestoinnit koetaan edelleen kustannuksina, jotka eivät tuota välitöntä taloudellista hyötyä. (Da Fermo ja muut, 2025.)

Seefloth ja muut (2025) havaitsivat tutkimuksessaan, että Triple Bottom Line -teorian näkökulmasta E- ja G-tekijöihin tehdyt investoinnit voivat lyhyellä aikavälillä kasvattaa kustannuksia ja heikentää Triple Bottom Line-teorian taloudellista ulottuvuutta. Toisin sanoen vastuullisuustoimet eivät aina toimi taloudellista riskiä pienentävinä tekijöinä, vaan voivat lisätä yritysten maksuvalmiuspaineita erityisesti silloin, kun investoinnit ovat raskaita tai tuottavat hyötyjä vasta pitkällä aikavälillä. (Seefloth ja muut, 2025.)

Brüggemann & Lueg (2025) tutkimuksen löydökset kytkeytyvät tiiviisti Triple Bottom Line -teoriaan, sillä pankkien tapa hinnoitella ilmatoriskejä heijastuu yhtä aikaa ympäristövastuuseen (Planet), asiakkaiden ja yhteiskunnan hyvinvointiin (People) sekä pankkien taloudelliseen vakauteen ja luottoriskienhallintaan (Profit). Heidän tutkimuksensa mukaan pankit rankaisevat hiili-intensiivisiä yrityksiä johdonmukaisemmin kuin palkitsevat vähähiilisiä toimijoita, mikä korostaa Triple Bottom Line -ulottuvuuksien keskinäistä riippuvuutta. (Brüggemann & Lueg, 2025.)

Muneerin ja muiden (2025) tutkimus puolestaan osoittaa, että ympäristövastuu ja sosiaalinen sekä hallinnollinen vastuullisuus eivät ole ristiriidassa taloudellisen menestyksen kanssa, vaan voivat parantaa pankkien pitkän aikavälin suorituskykyä ja vähentää luottoriskejä. Muneerin ja muiden tutkimuksessa nousi esiin, että heikko ESG-suorituskyky lisää operatiivisia, sääntelyyn liittyviä ja maineeseen kohdistuvia riskejä, jotka voivat heikentää asiakkaiden taloudellista vakautta, ja siten kasvattaa pankkien luottotappioriskiä. Tutkimus osoitti, että ympäristöraportoinnin ja hallituksen ympäristöosaamisen yhteisvaikutus parantaa pankkien kokonaissuorituskykyä, mikä osoittaa, että hallintorakenteet tukevat kestävyyyteen liittyvää päätöksentekoa ja lisäävät läpinäkyvyyttä.

Yritykset, jotka suoriutuvat hyvin ESG-alueilla, houkuttelevat enemmän sijoittajia, parantavat mainettaan ja saavat käyttöönsä parempia rahoitusehtoja, mikä vahvistaa niiden taloudellista vakautta Triple Bottom Line -teorian sosiaalisen ulottuvuuden näkökulmasta. Toisaalta korkea markkina-arvo voi heijastaa yliarvostusta ja lisätä riskiä. Tämä vaikutusmekanismi tekee ESG:stä monimutkaisen mutta tärkeän osan yritysten riskiprofiilia. ESG-suoriutuminen ei ole pelkästään maineenhallintaa, vaan sillä on todellinen, mitattava vaikutus yritysten luottoriskiin Triple Bottom Line -teorian taloudellisen ulottuvuuden näkökulmasta. (Wang ja muut, 2025.)

Akdoğan & Aydın (2025) tutkimus yritysten vastuullisuusraporttien sisällön ja erityisesti niiden viestinnällisyyden vaikutuksista yrityskohtaiseen riskiin, osoittaa että positiivinen ympäristöön (E) ja hallintoon (G) liittyvä viestintä vähentää yritysrisiä, kun taas sosiaalinen ulottuvuus (S) yllättäen lisää sitä. Tämä viittaa siihen, että markkinat tulkitsevat ympäristö- ja hallintotoimet konkreettisina ja uskottavina riskienhallinnan muotoina, kun taas sosiaalinen viestintä koetaan monitulkintaisemmaksi ja epävarmemmaksi. Löydökset tukevat Triple Bottom Line-teoriaa siten, että E- ja G-tekijät näyttävät taloudellista vakautta vahvistavina tekijöinä, kun taas S-ulottuvuuden vaikutus on markkinoilla vähemmän suoraviivainen.

Wangin ja muiden (2025) tutkimus osoittaa, että ympäristö- ja sosiaalinen vastuu eivät ole pelkästään eettisiä velvoitteita, vaan ne parantavat yritysten taloudellista suorituskykyä ja vähentävät luottoriskiä. Eli Triple Bottom Line-teorian näkökulmasta ympäristö- ja sosiaaliset -ulottuvuudet tukevat taloudellista ulottuvuutta. Myös Kannon (2025) tutkimus tukee vahvasti Triple Bottom Line -teoriaa, sillä ympäristövastuun laiminlyönti heijastuu suoraan yritysten taloudelliseen vakauteen ja maksukyvyttömyysriskiin. Kannon tutkimus osoittaa, että korkeat päästöt lisäävät sekä fyysisiä että siirtymäriskejä, mikä heikentää yritysten kassavirtoja, omaisuusarvoja ja rahoituskelpoisuutta. Näin ympäristöriskit siis muuttuvat taloudellisiksi riskeiksi, jotka ovat pankkien luottoriskienhallinnan ytimessä.

Indriyanin ja muiden (2026) tutkimus osoittaa, että taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun tasapainoinen mittaaminen on edelleen vaikeaa, koska ESG-tiedon laatu ja kattavuus vaihtelevat merkittävästi. Tämä heijastuu myös siihen, miten yritysten kestävyyttä ja riskejä voidaan arvioida, koska päätöksenteko edellyttää luotettavaa ja vertailukelpoista dataa. (Indriyani ja muut, 2026.) Myös Qachachin ja muiden (2025) tutkimus osoittaa, että taloudellisen suorituskyvyn rinnalla ympäristö- ja sosiaalisen vastuun mittaaminen on edelleen epätasaista, mikä vaikeuttaa yritysten kokonaisvaltaista kestävyuden arviointia. Sääntely pyrkiikin vahvistamaan ESG-riskin tunnistamista, mutta epäselvä sääntely voi heikentää yritysten taloudellista kestävyyttä lisääntyvien kustannusten ja hallinnollisen taakan kautta. (Leite ym, 2025.)

Uusi sääntelykehys ei ainoastaan lisää läpinäkyvyyttä, vaan myös ohjaa yrityksiä kohti kestävämpää liiketoimintaa ja vahvistaa rahoitusmarkkinoiden kykyä arvioida ESG-riskkejä ja -vaikutuksia luotettavasti, mikä tukee Triple Bottom Line -teorian ajattelua (Putzke, 2025). EU:n kestävyysraportoinnin kehitys kohti integroitua, pakollista ja sidosryhmäkeskeistä järjestelmää tukee paitsi Triple Bottom Line -teoriaa ja sidosryhmäteoriaa, edistää myös legitimitietin rakentumista.

5.4.2 Sidosryhmäteoria

Sidosryhmäteoria huomioi eri sidosryhmien kasvavat odotukset ja vaatimukset pankkien ESG-riskien tunnistamiselle. Pankeille on tarve täyttää legitimitteettinsä säilyttämiseksi sidosryhmiensä odotuksia, sillä ESG-riskien tunnistamatta jättäminen voi vaikuttaa sen liiketoimintaan erilaisten toteutuvien riskien kautta, joka puolestaan aiheuttaa sidosryhmäreaktioita. Tutkimukset osoittavatkin, että ESG-toimien motivaatiot liittyvät usein maineeseen, sääntelyyn ja riskienhallintaan, eivätkä suoranaisiin taloudellisiin hyötyihin sidosryhmien arvonsa näkökulmasta (Lozano ja muut, 2025). ESG-riskien tunnistamista tehdään siis lähtökohtaisesti tarpeesta täyttää sidosryhmien odotuksia sen sijaan, että se nähtäisiin suoranaisesti niin yritysten kuin pankkienkaan liiketoiminnallisen arvonsa luojana.

Valentinov ja muut (2026) tarkastelivat yritysten ympäristökestävyyttä sidosryhmäyhteistyön näkökulmasta. Sidosryhmäyhteistyö voi edistää yritysten ympäristökestävyyttä. Hyvät suhteet sidosryhmiin tukevat ennakoivaa ympäristötoimintaa, yhteisen arvonsa luomista sekä yrityksen kokonaisvaltaista suorituskykyä. Eettiset ja toimivat sidosryhmäsuhteet parantavat yritysten kykyä toimia ympäristön kannalta kestävästi. Käytännössä sidosryhmäyhteistyö ei kuitenkaan aina johda toivottuihin tuloksiin, mikäli yhteistyötä heikentävät erilaiset ristiriidat ja kompromissit. Tuolloin yritysten toiminta voi jäädä pinnalliseksi tai jopa muistuttaa viherpesua. Lisäksi heidän tutkimuksensa osoittaa, että yritysten ESG-käyttötymisen heterogeenisuus, opportunisti ja viherpesu vaikeuttavat pankkien kykyä arvioida asiakkaidensa todellista ESG-riskitasoa, mikä lisää luottoriskienhallinnan epävarmuutta. (Valentinov ja muut, 2026.)

Yritysten päästöintensiteetti vaikuttaa suoraan niiden suhteisiin sijoittajiin, rahoittajiin ja sääntelyviranomaisiin. Yritysten maa- ja toimialakohtainen heterogeenisuus on suurta, ja esimerkiksi energia- ja materiaalialoilla päästöjen vaikutus maksukyvyttömyysriskiin on erityisen voimakas. Tämä tarkoittaa, että sidosryhmät, joista erityisesti pankit ja valvojat, kohdistavat suurempaa painetta korkean päästöriskin yrityksiin ja odottavat niiltä

konkreettisia toimia päästöjen vähentämiseksi. Yritykset, jotka eivät reagoi näihin odotuksiin, kohtaavat korkeampia rahoituskustannuksia ja heikompaa pääsyä pääomamarkkinoille. (Kanno, 2025.)

Maissa, joissa ilmatoriskit ovat korkeita, pankit ovat kehittäneet vahvempia riskienhallintakäytäntöjä, mikä lieventää ympäristöluottoriskin negatiivisia vaikutuksia. Tämä viittaa siihen, että sidosryhmäpaineet ja institutionaalinen ympäristö ohjaavat pankkeja parantamaan ympäristöriskien hallintaa. Pankkien on hallittava ympäristöluottoriskejä säilyttääkseen institutionaalisen hyväksyttävyyden ja luottamuksen, eli legitimitettinsä, rahoitusmarkkinoilla. (Mouti ja muut, 2025.)

ESG-suoriutuminen vahvistaa yritysten suhteita sijoittajiin, rahoittajiin ja viranomaisiin, mikä parantaa ulkoista hallintaa ja pienentää rahoituskustannuksia. Sijoittajat, sääntelytahot ja rahoittajat edellyttävät läpinäkyvää ja vertailukelpoista ESG-tietoa riskien arvioimiseksi (Fransisca ja muut, 2025). Keskeiset sidosryhmät palkitsevat selkeää ja uskottavaa ympäristö- ja hallintoviestintää pienempänä riskinä, mutta suhtautuvat varovaisemmin sosiaalisiin vastuuväittämiin, joiden konkreettisuus ja todennettavuus vaihtelevat (Akdoğan & Aydın, 2025).

Sidosryhmäpaineet voivat kuitenkin ohjata yrityksiä tekemään kalliita vastuullisuusinvestointeja, jotka eivät välittömästi paranna taloudellista suorituskykyä. Sidosryhmien odotuksiin vastaaminen voi kasvattaa taloudellista riskiä etenkin suurissa yrityksissä ja noususuhdanteessa, kun sijoittajat, asiakkaat ja sääntelyviranomaiset odottavat yrityksiltä korkeaa vastuullisuustasoa. (Seefloth ja muut, 2025.) Myös pankkien luotonantokäyttäytyminen muotoutuu sijoittajien, sääntelyviranomaisten, asiakkaiden ja yhteiskunnan odotusten mukaan. Sidosryhmäpaineet näkyvät erityisesti siirtymäriskien systemaattisessa hinnoittelussa ja pankkien pyrkimyksessä ohjata asiakkaita kohti vähähiilisyttä. (Brüggemann & Lueg (2025).)

Pankit, jotka panostavat ympäristö- ja sosiaaliseen vastuullisuuteen, vastaavat paremmin sijoittajien, asiakkaiden ja sääntelyviranomaisten odotuksiin, mikä näkyy korkeampina luottoluokituksina. ESG-tekijöiden havaittu välittävä rooli taloudellisten tunnuslukujen ja luottoluokitusten välillä osoittaa, että sidosryhmät tulkitsevat vastuullisuuden signaalina pankin vakaudesta ja riskienhallinnan laadusta. (Da Fermo ja muut (2025.)

Puutteellinen raportointi heikentää kykyä vastata sidosryhmien odotuksiin ja rakentaa luottamusta (Qachach ja muut, 2025). CSDDD-direktiivin tavoitteena onkin lisätä läpinäkyvyyttä ja vastata sijoittajien, kuluttajien ja kansalaisyhteiskunnan odotuksiin, mutta sidosryhmäpaineet voivat myös johtaa näennäistoimiin, jos yritykset keskittyvät vain muodolliseen raportointiin. (Leite ym, 2025.) Raportoinnin näkökulmasta EU:n uusi raportointikehys laajentaa raportoinnin kohderyhmää sijoittajista kohti laajempaa sidosryhmäjoukkoa. CSRD ja ESRS edellyttävät, että yritykset tuottavat tietoa, joka palvelee työntekijöitä, kansalaisyhteiskuntaa, viranomaisia, rahoittajia ja muita sidosryhmiä. Tämä heijastaa sidosryhmäteorian perusajatusta siitä, että yrityksen legitimizeetti ja menestys riippuvat sen kyvystä vastata eri sidosryhmien odotuksiin ja huolenaiheisiin. Raportointivaatimusten laajentuminen arvoketjuun asti korostaa myös sitä, että sidosryhmien vaikutus ulottuu yrityksen välittömien rajojen ulkopuolelle. (Putzke, 2025.)

5.4.3 Legitimizeettiteoria

Panostukset ESG:hen rakentavat institutionaalista hyväksyttävyyttä ja luottamusta, mikä vähentää sidosryhmien epävarmuutta ja siten myös luottoriskiä. Da Fermon ja muiden (2025) tutkimus osoittaa, että pankit investoivat ESG-toimiin myös institutionaalisen hyväksyttävyyden säilyttämiseksi. Koska luottoluokittajat sisällyttävät ESG-tekijät arviointiinsa, vastuullisuudesta tulee osa pankkien legitimizeettiä rahoitusmarkkinoilla. ESG-tekijät eivät siis ole pankkien luottoriskienhallinnassa irrallisia lisäelementtejä, vaan

ne kytkeytyvät pankkien taloudelliseen asemaan, sidosryhmäsuhteisiin ja institutionaaliseen hyväksyttävyyteen. (Da Fermo ja muut, 2025.)

Pankkien ilmatoriskivasteet eivät ole pelkästään taloudellisia päätöksiä, vaan myös keinoja ylläpitää institutionaalista hyväksyttävyyttä. Pankit omaksuvat esimerkiksi strategista luottosalkkujen uudelleenallokointia ja asiakkaiden ohjaamista kohti vähähiilisyttä osittain siksi, että nämä toimet vahvistavat niiden legitimitettä sääntely- ja markkinaympäristössä (Brüggemann & Lueg, 2025.) Ympäristöriskien heikentäessä pankkien taloudellista suorituskykyä, ne uhkaavat myös pankkien legitimitettä sidosryhmien silmissä. Ympäristöluottoriskien hallinta ei ole vain taloudellinen välttämättömyys, vaan myös keskeinen osa pankkien institutionaalista asemaa ja vastuullista toimintaa. (Mouti ja muut, 2025.)

Yritykset voivat vahvistaa institutionaalista hyväksyttävyyttään erityisesti ympäristö- ja hallintokäytännöillä, kun taas sosiaalinen viestintä ei yhtä tehokkaasti lisää legitimitettä ja voi jopa lisätä epävarmuutta, mikä heijastuu korkeampana riskinä Akdoğan & Aydın (2025). Seefloth ja muut (2025) havaitsivat tutkimuksessaan, että yritysten vastuullisuusinvestoinnit eivät aina ole taloudellisesti optimaalisia lyhyellä aikavälillä. Yritykset, jotka pyrkivät vahvistamaan legitimitettiään vastuullisuustoimilla, voivat siten kohdata paradoksin, jossa legitimitetin tavoittelu kasvattaa riskiä maksuvalmiuden heikentymisestä. Vastuullisuuden ja taloudellisen vakauden suhde on monimutkainen ja kontekstisidonnainen, mikä on tärkeä havainto myös pankkien luottoriskien arvioinnin kannalta. (Seefloth ja muut, 2025.)

Yritykset pyrkivät vahvistamaan yhteiskunnallista hyväksyttävyyttään ESG-toimilla, mutta tulokset kuitenkin osoittavat, että kestävyysjohtaminen on usein vielä symbolista, sillä ulkoinen varmennus on harvinaista ja ESG-pohjainen palkitseminen vähäistä. Tämä heikentää ESG-datan luotettavuutta ja vaikeuttaa pankkien kykyä arvioida asiakkaiden todellisia ESG-riskejä. Tämä on ongelmallista sidosryhmäteorian näkökulmasta, sillä

sijoittajat, sääntelytahot ja rahoittajat edellyttävät läpinäkyvää ja vertailukelpoista ESG-tietoa riskien arvioimiseksi. (Fransisca ja muut, 2025.)

Yritykset ja rahoituslaitokset pyrkivät vahvistamaan institutionaalista legitimitettiään omaksumalla ESG-raportointia ja vihreän rahoituksen käytäntöjä, mutta raportoinnin hajanaisuus ja itsesääntelyn ongelmat heikentävät näiden toimien uskottavuutta. Ilman vahvempaa sääntelyä ja kolmannen osapuolen varmennusta ESG-arviointi jää helposti symboliseksi, mikä on keskeinen haaste myös pankkien riskienhallinnan näkökulmasta. Tämä voi tehdä yritysten ESG-datasta epäluotettavaa ja ESG-riskien integroinnista luottoriskienhallintaan haastavaa. (Indriyani ja muut, 2026; Valentinov ja muut, 2026; Qachach ja muut, 2025.)

EU:n sääntelykehys pyrkii varmistamaan, että yritysten kestävyysraportointi ei ole pelkkää symbolista viestintää, vaan läpinäkyvää, vertailukelpoista ja varmennettua tietoa. CSRD ja ESRS tekevät legitimitetistä entistä enemmän sääntelyyn perustuvan ja todennettavan. Tämä vähentää viherpesun riskiä ja vahvistaa yritysten institutionaalista hyväksyttävyyttä, koska raportointi perustuu standardoituihin ja ulkoisesti varmennettuihin tietoihin. (Putzke, 2025.) Sääntelyn vaatimusten täyttämällä tavoitellaankin institutionaalista hyväksyttävyyttä, mutta se ei välttämättä muuta toimintaa aidosti kestävämmäksi. Tämä yritysten legitimitetin tavoittelu ilman todellisia vaikutuksia on keskeinen riski myös pankkien ESG-riskienhallinnalle, sillä se heikentää yritysten ESG-informaation luotettavuutta. (Leite ym, 2025.)

6 Johtopäätökset

6.1 Yhteenveto tutkimustuloksista

ESG-riskeistä tunnistetuimpia suoria riskitekijöitä pankkien yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen aiheutuu ympäristö- ja ilmatoriskeitä. Esimerkiksi maatalouden toimialalle fyysiset riskit kuivuudesta tai tulvista voivat olla kohtalokkaita ja altistaa maksuvaikeuksille odotetun sadon tuhouduttua tai jäätyä niukaksi. Tämä puolestaan voi heijastuvat pankkien luottotappioihin. Fyysiset riskit tavallisesti kasvavat ilmastonmuutoksen edetessä ja ilmastonmuutoksen sopeutumisen näkökulmasta onkin tärkeää tunnistaa ja varautua näihin riskeihin ennalta.

Siirtymäriskit puolestaan liittyvät siirtymiseen kohti taloutta, jossa tuotetaan yhtä paljon kasvihuonepäästöjä kuin niitä poistuu ilmakehästä. Siirtymäriski syntyy, kun yrityksen on tehtävä investointeja vihreään siirtymään täyttääkseen raportointivaatimukset ja sidosryhmien odotukset. Investoinnit vihreään siirtymään eivät maksa itseään takaisin lyhyellä aikavälillä, ja tästä on riskinä toiminnan kannattavuuden heikentyminen. Siirtymäriskit muuttuvat sitä mukaan, miten ennustettavasti ja millä tahdilla siirtymä etenee.

Pankkien yritysasiakkaiden mahdolliset sosiaalisten tai hallinnollisten tekijöiden rikkomukset voivat myös heijastua pankkien operatiivisiin tai maineriskeihin. Esimerkiksi rahoitetun asiakasyrityksen mahdollinen ihmiskauppaepäily voi heijastua myös pankkiin maineriskinä. Vastaavasti esimerkiksi hallinnolliseen tekijään liittyvä korruptio yrityksessä voi kyseenalaistaa päätöksenteon ja aiheuttaa operatiivisen riskin pankille.

Pankkien menestys tai menestymättömyys rakentuu heidän asiakkaidensa liiketoiminnan ja kannattavuuden varaan. Pankit harjoittavat kuitenkin myös itse liiketoimintaa voimakkaasti säännellyllä toimialalla ja ovat velvollisia raportoimaan viranomaisille sekä sidosryhmilleen. Pankkien toiminnan ESG-riskit valuvat suoraan heidän asiakkaidensa liiketoiminnan ESG-riskeistä ja siksi onkin hyvin keskeistä, että

pankeilta löytyy osaaminen tunnistaa näitä eri toimialoilla ja -alueilla hyvinkin erilaisia riskejä. Tässä avainasemassa ovat pankkien asiakasvastaavat, jotka tuntevat asiakkaansa ja kykenevät molempia hyödyttävään vuoropuheluun sekä myös tukemaan asiakkaitaan ESG-riskien tunnistamisessa ja vihreän siirtymän investointeja suunniteltaessa.

Pankkien ESG-raportoinnin luvut muodostuvat pitkälti heidän asiakkaidensa toiminnan tiedoista. Vastuullisuusraportoinnin käytänteet ovat melko vakiintuneita suuryrityksillä, mutta SME-sektorilla raportoinnin veloitteet ovat löyhiä eikä ESG-riskejä tunnisteta yrityksissä johdonmukaisesti ja tasalaatuisesti. Tämä haastaa myös pankkien datan saatavuutta ja laatua, ja sitä kautta raportoinnin kattavuutta ja luotettavuutta.

Valvovat viranomaiset ovat tunnistaneet tämän haasteen ja sääntelyä onkin kirkastettu tältä osin. Sääntely edellyttää, että ESG-riskit tulee integroida riskienhallinnallisiin viitekehyksiin luottoriskien tavoin. ESG-riskit tulee käsitellä osana säännöllisiä riskikartoituksia pankkien hallinnoissa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että pankkien riskienhallinnan rakenteiden tulee entistä paremmin kyetä tunnistamaan ESG-riskejä osana riskienhallinnallisia prosessejaan, ja järjestelmiä tulee kehittää keräämään paremmin ja laadukkaammin tietoa yritysasiakkaiden ESG-riskiestä. Laadukkaamman tiedon kerääminen vaatii myös henkilökunnan kouluttamista ja perehdyttämistä vastuullisuusnäkökulmiin.

Tutkielmassa esiintyvien teorioiden osalta tutkimus osoittaa ESG-riskillä selkeän yhteyden Triple Bottom Line -teorian taloudelliseen ulottuvuuteen erityisesti ilmasto- ja ympäristöriskien kautta. Triple Bottom Line -teorian sosiaalinen näkökulma linkittyy sidosryhmäteoriaan, jonka perusteella pankeilla on lakisääteisen veloitteen lisäksi eettinen ja moraalinen perusta tuottaa laadukasta ja luotettavaa vastuullisuusraportointia sidosryhmilleen. Pankkien legitimitetti määrittyy sen kautta, että ne nähdään yhteiskunnallisesti vakaina ja luotettavina instituutioina osana vaikuttamassa yhteiskuntaan vakaan rahoitusjärjestelmän kautta. Pankeilla on Triple Bottom Line -teoriaankin peilaten suuri rooli vihreän rahoituksen kohdentamisessa

päästötavoitteiden saavuttamiseksi. Pankki suorittaa tätä roolia veloitteenaan osana legitimizeettiään.

6.2 Tutkimuksen teoreettinen ja käytännöllinen merkitys

Tämän tutkielman laatimisen ajanhetkenä ei ollut laadittu vastaavaa opinnäytetyötä, jossa yhdistettäisiin pankkitoimintaa ohjaava laaja sääntelyn viitekehys, tieteelliset tutkimusjulkaisut sekä viranomaislähteet. Kuitenkin luotettavaa lähdeaineistoa on runsaasti saatavilla ja kirjallisuuskatsauksen laatiminen oli tähänkin perustuen perusteltua. Tieteellisten artikkeleiden lisäksi tutkielman tutkimusosuudessa hyödynnetyt viranomaisten laatimat raportit ja julkaisut toimivat hyvin täydentävänä aineistona keskustelemaan muun aineiston kanssa antaen samalla ajantasaista tietoa siitä, miten ESG-riskejä johdetaan pankeissa.

Tutkimusta voidaanakin hyödyntää finanssialan toimijoiden keskuudessa tilannekuvana ja ESG-sääntelyn yhteen kokoavana työnä. Tutkielma koostaa yhteen keskeistä sääntelyä, tilannekuvaa pankkien ESG-riskien hallinnan nykytilasta, tulevaisuuden kuvaa ja siihen liittyviä haasteita, kuten yhtenevien ESG-raportoinnin käytänteiden puuttumisen ja ESG-datan saatavuuden ja laadun puutteet. Johtopäätöksenä työ osoittaa, että hyvällä ESG-riskienhallinnalla on vaikutusta yritysasiakkaiden maksuvalmiuteen ja mahdollisiin luottotappioriskeihin niitä pienentävästi. Tutkielman tarjoamaa tietoa pankit voivat hyödyntää oman toimintansa kehittämisessä. Tutkielma voi toimia myös hyvänä tiedonlähteenä vastuullisuusraportointiin velvollisille yrityksille, jotka harkitsevat investointien tekemistä.

6.3 Tutkimuksen rajaukset ja jatkotutkimus

Kirjallisuuskatsausten yleisin haaste on, ettei tutkijalla tapahdu katsausprosessissa teoreettista oivallusta ja sen käsitteellistämistä eli uuden tiedon tuottamista. Vilkka

mainitsee kirjallisuuskatsauksen yhdeksi haasteeksi myös ajanpuutteen. Patricia Dwyer (2020, s. 60, viitattu teoksessa Vilkka, 2023, s. 17) on todennut, että kirjallisuuskatsauksen tavoite on löytää kaaoksesta järjestystä, eikä silloin pitäisi kiirehtiä etsimisen ja löytämisen prosessissa. Kuitenkin monesti aika tutkimuksen tekemiselle on rajallista, kuten se on ollut tämän pro gradu -tutkielmankin laatimisessa. (Vilkka, 2023, s. 17.) Kirjallisuuskatsaus on menetelmänä työläs ja aikaa vievä, kun taas puolestaan ESG:hen liittyvä sääntelykenttä on nopeasti muuttuva. Tämä aikapaineinen yhdistelmä on jossain määrin haastava ja edellyttää vähintäänkin tuoreimman mahdollisen tiedon hyödyntämistä, jotta tutkielman tieto olisi ajantasaista.

Aiheen ja aineiston laajuus haastoivat myös palapelin kasaamista ja kokonaisuuden jäsentelyä. Tutkimuksessa ei tehty maantieteellistä rajausta, mikä olisi tukenut aineiston hakua ja koostamista sekä tulosten läpikäyntiä. Tutkimuksessa ei olekaan nyt huomioitu eri maanosien mahdollisia kulttuurisia vaikutuksia pankkitoimintaan tai yritystoiminnan ESG-riskeihin, vaan ilmiötä on tutkittu globaalista näkökulmasta.

Tutkimus tarjoaa pohjaa jatkotutkimukselle mahdollistaen syventymisen erityiseen sääntelyyn tai ESG:n ulottuvuuksien osa-alueeseen. Yhtenä jatkotutkimuksen mahdollisuutena on syventyä ESG-riskien tunnistamiseen ja sen eroihin eri maanosien tai pankkien puolustuslinjojen välillä. Kansallista tutkimusta keskittyen Suomen rahoitusjärjestelmään ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen on vielä hyvin vähän, ja tämä tarjoaa lisätutkimuksen mahdollisuuksia. Myös pankkien ESG-datan hyödyntäminen ja riskimallinnus ovat aiheina kiinnostavia ja voisivat näyttää todeksi ESG-riskien hallinnan ja maksuvalmiuden korrelaatiota.

Loppuun vielä kiitoksena läheisille ja prosessissa tukeneille todettakoon, että yksin voi päästä tähtiin, mutta kuuhun asti vain yhdessä.

Lähteet

- Akdoğan, Y. E. & Aydın, B. (2025). NLP-Based Quantification of ESG in Sustainability Reports and Firm-Specific Risk: Evidence from Borsa İstanbul. *Business and Economics Research Journal* Vol. 16, No.4, 2025 pp. 417–433. <http://dx.doi.org/10.20409/berj.2025.475>
- Aljawarneh, N. M., Alqmoor, T. J., Huson, Y. A., Jarbou, S. I. & Alqudah, M. (2025). Bibliometric Analysis of Accounting and Corporate Sustainability Research: Trends and Insights. *ABAC Journal* Vol.45 No.2 (April-June 2025, pp 22 - 41) <https://doi.org/10.59865/abacj.2025.8>
- Asetus 2020/852/EU: kestävästä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta. Euroopan Unionin virallinen lehti 18.6.2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852>
- Asetus 575/2013/EU: luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti 27.6.2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0575>
- Basel Committee on Banking Supervision. (2015). *Guidelines Corporate governance principles for banks*. Noudettu 21.9.2025 osoitteesta <https://www.bis.org/bcbs/publ/d328.pdf>
- Beaulieu, P. R. (1996). A note on the role of memory in commercial loan officers use of accounting and character information. *Accounting, Organizations and Society*, 21(6), 515–528. [https://doi.org/10.1016/0361-3682\(96\)00004-9](https://doi.org/10.1016/0361-3682(96)00004-9)
- Bonacorsi, L., Cerasi, V., Galfrascoli, P. & Manera, M. (2024, 6. maaliskuuta). ESG Factors and Firms' Credit Risk. *Journal of Climate Finance Volume 6*, March 2024, 100032. <https://doi.org/10.1016/j.jclimf.2024.100032>
- Brüggemann, T. & Lueg, R. (2025). Bank Responses to Physical and Transition Risks in Lending: A Diagnostic Framework From a Systematic Literature Review. *Business Strategy and the Environment*, 2026; 35:195–212. <https://doi.org/10.1002/bse.70176>
- Chung, C. Y., Le, T. H. & Nguyen, T. H. V. (2025). Climate Risk Exposure and Firm Default

- Risk: OECD Insights into the Moderating Role of Innovation. *Asia-Pacific Journal of Financial Studies* (2025) 54, 570–596. <https://doi:10.1111/ajfs.70020>
- Collan, M. & Kinnunen, J. (2025, 2. joulukuuta). *Selvitys: Kestävyyssraportointi koetaan yrityksissä raskaana ja kalliina*. LUT Yliopisto. Noudettu 24.1.2025 osoitteesta <https://www.lut.fi/fi/uutiset/selvitys-kestavyysraportointi-koetaan-yrityksissa-raskaana-ja-kalliina?>
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. (2017). *Enterprise risk management: Integrating with strategy and performance*. COSO. Noudettu 23.1.2026 osoitteesta: <https://www.coso.org/guidance-erm>
- Cumbana, D. A. P. T. & Ventura, J.B. (2025). Sustainability reporting and sustainable development goals: bibliometric analysis. *Cogent Business & Management* 2025, VOL. 12, NO. 1, 2444547. <https://doi.org/10.1080/23311975.2024.2444547>
- Da Fermo, C., Guardabascio, B. & Stanghellini, E. (2025). The Influence of Sustainability on Credit Assessment for the Banking Sector: A Mediation Analysis. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 2025; 32:6139–6158. <https://doi.org/10.1002/csr.3266>
- Dewangan, S. & Kannadhasan, M. (2025). Does Corporate Sustainable Performance Mitigate Firm Risk in Emerging Markets? A Quantile Regression Approach. *Emerging Markets Finance and Trade*. 2025 Taylor & Francis Group, LLC. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2025.2598431>
- Dinu, A. (2025). Sustainability Reporting and corporate governance in the European energy sector. *Accounting and Management Information Systems Vol. 24, No. 3*, pp. 509–529, 2025. DOI: <http://dx.doi.org/10.24818/jamis.2025.03005>
- Dufva, M., Kiiski-Kataja, E. & Lähdemäki-Pekkinen, J. (2026). *Megatrendit 2026 – Kohti uutta yhteiskuntasopimusta*. Sitra. Noudettu 6.3.2026 osoitteesta https://www.sitra.fi/wp-content/uploads/2025/12/Sitra_Megatrendit_2026_Selvitys_web.pdf
- Elkington, J. (1998). Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business. *Environmental Quality Management*. Autumn 1998, pp. 37-51. John Wiley & Sons, Inc. CCC 1088-1913/98/0801037-15

Euroopan keskuspankki, ECB. (2025, 11. heinäkuuta). *Banks have made good progress in managing climate and nature risks – and must continue*. Noudettu 12.11.2025 osoitteesta

<https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2025/html/ecb.blog20250711~f5c6a0259f.en.html>

Euroopan keskuspankki, ECB. (2020). *Guide on climate-related and environmental risks: Supervisory expectations relating to risk management and disclosure*. Noudettu 25.1.2026 osoitteesta

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.202011finalguideonclimate-relatedandenvironmentalrisks~58213f6564.en.pdf>

Euroopan keskuspankki, ECB. (2026, helmikuu). *ECB staff opinion on the revised European Sustainability Reporting Standards (ESRS)*. Noudettu 6.3.2026 osoitteesta

https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.staffopinion_europeansustainabilityreportingstandards202602.en.pdf

Euroopan komission asetus 2023/2772/EU, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2023, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU kestävyysraportointistandardien osalta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302772

Euroopan komissio. (2018, 8. maaliskuuta). *Renewed sustainable finance strategy and implementation of the action plan on financing sustainable growth*. Noudettu 11.4.2026 osoitteesta https://finance.ec.europa.eu/publications/renewed-sustainable-finance-strategy-and-implementation-action-plan-financing-sustainable-growth_en?prefLang=fi

Euroopan komissio. (2019, 20. kesäkuuta). *Euroopan unionin virallinen lehti C 209/6*.

Noudettu 31.3.2026 osoitteesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2019:209:FULL>

Euroopan komissio. (2025a, 2. heinäkuuta). *EU:n ilmastolaki: Uusin keinoin kohti*

vuoden2040 tavoitteita. Uutisartikkeli. Noudettu 12.4.2026 osoitteesta https://commission.europa.eu/news-and-media/news/eu-climate-law-new-way-reach-2040-targets-2025-07-02_fi

Euroopan komissio. (2025b, 1. tammikuuta). *ESG rating activities: ESG rating play an increasingly important role for investors and for fostering confidence in sustainable investments.* Noudettu 12.4.2026 osoitteesta https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/esg-rating-activities_en?prefLang=fi

Euroopan pankkiviranomainen, EBA. (2021, 23. kesäkuuta). *EBA publishes its Report on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms.* Noudettu 12.11.2025 osoitteesta <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-publishes-its-report-management-and-supervision-esg-risks>

Euroopan pankkiviranomainen, EBA. (2025, 8. tammikuuta). *Ohjeet ESG-riskien hallintaan.* Noudettu 24.1.2026 osoitteesta https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2025-04/fb22982a-d69d-42cc-9d62-1023497ad58a/Guidelines%20on%20the%20management%20of%20ESG%20risks%20%28EBA%20GL%202025%2001%29_FI_COR.pdf

Euroopan pankkiviranomainen, EBA. (2026a, 29. tammikuuta). *EBA launches consultation on amendments to Guidelines on the systemic risk buffer.* Noudettu 6.3.2026 osoitteesta <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-launches-consultation-amendments-guidelines-systemic-risk-buffer>

Euroopan pankkiviranomainen, EBA. (2026b, 8. tammikuuta). *ESAs publish joint Guidelines on ESG stress testing.* Noudettu 6.3.2026 osoitteesta <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/esas-publish-joint-guidelines-esg-stress-testing>

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2019/2088/EU, annettu 27 päivänä

marraskuuta 2019, kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla:

eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten vakavaraisuusvalvonnasta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0036>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2022/2464/EU, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2024/1619/EU, annettu 31 päivänä toukokuuta 2024, direktiivin 2013/36/EU muuttamisesta valvontavaltuuksien, seuraamusten, kolmannen maan sivuliikkeiden sekä ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien riskien osalta. Noudettu 24.1.2026 osoitteesta https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401619

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2024/1760/EU annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, yritysten kestävästä toiminnasta koskevasta huolellisuusveloitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 ja asetuksen (EU) 2023/2859 muuttamisesta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401760

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2025/794/EU, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2025, direktiivien (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse päivämääristä, joista alkaen jäsenvaltioiden on määrä

soveltaa tiettyjä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevia vaatimuksia: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202500794

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2024/1623/EU, annettu 31 päivänä toukokuuta 2024, asetuksen (EU) N:o 575/2013 muuttamisesta luottoriskiä, vastuun arvonokaisuriskiä, operatiivista riskiä, markkinariskiä ja kokonaisriskipainolattiaa koskevien vaatimusten osalta. Noudettu 24.1.2026 osoitteesta https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401623

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 1386/2013/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, vuoteen 2020 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta ”Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa” (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386>

Euroopan ympäristökeskus. (2023). *Luonnos eurooppalaisiksi kestävyysraportointistandardeiksi (ESRS)*. Noudettu 24.1.2026 osoitteesta https://climate-adapt.eea.europa.eu/fi/metadata/publications/draft-european-sustainability-reporting-standards-esrs?set_language=fi

Fabregat-Aibar, L., Escrig-Olmedo, E., Barberà-Mariné, M-G., Fernández-Izquierdo, M.A. (2025). Advancing the assessment of sustainability risk in the equity investment fund industry. *Future Business Journal*. (2025) 11:274. <https://doi.org/10.1186/s43093-025-00696-3>

Ferreira da Silva, A.C., Maldonado, I., Pinho, C. & Silva, L.P. (2025). Assessing the Sustainability Disclosure Practices of Portuguese PSI Companies. *Journal of Contemporary Administration*. (2025) <https://doi.org/10.1590/1982-7849rac2025240307>

Finanssivalvonta. (2018a, 3. maaliskuuta). *Määräykset ja ohjeet 4/2018, Luottoriskien hallinta ja luottokelpoisuuden arviointi rahoitussektorin valvottavissa*. Noudettu 11.10.2025 osoitteesta

https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/saantely/maarayskokoelma/2018/04_2018/2018_04.m3.pdf

Finanssivalvonta. (2018b, 21. syyskuuta). *Vakavaraisuus- ja maksuvalmiussäätely (CRR/CRD)*. Noudettu 11.10.2025 osoitteesta

<https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/crrcrd/>

Finanssivalvonta. (n.d.). *Kestävä rahoitus*. Noudettu 23.1.2026 osoitteesta

<https://www.finanssivalvonta.fi/kestava-rahoitus/>

Finanssivalvonta. (2025a, 16. joulukuuta). *Kestävyystietojen valvonnan ohjeiden noudattaminen etenee Euroopassa asteittain*. Noudettu 29.3.2026 osoitteesta

<https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/markkinat-tiedotteet/markkinat-tiedote-32025/kestavyystietojen-valvonnan-ohjeiden-noudattaminen-etenee-euroopassa-asteittain>

Finanssivalvonta. (2025b, 16. joulukuuta). *Ensimmäiset kestävyysraportit valvojan silmin*. Noudettu 29.3.2026 osoitteesta

<https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/markkinat-tiedotteet/markkinat-tiedote-32025/ensimmaiset-kestavyysraportit-valvojan-silmin>

Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Boston: Pitman.

Fransisca, F., Pratama, A., & Kamaruzzaman, M. (2025). Does Sustainability Pay Off?

Examining Governance, Performance, and Debt Costs in Southeast Asian Companies (A Survey of Public Companies in Indonesia, Malaysia, Singapore, and Thailand for the 2021–2023 Period). *Journal of Risk and Financial Management* (2025, 18, 377). <https://doi.org/10.3390/jrfm18070377>

Global Reporting Initiative. (2021). GRI standards. Noudettu 11.4.2026 osoitteesta:

globalreporting.org/publications/documents/english/gri-1-foundation-2021/

Grant, M.J. & Booth, A. (2009). Review Article: A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Journal compilation © 2009 Health Libraries Group. Health Information and Libraries Journal*, 26, pp.91–108.

<https://doi/epdf/10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2004). *Tutki ja kirjoita* (kymmenes, uudistettu

- painos). Kustannusosakeyhtiö Tammi. ISBN 951-26-5113-0.
- Indriyani, E., Alam, S. & Munir, A.R. (2026). Mapping ESG, Green Finance, and Sustainable Financial Performance Research: Trends, Challenges, and Prospects. *International Journal of Energy Economics and Policy* | Vol 16, Issue 1, 2026. <https://doi.org/10.32479/ijeep.21432>
- Isotalo, K. & Silvola, H. (2022). ESG, kestävä rahoitus ja vastuullinen sijoittaminen. [APV ESG-oppimateriaali]. Aalto University Executive Education Oy. Noudettu 6.10.2024 osoitteesta https://www.aaltoee.fi/media/aalto-ee-documents/apv-tutkinnot/apv_esg_oppimateriaali_la-cc-88htien_02062022_.pdf
- Juutinen, S. (2016). *Strategisen yritysvastuun käsikirja*. Talentum Pro. ISBN: 978-952-14-2756-5.
- Kanno, M. (2025). Extending Risk Horizons: Impact of Carbon Emissions on Firm Default Risk Based on Global Panel Data. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 2026; 37:81–100. <https://doi.org/10.1002/jcaf.22808>
- Knot, K. (2025, 21. huhtikuuta). *To G20 Finance Ministers and Central Bank Governors*. Financial Stability Board. Noudettu 12.4.2026 osoitteesta <https://www.fsb.org/uploads/P240425.pdf>
- Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. (2020). *Yritysvastuu 2.0 – Johtamisen uusi normaali* (toinen, uudistettu painos). Helsingin seudun kauppakamari. ISBN: 978-952-246-660-0
- Kontkanen, E. (2015). *Pankkitoiminnan käsikirja* (neljäs, uudistettu painos). Hansaprint Oy. ISBN: 978-952-5684-81-0.
- Laitinen, T. & Laitinen E. (2014). *Yrityksen maksukyky. Arviointi ja ennakointi*. Bookwell Oy. Helsinki. ISBN: 978-952-218-209-8.
- Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010. Finlex. Noudettu 2.8.2025 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2010/599>
- Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014. Finlex. Noudettu 11.10.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/610?language=fin&highlightId=768963&highlightParams=%7B%22type%22%3A%22BASIC%22%2C%22search%22%3A%22luottolaitoslaki%22%7D>
- Leite, E., Koporcic, N. & Markovic, S. (2025). Corporate Sustainability Reporting: Shifting

- From Optional Due Diligence to Mandatory Duty. *Business Ethics, the Environment & Responsibility*, 2025; 34:2048–2055. <https://doi.org/10.1111/beer.12753>
- Lozano, P. A., Agostinho, F., Clasen, A. P., Almeida, C. M. V. B. & Giannetti, B. F. (2025). Corporate Sustainability and Wealth Distribution: Evidence from Brazil's Corporate Sustainability Index. Evidence from Brazil's Corporate Sustainability Index. *Administrative Sciences*, 15(6), 234. <https://doi.org/10.3390/admsci15060234>
- Muneer, S., Singh, A., Choudhary, M. H., Alshammari, A.S. & Butt, N.A. (2025). Does Environmental Disclosure and Corporate Governance Ensure the Financial Sustainability of Islamic Banks? *Administrative sciences* (2025, 15, 54). <https://doi.org/10.3390/admsci15020054>
- Mouti, K., Kilincarslan, E. & Li, J. (2025). Environmental Credit Risk, Climate Change and Bank Performance: Evidence From a Global Panel of Banks. *Business Strategy and the Environment*, 2026; 35:1646–1666. <https://doi.org/10.1002/bse.70259>
- Network for Greening the Financial System. (2019). *A call for action: Climate change as a source of financial risk*. NGFS. Noudettu 25.1.2026 osoitteesta https://www.ngfs.net/system/files/import/ngfs/medias/documents/ngfs_first_comprehensive_report_-_17042019_0.pdf
- Network for Greening the Financial System. (2023). *NGFS climate scenarios for central banks and supervisors*. NGFS. Noudettu 25.1.2026 osoitteesta <https://www.ngfs.net/en/publications-and-statistics/publications/ngfs-climate-scenarios-central-banks-and-supervisors-0>
- Network for Greening the Financial System. (2025, 19. marraskuuta). *Guide to climate scenario analysis for central banks and supervisors* (2025 uudistettu versio). Noudettu 12.4.2026 osoitteesta <https://www.ngfs.net/en/publications-and-statistics/publications/2025-guide-climate-scenario-analysis-central-banks-and-supervisors>
- OpenAI. (2026). *ChatGPT* [laaja kielimalli]. Noudettu 15.11.2025 osoitteesta <https://chat.openai.com/chat>
- Putzke, S. (2025). A Milestone in mandatory corporate sustainability reporting in the EU:

- NFRD and recent regulatory developments. *Mali Cözüm Dergisi; Istanbul Vol. 35*, (Sep/Oct 2025): 1421–1446.
- Qachach, A.R., El Mahrad, B., Kharbouch, O., Moumen, A., El Aoufi, S., El Gueddari, M. & Abdallah-Ou-Moussa, S. (2025). Bridging the ESG Data Gap: Transparent Metrics and Rankings for Emerging Financial Markets. *International Journal of Financial Studies 2025*, 13, 198. <https://doi.org/10.3390/ijfs13040198>
- Raimondi, R., Schwizer, P. G. M., Cosma, S. & Rimo, G. (2025). Credit Risk Assessment in the Climate Shadow: Evidence From White and Grey Literature. *Business Strategy and the Environment*, 2026; 35:2526–2546. <https://doi.org/10.1002/bse.70276>
- Salminen, A. (2023). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin* (2. tarkistettu painos.). Vaasan yliopisto.
- Seefloth, M., Siedler, F., Kayser, C., Retsch, B. T. & Zülch, H. (2025). Sustainability Performance and Its Impact on Financial Distress Risk—Evidence From STOXX Europe 600. *Business Strategy and the Environment*, 2025; 34:5699–5741. <https://doi.org/10.1002/bse.4263>
- Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *Academy of Management Review*, 20(3), 571–610.
- Tolkki, V. (2025, 16. huhtikuuta). *Pankit hinnoittelevat ilmastonmuutokseen liittyviä siirtymäriskejä yrityslainoissaan*. Analyysi. Suomen Pankki. Noudettu 12.4.2026 osoitteesta <https://www.eurojatalous.fi/fi/2025/artikkelit/pankit-hinnoittelevat-ilmastonmuutokseen-liittyvia-siirtymariskeja-yrityslainoissaan/>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (kolmas, uudistettu painos). Tammi. ISBN: 978-951-3199-53-1.
- Ulkoministeriö. (n.d.). *Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet*. Noudettu 12.10.2025 osoitteesta <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>
- Valentinov, V., Santos, R. de O., Jr. & Góes, H. A. de A. (2026). Corporate Environmental

Sustainability Via Stakeholder Collaboration: Insights from Classical Institutional Economics. *Journal of Business Ethics* (2026) 203:279–296.

<https://doi.org/10.1007/s10551-025-06023-8>

Vilkka, H. (2023). *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*.

Printon, Tallinna 2023. ISBN 978-951-884-494-31.

Vilkka, H. (2025). *Tutki ja kehitä*. Printon, Viro 2025. ISBN 978-952-370-597-4.

Wang, Y., Zhang, X., Wojewodzki, M., Jian, Y. & Fadey AbiDaoud, F. (2025). ESG

Performance and Credit Risk: Evidence From Chinese Manufacturing Companies.

International Journal of Finance & Economics, 2025; 0:1–27.

<https://doi.org/10.1002/ijfe.70115>

World Resources Institute & World Business Council for Sustainable Development.

(2015). *The greenhouse gas protocol: A corporate accounting and reporting*

standard. Noudettu 24.1.2026 osoitteesta [https://ghgprotocol.org/corporate-](https://ghgprotocol.org/corporate-standard)

[standard](https://ghgprotocol.org/corporate-standard)

Liitteet

Liite. Kirjallisuuskatsauksen aineisto

Tieteelliset artikkelit			
Tietokanta	Tekijä(-t)	Julkaisu vuosi	Artikkelin nimi
ABI Inform Complete (ProQuest)	Muneer, S., Singh, A., Choudhary, M. H., Alshammari, A.S. & Butt, N.A.	2025	Does Environmental Disclosure and Corporate Governance Ensure the Financial Sustainability of Islamic Banks?
ABI Inform Complete (ProQuest)	Fransisca, F., Pratama, A., & Kamaruzzaman, M.	2025	Does Sustainability Pay Off? Examining Governance, Performance, and Debt Costs in Southeast Asian Companies (A Survey of Public Companies in Indonesia, Malaysia, Singapore, and Thailand for the 2021–2023 Period)
ABI Inform Complete (ProQuest)	Akdoğan, Y. E. & Aydın, B.	2025	NLP-Based Quantification of ESG in Sustainability Reports and Firm-Specific Risk: Evidence from Borsa İstanbul
ABI Inform Complete (ProQuest)	Fabregat-Aibar, L., Escrig-Olmedo, E., Barberà-Mariné, M-G., Fernández-Izquierdo, M.A.	2025	Advancing the assessment of sustainability risk in the equity investment fund industry
ABI Inform Complete (ProQuest)	Lozano, P. A., Agostinho, F., Clasen, A. P., Almeida, C. M. V. B. & Giannetti, B. F.	2025	Corporate Sustainability and Wealth Distribution: Evidence from Brazil's Corporate Sustainability Inde. Evidence from Brazil's Corporate Sustainability Index

ABI Inform Complete (ProQuest)	Putzke, S.	2025	A Milestone in mandatory corporate sustainability reporting in the EU: NFRD and recent regulatory developments.
ABI Inform Complete (ProQuest)	Ferreira da Silva, A.C., Maldonado, I., Pinho, C. & Silva, L.P.	2025	Assessing the Sustainability Disclosure Practices of Portuguese PSI Companies
ABI Inform Complete (ProQuest)	Dinu, A.	2025	Sustainability Reporting and corporate governance in the European energy sector
ABI Inform Complete (ProQuest)	Aljawarneh, N. M., Alqmool, T. J., Huson, Y. A., Jarbou, S. I. & Alqudah, M.	2025	Bibliometric Analysis of Accounting and Corporate Sustainability Research: Trends and Insights
ABI Inform Complete (ProQuest)	Cumbana, D. A. P. T. & Ventura, J.B.	2025	Sustainability reporting and sustainable development goals: bibliometric analysis.
Wiley Online Library Journals	Wang, Y., Zhang, X., Wojewodzki, M., Jian, Y. & Fadey AbiDaoud, F.	2025	ESG Performance and Credit Risk: Evidence From Chinese Manufacturing Companies
Wiley Online Library Journals	Raimondi, R., Schwizer, P. G. M., Cosma, S. & Rimo, G.	2025	Credit Risk Assessment in the Climate Shadow: Evidence From White and Grey Literature
Wiley Online Library Journals	Chung, C. Y., Le, T. H. & Nguyen, T. H. V.	2025	Climate Risk Exposure and Firm Default Risk: OECD Insights into the Moderating Role of Innovation
Wiley Online Library Journals	Kanno, M.	2025	Extending Risk Horizons: Impact of Carbon Emissions on Firm Default Risk Based on Global Panel Data

Wiley Online Library Journals	Seefloth, M., Siedler, F., Kayser, C., Retsch, B. T. & Zülch, H.	2025	Sustainability Performance and Its Impact on Financial Distress Risk—Evidence From STOXX Europe 600
Wiley Online Library Journals	Da Fermo, C., Guardabascio, B. & Stanghellini, E.	2025	The Influence of Sustainability on Credit Assessment for the Banking Sector: A Mediation Analysis
Wiley Online Library Journals	Mouti, K., Kilincarslan, E. & Li, J.	2025	Environmental Credit Risk, Climate Change and Bank Performance: Evidence From a Global Panel of Banks
Wiley Online Library Journals	Brüggemann, T. & Lueg, R.	2025	Bank Responses to Physical and Transition Risks in Lending: A Diagnostic Framework From a Systematic Literature Review
Business Source Ultimate (EBSCO)	Dewangan, S. & Kannadhasan, M.	2025	Does Corporate Sustainable Performance Mitigate Firm Risk in Emerging Markets? A Quantile Regression Approach
Business Source Ultimate (EBSCO)	Valentinov, V., Santos, R. de O., Jr. & Góes, H. A. de A.	2026	Corporate Environmental Sustainability Via Stakeholder Collaboration: Insights from Classical Institutional Economics
Business Source Ultimate (EBSCO)	Leite, E., Koporcic, N. & Markovic, S.	2025	Corporate Sustainability Reporting: Shifting From Optional Due Diligence to Mandatory Duty

Business Source Ultimate (EBSCO)	Qachach, A.R., El Mahrad, B., Kharbouch, O., Moumen, A., El Aoufi, S., El Gueddari, M. & Abdallah-Ou-Moussa, S.	2025	Bridging the ESG Data Gap: Transparent Metrics and Rankings for Emerging Financial Markets
Business Source Ultimate (EBSCO)	Indriyani, E., Alam, S. & Munir, A.R.	2026	Mapping ESG, Green Finance, and Sustainable Financial Performance Research: Trends, Challenges, and Prospects
Viranomaisten julkaisut			
Viranomainen	Tekijä(-t)	Julkaisuvuosi	Julkaisun nimi
Euroopan komissio	Viestinnän pääosasto	2025	EU:n ilmastolaki: Uusin keinoin kohti vuoden 2040 tavoitteita
Euroopan komissio	Ei nimettyä tekijää	2025	ESG rating activities: ESG rating play an increasingly important role for investors and for fostering confidence in sustainable investments.
Euroopan pankkiviranomainen	Yhteyshenkilö: Congiu, F.R.	2026	EBA launches consultation on amendments to Guidelines on the systemic risk buffer
Euroopan pankkiviranomainen	Yhteyshenkilö: Congiu, F.R.	2026	ESAs publish joint Guidelines on ESG stress testing
Euroopan keskuspankki	Ei nimettyä tekijää	2026	ECB staff opinion on the revised European Sustainability Reporting Standards (ESRS)
Financial Stability Board	Knot, K.	2025	To G20 Finance Ministers and Central Bank Governors
Network for Greening the Financial System	Ei nimettyä tekijää	2025	Guide to climate scenario analysis for central banks and supervisors – Update

Finanssivalvonta	Yhteyshenkilö: Lindeman, N.	2025	Kestävyystietojen valvonnan ohjeiden noudattaminen etenee Euroopassa asteittain
Finanssivalvonta	Yhteyshenkilöt: Turri, N. & Heinola, L.	2025	Ensimmäiset kestävyysraportit valvojan silmin
Suomen Pankki	Tolkki, V.	2025	Pankit hinnoittelevat ilmastonmuutokseen liittyviä siirtymäriskejä yrityslainoissaan